

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 3351
Warszawa, 20 maja 2010 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o państwowych egzaminach prawniczych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Witolda Pahla.

(-) Tadeusz Arkit; (-) Tadeusz Aziewicz; (-) Andrzej Biernat; (-) Bogdan Bojko; (-) Roman Brodniak; (-) Jerzy Budnik; (-) Andrzej Buła; (-) Renata Butryn; (-) Marek Cebula; (-) Stanisław Chmielewski; (-) Janusz Chwierut; (-) Janusz Cichoń; (-) Leszek Cieślak; (-) Czesław Czechyra; (-) Andrzej Czuma; (-) Alicja Dąbrowska; (-) Ewa Drozd; (-) Mirosław Michał Drzewiecki; (-) Artur Dunin; (-) Zenon Durka; (-) Joanna Fabisiak; (-) Jerzy Feliks Fedorowicz; (-) Krzysztof Gadowski; (-) Magdalena Gąsior-Marek; (-) Łukasz Gibała; (-) Tomasz Głogowski; (-) Mariusz Grad; (-) Rafał Grupiński; (-) Andrzej Gut-Mostowy; (-) Agnieszka Hanajczyk; (-) Stanisław Huskowski; (-) Roman Kaczor; (-) Andrzej Kania; (-) Witold Kochan; (-) Zbigniew Konwiński; (-) Ewa Kopacz; (-) Tadeusz Kopeć; (-) Jacek Kozaczyński; (-) Jerzy Kozdroń; (-) Agnieszka Kozłowska-

Rajewicz; (-) Jacek Krupa; (-) Marek Krzakała; (-) Włodzimierz Kula;
(-) Tomasz Kulesza; (-) Jan Kuriata; (-) Kazimierz Kutz; (-) Stanisław
Lamczyk; (-) Tomasz Lenz; (-) Izabela Leszczyna; (-) Beata Małecka-
Libera; (-) Katarzyna Matusik-Lipiec; (-) Czesław Mroczek; (-) Izabela
Katarzyna Mrzygłocka; (-) Jan Musiał; (-) Tadeusz Naguszewski; (-) Witold
Namyślak; (-) Sławomir Neumann; (-) Sławomir Nowak; (-) Andrzej
Nowakowski; (-) Marzena Okła-Drewnowicz; (-) Janina Okragły; (-) Alicja
Olechowska; (-) Danuta Olejniczak; (-) Paweł Olszewski; (-) Piotr Ołowski;
(-) Paweł Orłowski; (-) Andrzej Orzechowski; (-) Maciej Orzechowski;
(-) Konstanty Oświęcimski; (-) Zbigniew Pacelt; (-) Witold Pahl;
(-) Sławomir Piechota; (-) Elżbieta Pierzchała; (-) Danuta Pietraszewska;
(-) Julia Pitera; (-) Kazimierz Plocke; (-) Marek Plura; (-) Agnieszka
Pomaska; (-) Sławomir Preiss; (-) Norbert Raba; (-) Damian Raczkowski;
(-) Elżbieta Radziszewska; (-) Grzegorz Raniewicz; (-) Ireneusz Raś;
(-) Tadeusz Ross; (-) Jakub Rutnicki; (-) Sławomir Rybicki; (-) Andrzej
Ryszka; (-) Jan Rzymelka; (-) Wojciech Saługa; (-) Grzegorz Schetyna;
(-) Mirosław Sekuła; (-) Henryk Siedlaczek; (-) Witold Sitarz;
(-) Aleksander Marek Skorupa; (-) Krystyna Skowrońska; (-) Bożena
Sławiak; (-) Andrzej Smirnow; (-) Jarosław Stolarczyk; (-) Michał
Stuligrosz; (-) Wiesław Suchowiejko; (-) Paweł Suski; (-) Miron Sycz;
(-) Grzegorz Sztolcman; (-) Jakub Szulc; (-) Bożena Szydłowska;
(-) Cezary Tomczyk; (-) Tomasz Tomczykiewicz; (-) Krzysztof
Tyszkiewicz; (-) Piotr van der Coghen; (-) Robert Węgrzyn; (-) Monika
Wielichowska; (-) Wojciech Wilk; (-) Marek Wojtkowski; (-) Ewa Wolak;
(-) Marek Wójcik; (-) Adam Wykręt; (-) Ryszard Zawadzki; (-) Marcin
Zawiła; (-) Marek Zieliński; (-) Wojciech Ziemniak; (-) Jerzy Ziętek;
(-) Adam Żyliński.

USTAWA

z dnia2010 r.

o państwowych egzaminach prawniczych¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa reguluje warunki przystępowania do państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia, zasady przeprowadzania tych egzaminów, uprawnienia przysługujące po ich zdaniu oraz zasady wykonywania podstawowych czynności prawniczych przez doradców prawnych.

Art. 2. Wprowadza się państwowe egzaminy prawnicze I i II stopnia oraz powszechny jednolity elektroniczny system rejestracji kandydatów przystępujących do państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia.

Rozdział 2

Elektroniczny system rejestracji

Art. 3. Elektroniczny system rejestracji prowadzi Minister Sprawiedliwości.

Art. 4. 1. Osoba ubiegająca się o dopuszczenie do państwowego egzaminu prawniczego I albo II stopnia rejestruje się w powszechnym jednolitym elektronicznym systemie rejestracji, o którym mowa w art. 2, zwanym dalej „elektronicznym systemem rejestracji”.

2. Osoba ubiegająca się o dopuszczenie do państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, zwanego dalej „egzaminem I stopnia”, przy rejestracji wypełnia wniosek o dopuszczenie do egzaminu i kwestionariusz osobowy zawierający co najmniej imiona i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców, datę ukończenia studiów i nazwę uczelni, doświadczenie naukowe i zawodowe i miejsce zamieszkania oraz może wnieść opłatę za egzamin I stopnia.

3. Osoba ubiegająca się o dopuszczenie do państwowego egzaminu prawniczego II stopnia, zwanego dalej „egzaminem II stopnia”, przy rejestracji wypełnia wniosek o

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze, ustawę z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, ustawę z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, ustawę z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, ustawę z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie, ustawę z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawę z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej oraz ustawę z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.

dopuszczenie do egzaminu w zakresie pełnym lub profilowanym i kwestionariusz osobowy zawierający co najmniej imiona i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców, datę ukończenia studiów i nazwę uczelni, doświadczenie naukowe i zawodowe i miejsce zamieszkania oraz może wnieść opłatę za egzamin II stopnia.

Art. 5. 1. Osoba, która zdała egzamin I stopnia, deklaruje wybór aplikacji. Każdy może dokonać wyboru trzech miejsc odbywania aplikacji – bez względu na jej rodzaj - z jednoczesnym wskazaniem kolejności preferowanych miejsc odbywania aplikacji.

2. Deklarację wyboru aplikacji składa się w elektronicznym systemie rejestracji, w terminie wyznaczonym przez Ministra Sprawiedliwości w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.²⁾), zwanym dalej „Biuletynem Informacji Publicznej”.

3. Niezwłocznie po zakończeniu składania deklaracji wyboru aplikacji Minister Sprawiedliwości ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej listę osób wstępnie zakwalifikowanych na poszczególne aplikacje oraz informację o wolnych miejscach na aplikacje w poszczególnych izbach adwokackich, okręgowych izbach radców prawnych i izbach notarialnych. O umieszczeniu na liście decyduje liczba punktów uzyskanych z egzaminu I stopnia i liczba miejsc na aplikacje w poszczególnych izbach adwokackich, okręgowych izbach radców prawnych i izbach notarialnych.

4. W terminie 5 dni od dnia ogłoszenia listy osób wstępnie zakwalifikowanych na poszczególne aplikacje, osoby, które nie zostały zakwalifikowane na tej liście, mogą ponownie złożyć deklarację wyboru aplikacji z uwzględnieniem wolnych miejsc na aplikacje w poszczególnych izbach adwokackich, okręgowych izbach radców prawnych i izbach notarialnych. Bieg tego terminu rozpoczyna się w dniu następującym po dniu ogłoszenia listy osób wstępnie zakwalifikowanych na poszczególne aplikacje.

5. Przy ponownym składaniu deklaracji wyboru aplikacji wskazuje się jeden rodzaj aplikacji z określeniem miejsca jej odbywania. O kolejności wpisów na listę osób wstępnie zakwalifikowanych na aplikacje w poszczególnych izbach adwokackich, okręgowych izbach radców prawnych i izbach notarialnych decyduje termin złożenia deklaracji wyboru aplikacji w elektronicznym systemie rejestracji.

6. Jeżeli w trakcie ponownego składania deklaracji wyboru aplikacji w elektronicznym systemie rejestracji pojawi się informacja, że na wskazany rodzaj aplikacji brak jest wolnych miejsc, wskazuje się kolejny rodzaj aplikacji ze wskazaniem miejsca jej odbywania. Proces ten można wielokrotnie powtarzać w terminie, o którym mowa w ust. 4, aż do uzyskania w elektronicznym systemie informacji potwierdzenia wstępnego zakwalifikowania na wskazany rodzaj aplikacji.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 132, poz. 1110.

7. Niezwłocznie po upływie terminu, o którym mowa w ust. 4, Minister Sprawiedliwości ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej ostateczną listę osób wstępnie zakwalifikowanych na poszczególne aplikacje.

8. Ogłoszenia, o których mowa w ust. 3 i 7, zawierają imiona i nazwiska osób zakwalifikowanych na aplikacje w poszczególnych izbach adwokackich, okręgowych izbach radców prawnych i izbach notarialnych oraz imiona ich rodziców. Dane zawarte w tych ogłoszeniach stanowią informację publiczną.

Art. 6. 1. Właściwe organy w trakcie procesu rejestracji, wyboru aplikacji oraz w trakcie postępowania odwoławczego podejmują czynności wyłącznie w elektronicznym systemie rejestracji, a wytworzone w ich wyniku dane w postaci elektronicznej opatrywane są bezpiecznym podpisem elektronicznym w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130, poz. 1450, z późn. zm.³⁾) i utrwalane w tym systemie.

2. W trakcie procesu rejestracji, wyboru aplikacji oraz w trakcie postępowania odwoławczego doręczeń dokonuje się za pośrednictwem elektronicznego systemu rejestracji.

3. Doręczenie, o którym mowa w ust. 2, uznaje się za skuteczne z datą wskazaną w elektronicznym potwierdzeniu odbioru korespondencji w elektronicznym systemie rejestracji, a przy braku takiego potwierdzenia doręczenie uznaje się za skuteczne z upływem 14 dni od daty umieszczenia dokumentu w elektronicznym systemie rejestracji.

Art. 7. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób rejestracji w elektronicznym systemie rejestracji i sposób użytkowania tego systemu,
 - 2) wzory:
 - a) wniosku o dopuszczenie do egzaminu I stopnia,
 - b) wniosku o dopuszczenie do egzaminu II stopnia w zakresie pełnym lub profilowanym,
 - c) kwestionariuszy osobowych wypełnianych przy rejestracji do egzaminów I i II stopnia,
 - d) deklaracji wyboru aplikacji
- mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego przebiegu procesu rejestracji oraz konieczność uzyskania informacji niezbędnych do prawidłowego przeprowadzania egzaminów I i II stopnia.

Rozdział 3

Komisje i zespoły właściwe w sprawach państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia

³⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 i Nr 217, poz. 2125, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, z 2006 r. Nr 145, poz. 1050 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97.

Art. 8. 1. Minister Sprawiedliwości powołuje przy sądach apelacyjnych, na okres 3 lat, komisje państwowych egzaminów prawniczych I stopnia, zwane dalej „komisjami I stopnia”, które przeprowadzają egzamin I stopnia. W skład komisji wchodzi: przewodniczący i członkowie, wskazani przez Ministra Sprawiedliwości oraz zastępcę przewodniczącego i sekretarz.

2. Przewodniczącym komisji I stopnia jest prezes albo wiceprezes danego sądu apelacyjnego. Zastępcą przewodniczącego komisji I stopnia jest sędzia sądu apelacyjnego lub okręgowego wskazany przez przewodniczącego komisji I stopnia. Sekretarzem komisji I stopnia jest sędzia sądu apelacyjnego pełniący funkcję kierownika szkolenia, a w przypadku wyłączenia tej osoby z egzaminu - sędzia sądu apelacyjnego wskazany przez prezesa sądu apelacyjnego.

3. Członkami komisji I stopnia są: przedstawiciele Ministra Sprawiedliwości, sędziowie lub sędziowie w stanie spoczynku, prokuratorzy lub prokuratorzy w stanie spoczynku, adwokaci, radcowie prawni i notariusze. Członków komisji I stopnia powołuje się w liczbie zapewniającej prawidłowe powołanie zespołów egzaminacyjnych i sprawne przeprowadzenie egzaminu I stopnia.

4. Przedstawicielem Ministra Sprawiedliwości może być: sędzia, sędzia w stanie spoczynku, prokurator, prokurator w stanie spoczynku, a także pracownik naukowy, naukowo-dydaktyczny lub dydaktyczny na wydziale prawa w szkole wyższej w Rzeczypospolitej Polskiej lub w Polskiej Akademii Nauk, posiadający co najmniej stopień naukowy doktora nauk prawnych lub urzędnik służby cywilnej.

5. Kandydatów na członków komisji I stopnia przedstawia:

- 1) kolegium sądu apelacyjnego – sędziów i sędziów w stanie spoczynku;
- 2) kolegium prokuratury apelacyjnej – prokuratorów i prokuratorów w stanie spoczynku;
- 3) Naczelna Rada Adwokacka - adwokatów;
- 4) Krajowa Rada Radców Prawnych – radców prawnych;
- 5) Krajowa Rada Notarialna - notariuszy.

6. W ramach komisji I stopnia tworzy się dziewięcioosobowe zespoły egzaminacyjne.

7. Zespół egzaminacyjny składa się z:

- 1) dwóch przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości;
- 2) trzech sędziów lub sędziów w stanie spoczynku;
- 3) prokuratora lub prokuratora w stanie spoczynku;
- 4) adwokata;
- 5) radcy prawnego;
- 6) notariusza.

8. Pracami zespołu egzaminacyjnego kieruje przewodniczący zespołu egzaminacyjnego, a dokumentację z prac tego zespołu prowadzi sekretarz zespołu egzaminacyjnego.

9. Prezes sądu apelacyjnego zapewnia obsługę administracyjno-biurową komisji I stopnia.

10. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb, sposób i termin zgłaszania kandydatów na członków komisji I stopnia,
 - 2) termin powołania członków komisji I stopnia,
 - 3) tryb i sposób działania komisji I stopnia oraz zespołów egzaminacyjnych,
 - 4) sposób zapewnienia obsługi administracyjno-biurowej komisji I stopnia
- mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego i terminowego przeprowadzania egzaminu I stopnia.

Art. 9. 1. Przewodniczący komisji I stopnia:

- 1) kieruje pracami komisji I stopnia i ją reprezentuje;
- 2) wyznacza zadania zastępcy przewodniczącego i sekretarza komisji I stopnia;
- 3) organizuje egzamin I stopnia i zapewnia właściwy jego przebieg;
- 4) w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości wyznacza:
 - a) zespoły egzaminacyjne w liczbie odpowiedniej do liczby uczestników egzaminu I stopnia, zapewniającej sprawne przeprowadzenie tego egzaminu,
 - b) przewodniczących i sekretarzy zespołów egzaminacyjnych spośród członków tych zespołów;
- 5) organizuje obsługę administracyjno-biurową komisji I stopnia;
- 6) ustala zasady podziału czynności między wyznaczone zespoły egzaminacyjne;
- 7) zawiadamia o dopuszczeniu do egzaminu I stopnia co najmniej 14 dni przed dniem egzaminu;
- 8) zawiadamia uczestników egzaminu I stopnia o godzinie i miejscu jego przeprowadzenia co najmniej 14 dni przed dniem egzaminu;
- 9) wprowadza do elektronicznego systemu rejestracji wyniki egzaminu I stopnia;
- 10) kontroluje sprawdzanie testów;
- 11) wydaje decyzje o negatywnym wyniku egzaminu I stopnia;
- 12) wydaje zaświadczenia o pozytywnym wyniku egzaminu I stopnia;
- 13) przekazuje protokoły z przebiegu egzaminu I stopnia zawierające wyniki tego egzaminu Ministrowi Sprawiedliwości niezwłocznie po sporządzeniu tych protokołów.

2. Zastępca przewodniczącego komisji I stopnia zastępuje przewodniczącego komisji I stopnia w sprawach, o których mowa w ust. 1.

3. Sekretarz komisji I stopnia nadzoruje przebieg rejestracji do egzaminu I stopnia oraz nadzoruje i koordynuje prace sekretarzy zespołów egzaminacyjnych.

Art. 10. 1. Minister Sprawiedliwości powołuje co roku zespół do przygotowania testu na egzamin I stopnia składający się z dziewięciu członków.

2. W skład zespołu, o którym mowa w ust. 1, wchodzi:

- 1) sześciu przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości;

- 2) jeden adwokat;
- 3) jeden radca prawny;
- 4) jeden notariusz.

3. Przedstawicielem Ministra Sprawiedliwości może być: sędzia, sędzia w stanie spoczynku, prokurator, prokurator w stanie spoczynku, a także pracownik naukowy, naukowo-dydaktyczny lub dydaktyczny na wydziale prawa w szkole wyższej w Rzeczypospolitej Polskiej lub w Polskiej Akademii Nauk, posiadający co najmniej stopień naukowy doktora nauk prawnych.

4. Kandydatów na członków zespołu, o którym mowa w ust. 1, przedstawia:

- 1) Naczelna Rada Adwokacka - adwokatów;
- 2) Krajowa Rada Radców Prawnych – radców prawnych;
- 3) Krajowa Rada Notarialna - notariuszy.

5. Minister Sprawiedliwości wyznacza spośród członków zespołu, o którym mowa w ust. 1, przewodniczącego, który kieruje pracami zespołu, oraz sekretarza, który prowadzi dokumentację z prac zespołu.

6. Zespół, o którym mowa w ust. 1, podejmuje uchwały większością głosów w obecności co najmniej połowy członków.

7. Minister Sprawiedliwości zapewnia obsługę administracyjno-biurową zespołu, o którym mowa w ust. 1.

8. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i sposób pracy zespołu, o którym mowa w ust. 1,
- 2) termin powołania członków zespołu, o którym mowa w ust. 1,
- 3) sposób zapewnienia obsługi administracyjno-biurowej zespołu, o którym mowa w ust. 1

- mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego przebiegu prac tego zespołu i przeprowadzenia egzaminu I stopnia.

Art. 11. 1. Minister Sprawiedliwości powołuje przy sądach apelacyjnych na okres 3 lat komisje państwowych egzaminów prawniczych II stopnia, zwane dalej „komisjami II stopnia”, w składzie: przewodniczący, zastępca przewodniczącego i sekretarz oraz sześciu członków, które przeprowadzają egzamin II stopnia.

2. W skład komisji II stopnia wchodzi:

- 1) sześciu przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości;
- 2) jeden adwokat;
- 3) jeden radca prawny;
- 4) jeden notariusz.

3. Przewodniczącym komisji II stopnia jest przewodniczący komisji I stopnia przy tym samym sądzie apelacyjnym.

4. Przedstawicielami Ministra Sprawiedliwości mogą być osoby, o których mowa w art. 10 ust. 3.

5. Kandydatów na członków komisji II stopnia wyznacza się za zasadach określonych w art. 10 ust. 4.

6. Minister Sprawiedliwości może powołać przy sądzie apelacyjnym więcej niż jedną komisję II stopnia, jeżeli przemawiają za tym względy organizacyjne, a w szczególności duża liczba uczestników egzaminu. Przewodniczącego i sekretarza komisji II stopnia wskazuje prezes sądu apelacyjnego spośród sędziów sądu okręgowego lub apelacyjnego.

7. Komisja II stopnia podejmuje uchwały większością głosów w obecności co najmniej połowy członków.

8. Prezes sądu apelacyjnego zapewnia obsługę administracyjno-biurową komisji II stopnia.

9. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb, sposób i termin zgłaszania kandydatów na członków komisji II stopnia,
 - 2) termin powołania członków komisji II stopnia,
 - 3) tryb i sposób działania komisji II stopnia,
 - 4) sposób zapewnienia obsługi administracyjno-biurowej komisji II stopnia
- mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego i terminowego przeprowadzania egzaminu II stopnia.

Art. 12. Przewodniczący komisji II stopnia:

- 1) kieruje pracami komisji II stopnia i ją reprezentuje;
- 2) organizuje egzamin II stopnia i zapewnia właściwy jego przebieg;
- 3) organizuje obsługę administracyjno-biurową komisji II stopnia;
- 4) zawiadamia o dopuszczeniu do egzaminu II stopnia co najmniej 14 dni przed dniem egzaminu;
- 5) zawiadamia uczestników egzaminu II stopnia o godzinie i miejscu jego przeprowadzenia co najmniej 14 dni przed dniem egzaminu;
- 6) wprowadza do elektronicznego systemu rejestracji wyniki egzaminu II stopnia;
- 7) podpisuje uchwały komisji II stopnia o wyniku egzaminu II stopnia;
- 8) wydaje zaświadczenia o wyniku egzaminu II stopnia;
- 9) przekazuje protokół z przebiegu egzaminu II stopnia zawierający wyniki tego egzaminu Ministrowi Sprawiedliwości, niezwłocznie po sporządzeniu tego protokołu.

Art. 13. 1. Minister Sprawiedliwości powołuje co roku zespół do przygotowania testu i zadań na egzamin II stopnia składający się z dziewięciu członków.

2. W skład zespołu, o którym mowa w ust. 1, wchodzi:

- 1) sześciu przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości;
- 2) jeden adwokat;
- 3) jeden radca prawny;
- 4) jeden notariusz.

3. Przedstawicielami Ministra Sprawiedliwości mogą być osoby, o których mowa w art. 10 ust. 3.

4. Kandydatów na członków zespołu, o którym mowa w ust. 1, wyznacza się za zasadach określonych w art. 10 ust. 4.

5. Minister Sprawiedliwości wyznacza spośród członków zespołu, o którym mowa w ust. 1, przewodniczącego, który kieruje pracami tego zespołu oraz sekretarza, który prowadzi dokumentację z jego prac.

6. Zespół, o którym mowa w ust. 1, podejmuje uchwały większością głosów w obecności co najmniej połowy członków.

7. Minister Sprawiedliwości zapewnia obsługę administracyjno-biurową zespołu, o którym mowa w ust. 1.

8. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i sposób pracy zespołu, o którym mowa w ust. 1,
- 2) termin powołania członków zespołu, o którym mowa w ust. 1,
- 3) sposób zapewnienia obsługi administracyjno-biurowej zespołu, o którym mowa w ust. 1 - mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego przebiegu prac zespołu i przeprowadzania egzaminu II stopnia.

Art. 14. 1. Minister Sprawiedliwości powołuje co roku przy wybranym sądzie apelacyjnym Państwową Komisję Odwoławczą, zwaną dalej „komisją odwoławczą”, w składzie: przewodniczący, zastępca przewodniczącego i sekretarz oraz dziesięciu członków. W przypadku, kiedy przemawiają za tym względy organizacyjne Minister Sprawiedliwości może powołać dodatkowo jedną lub więcej komisji odwoławczych przy kolejnych sądach apelacyjnych, wskazując ich właściwość terytorialną.

2. Do zadań komisji odwoławczej należy rozpatrywanie odwołań od wyników egzaminu II stopnia.

3. W skład komisji odwoławczej wchodzi siedmiu przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości oraz po dwóch adwokatów, radców prawnych i notariuszy.

4. Przedstawicielami Ministra Sprawiedliwości mogą być osoby, o których mowa w art. 10 ust. 3.

5. Kandydatów na członków komisji odwoławczej wyznacza się za zasadach określonych w art. 10 ust. 4.

6. Członkiem komisji odwoławczej nie może być członek komisji II stopnia oraz członek zespołu do przygotowania testu i zadań na egzamin II stopnia.

7. Komisja odwoławcza podejmuje uchwały większością głosów w obecności co najmniej połowy członków.

8. Prezes danego sądu apelacyjnego zapewnia obsługę administracyjno-biurową komisji odwoławczej.

9. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i termin zgłaszania kandydatów na członków komisji odwoławczej,

- 2) termin powołania członków komisji odwoławczej,
- 3) tryb i sposób działania komisji odwoławczej,
- 4) sposób zapewnienia obsługi administracyjno-biurowej komisji odwoławczej
 - uwzględniając konieczność prawidłowego i terminowego rozpoznawania odwołań, zapewnienia zachowania bezstronności pracy członków komisji odwoławczej.

Art. 15. 1. Członkostwo w komisji I stopnia, komisji II stopnia lub komisji odwoławczej wygasa w przypadku śmierci jej członka.

2. Minister Sprawiedliwości odwołuje członka komisji I stopnia, komisji II stopnia lub komisji odwoławczej w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) choroby trwale uniemożliwiającej sprawowanie przez niego funkcji;
- 3) niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków;
- 4) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za popełnione umyślnie przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub popełnione umyślnie przestępstwo skarbowe.

3. Minister Sprawiedliwości odwołuje także członka komisji I stopnia, komisji II stopnia lub komisji odwoławczej w przypadku utraty przez niego prawa do bycia powołanym w skład odpowiednio - komisji I stopnia, komisji II stopnia lub komisji odwoławczej.

4. Minister Sprawiedliwości może odwołać członka komisji I stopnia, komisji II stopnia lub komisji odwoławczej w przypadku wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w związku z podejrzeniem umyślnego popełnienia przez niego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego lub przestępstwa skarbowego.

5. Wygaśnięcie członkostwa lub odwołanie członka komisji I stopnia wchodzącego w skład zespołu egzaminacyjnego w czasie trwania postępowania egzaminacyjnego nie wstrzymuje prac zespołu egzaminacyjnego.

6. W przypadku wygaśnięcia członkostwa lub odwołania członka komisji I stopnia, komisji II stopnia lub komisji odwoławczej, Minister Sprawiedliwości niezwłocznie powołuje nowego członka komisji I stopnia, komisji II stopnia lub komisji odwoławczej. W przypadku członka będącego przedstawicielem samorządu zawodowego, właściwy organ w terminie określonym przez Ministra Sprawiedliwości wskazuje nowego kandydata.

Art. 16. 1. Z prac zespołu egzaminacyjnego komisji I stopnia lub z prac komisji II stopnia na czas przeprowadzenia odpowiednio egzaminu I stopnia lub egzaminu II stopnia podlega wyłączeniu członek komisji, jeżeli uczestnik egzaminu jest:

- 1) jego małżonkiem;
- 2) osobą pozostającą z nim w stosunku:
 - a) pokrewieństwa albo powinowactwa do drugiego stopnia,
 - b) przysposobienia;
- 3) osobą pozostającą z nim we wspólnym pożyciu;

4) osobą pozostającą wobec niego w stosunku osobistym tego rodzaju, że mogłby wywoływać wątpliwości co do jego bezstronności.

2. Powody wyłączenia trwają pomimo ustania małżeństwa lub przysposobienia.

3. Członek komisji I stopnia lub komisji II stopnia przed rozpoczęciem egzaminu I stopnia lub egzaminu II stopnia składa pisemne oświadczenie, że nie pozostaje z żadnym z uczestników egzaminu w stosunku, o którym mowa w ust. 1 i 2.

4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 3, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, po uprzednim pouczeniu o tej odpowiedzialności, zgodnie z art. 233 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.⁴⁾).

5. Przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio do członków komisji odwoławczej.

Rozdział 4

Państwowy egzamin prawniczy I stopnia

Art. 17. Uzyskanie pozytywnego wyniku egzaminu I stopnia uprawnia do:

- 1) ubiegania się o przyjęcie na aplikację adwokacką, radcowską, notarialną, komorniczą i legislacyjną, w najbliższym naborze;
- 2) ubiegania się o dopuszczenie do konkursu na aplikację ogólną w najbliższym naborze;
- 3) wykonywania podstawowych czynności prawniczych, po uzyskaniu wpisu na listę doradców prawnych, na zasadach określonych w art. 48 i 51.

Art. 18. Do egzaminu I stopnia może przystąpić każdy, kto ukończył wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskał tytuł magistra prawa lub ukończył zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 19. Zakres przedmiotowy egzaminu I stopnia obejmuje:

- 1) prawo karne i postępowanie karne;
- 2) prawo wykroczeń i postępowanie w sprawach o wykroczenia;
- 3) prawo karne skarbowe i postępowanie w sprawach karnych skarbowych;
- 4) prawo cywilne i postępowanie cywilne;
- 5) prawo rodzinne i opiekuńcze;
- 6) prawo spółek handlowych;
- 7) prawo pracy;
- 8) prawo administracyjne i postępowanie administracyjne;

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr 243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479 i Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 90, poz. 560, Nr 122, poz. 782, Nr 171, poz. 1056, Nr 173, poz. 1080 i Nr 214, poz. 1344 oraz z 2009 r. Nr 62, poz. 504, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 190, poz. 1474 i Nr 201, poz. 1540

- 9) postępowanie sadowoadministracyjne;
- 10) prawo Unii Europejskiej oraz prawo międzynarodowe;
- 11) prawo konstytucyjne;
- 12) prawo o ustroju sądów, trybunałów i prokuratury, samorządu adwokackiego, radcowskiego, notarialnego oraz organów kontroli państwowej i ochrony prawa działających w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 20. 1. Egzamin I stopnia polega na rozwiązaniu testu sprawdzającego wiedzę oraz umiejętność stosowania prawa i zasad wykładni, a także kwalifikowania stanów faktycznych, składającego się z zestawu 220 pytań zawierających po trzy propozycje odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawidłowa. Test składa się z arkusza pytań i karty odpowiedzi.

2. W teście 70 pytań stanowią pytania sprawdzające umiejętność stosowania prawa, zasad wykładni oraz kwalifikowania stanów faktycznych.

3. Każde pytanie testu ocenia się według następujących zasad:

- 1) odpowiedź prawidłowa: jeden punkt (1);
- 2) odpowiedź nieprawidłowa lub brak odpowiedzi: zero punktów (0).

4. Prawidłowość odpowiedzi ocenia się według stanu prawnego obowiązującego w dniu przeprowadzenia egzaminu I stopnia.

5. Pozytywny wynik egzaminu I stopnia uzyskuje uczestnik egzaminu, który otrzymał co najmniej 150 punktów, przy czym co najmniej 48 punktów z pytań, o których mowa w ust. 2.

Art. 21. 1. Minister Sprawiedliwości zarządza przeprowadzenie egzaminu I stopnia raz w roku.

2. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Minister Sprawiedliwości ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej o egzaminie I stopnia, w tym podaje w szczególności:

- 1) termin przeprowadzenia egzaminu I stopnia;
- 2) siedziby komisji I stopnia wraz z ich adresami;
- 3) termin rejestracji w elektronicznym systemie rejestracji, nie późniejszy niż 45 dni przed dniem rozpoczęcia tego egzaminu;
- 4) wysokość i sposób wniesienia opłaty za egzamin I stopnia.

3. Termin rejestracji w elektronicznym systemie rejestracji nie podlega przywróceniu.

4. Opłata za egzamin I stopnia stanowi dochód budżetu państwa.

5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty za egzamin I stopnia mając na uwadze, że nie może być ona wyższa niż 25 % przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z

Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227), zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”.

Art. 22. Nie później niż 90 dni przed terminem egzaminu I stopnia przewodniczący zespołu do przygotowania testu na egzamin I stopnia podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w Biuletynie Informacji Publicznej ustalony przez zespół do przygotowania testu na egzamin I stopnia i zatwierdzony przez Ministra Sprawiedliwości wykaz tytułów aktów prawnych, z których wybrane stanowią podstawę opracowania testu na egzamin I stopnia.

Art. 23. 1. Osoba, która zarejestrowała się w elektronicznym systemie rejestracji składa:

- 1) oryginał albo odpis dyplomu albo poświadczoną notarialnie kopię oryginału lub odpisu dyplomu ukończenia wyższych studiów prawnych w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskania tytułu magistra prawa lub zagranicznych studiów prawnych uznanych w Rzeczypospolitej Polskiej, albo zaświadczenie o zdaniu egzaminu magisterskiego;
- 2) oryginał dowodu wniesienia opłaty za egzamin I stopnia, jeżeli nie wniosła tej opłaty przez elektroniczny system rejestracji.

2. Zamiast oryginału albo odpisu dyplomu albo poświadczonej notarialnie kopii oryginału lub odpisu dyplomu ukończenia wyższych studiów prawnych w Rzeczypospolitej Polskiej albo zaświadczenia o zdaniu egzaminu magisterskiego można złożyć zaświadczenie, z którego wynika, iż osoba, która zarejestrowała się w elektronicznym systemie rejestracji zdała wszystkie egzaminy i odbyła praktyki przewidziane w planie wyższych studiów prawnych oraz ma wyznaczony termin egzaminu magisterskiego. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu I stopnia takiej osoby jest złożenie przez nią w siedzibie komisji I stopnia nie później niż 7 dni przed terminem egzaminu I stopnia oryginału albo odpisu dyplomu albo poświadczonej notarialnie kopii oryginału lub odpisu dyplomu lub zaświadczenia o zdaniu egzaminu magisterskiego.

3. Dokumenty, o których mowa w ust. 1 lub 2, powinny być złożone do komisji I stopnia, przed którą zamierza się przystąpić do egzaminu I stopnia, w terminie rejestracji w elektronicznym systemie rejestracji podanym przez Ministra Sprawiedliwości.

4. Jeżeli osoba, która zarejestrowała się w elektronicznym systemie rejestracji nie złoży dokumentów, o których mowa w ust. 1 lub 2, przewodniczący komisji I stopnia wzywa do usunięcia braków w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania, a w przypadku nieusunięcia braków w tym terminie wniosek pozostawia się bez rozpoznania, o czym informuje się tę osobę.

5. W przypadku pozostawienia wniosku bez rozpoznania albo złożenia w elektronicznym systemie rejestracji, nie później niż 14 dni przed terminem egzaminu I stopnia, oświadczenia o odstąpieniu od udziału w egzaminie I stopnia, dwie trzecie

uiszczonej opłaty podlega zwrotowi na pisemny wniosek złożony przewodniczącemu komisji I stopnia. Zwrot dwóch trzecich opłaty następuje w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku.

6. Nie podlega zwrotowi wniesiona opłata w przypadku nieprzystąpienia do egzaminu I stopnia.

Art. 24. 1. Nieobecność uczestnika egzaminu podczas egzaminu I stopnia oraz stawienie się na egzamin I stopnia po jego rozpoczęciu, bez względu na przyczynę, uważa się za nieprzystąpienie do egzaminu I stopnia.

2. W trakcie egzaminu I stopnia uczestnik egzaminu nie może posiadać tekstów aktów prawnych, komentarzy oraz zbiorów orzecznictwa sądów i trybunałów, jak też innych materiałów pomocniczych, a także urządzeń służących do przekazu, odbioru lub gromadzenia informacji.

3. Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego wyklucza z egzaminu I stopnia uczestnika egzaminu, który podczas egzaminu I stopnia korzystał z pomocy innej osoby, posługiwał się niedozwolonymi materiałami lub urządzeniami, pomagał pozostałym uczestnikom egzaminu lub w inny sposób zakłócał przebieg tego egzaminu. Wykluczenie odnotowuje się w protokole z przebiegu egzaminu.

4. Wykluczenie, o którym mowa w ust. 3, stanowi podstawę do wydania decyzji o negatywnym wyniku egzaminu I stopnia.

5. Minister Sprawiedliwości niezwłocznie po otrzymaniu protokołu z przebiegu egzaminu I stopnia zawierającego wyniki tego egzaminu ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej wyniki egzaminu I stopnia. Ogłoszenie zawiera imiona i nazwiska osób, które uzyskały pozytywny wynik egzaminu I stopnia wraz z uzyskaną liczbą punktów oraz imiona rodziców tych osób. Dane zawarte w ogłoszeniu stanowią informację publiczną.

Art. 25. 1. Po zakończeniu egzaminu I stopnia i sprawdzeniu testów przewodniczący komisji I stopnia wydaje zaświadczenie o pozytywnym wyniku egzaminu I stopnia, a w przypadku negatywnego wyniku egzaminu I stopnia wydaje decyzję. Zaświadczenie i decyzja zawierają informację o liczbie uzyskanych punktów i o wyniku egzaminu I stopnia.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, zawiera także oznaczenie organu ją wydającego, datę wydania, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, uzasadnienie faktyczne i prawne, podpis przewodniczącego komisji I stopnia z podaniem imienia i nazwiska oraz pouczenie o trybie i sposobie jej zaskarżenia.

3. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do Ministra Sprawiedliwości, które powinno wskazywać podstawę odwołania i uzasadnienie.

4. Odwołanie można oprzeć na następujących podstawach:

- 1) naruszeniu prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie lub
- 2) naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

5. Odwołanie wnosi się wyłącznie za pośrednictwem elektronicznego systemu rejestracji, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji o wyniku egzaminu I stopnia. Za datę wniesienia odwołania uznaje się datę wskazaną w elektronicznym potwierdzeniu odbioru korespondencji w elektronicznym systemie rejestracji. Termin do wniesienia odwołania nie podlega przywróceniu.

6. Za rozpatrzenie odwołania pobiera się opłatę, którą wnosi się w terminie, o którym mowa w ust. 5. Opłatę można wnieść przez elektroniczny system rejestracji.

7. Osoba, która złożyła odwołanie, składa do Ministra Sprawiedliwości – w terminie do wniesienia odwołania – oryginał dowodu wniesienia opłaty za rozpatrzenie odwołania, jeżeli nie wniosła tej opłaty przez elektroniczny system rejestracji.

8. W przypadku wniesienia odwołania po terminie, niewniesienia opłaty lub niespełnienia warunków, o których mowa w ust. 3 i 4, odwołanie pozostawia się bez rozpoznania, o czym informuje się osobę, która je wniosła.

9. Minister Sprawiedliwości rozpoznaje odwołanie w granicach jego zarzutów. Termin do rozpoznania odwołania wynosi 60 dni. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Minister Sprawiedliwości może wydłużyć termin do rozpoznania odwołania o kolejne 60 dni, w takim przypadku informuje osobę, która wniosła odwołanie o wydłużeniu terminu do rozpoznania odwołania.

10. Od decyzji Ministra Sprawiedliwości służy skarga do sądu administracyjnego.

Art. 26. 1. Opłata za rozpatrzenie odwołania stanowi dochód budżetu państwa.

2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty za rozpatrzenie odwołania oraz sposób jej wniesienia, mając na uwadze koszty związane z rozpatrywaniem odwołań, przy czym opłata ta nie może być wyższa niż 10 % przeciętnego wynagrodzenia.

Art. 27. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i sposób ustalania wykazu tytułów aktów prawnych, o którym mowa w art. 22,
- 2) tryb i sposób przygotowywania, przechowywania i przekazywania testu oraz sposób jego konstruowania,
- 3) tryb i sposób przeprowadzenia oraz czas trwania egzaminu I stopnia,
- 4) sposób rozwiązywania testu, w tym sposób udzielania odpowiedzi,
- 5) sposób sprawdzania testu,
- 6) sposób zwrotu opłaty za egzamin I stopnia,
- 7) wzór zaświadczenia o wyniku egzaminu I stopnia,
- 8) sposób wnoszenia odwołań w elektronicznym systemie rejestracji

- mając na uwadze konieczność sprawnego i terminowego przeprowadzania egzaminu I stopnia, a także odpowiednie konstruowanie i sprawdzanie testu, przy założeniu, że egzamin I stopnia sprawdza wiedzę nie tylko ze znajomości przepisów prawa, ale także z umiejętności

stosowania prawa, zasad wykładni i kwalifikowania stanów faktycznych oraz biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia sprawnego wnoszenia odwołań.

Rozdział 5

Państwowy egzamin prawniczy II stopnia

Art. 28. 1. Uzyskanie pozytywnego wyniku egzaminu II stopnia:

1) w zakresie pełnym - uprawnia do ubiegania się o wpis na listę adwokatów lub radców prawnych albo do powołania na stanowisko asesora notarialnego bądź powołania na stanowisko asesora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury, na zasadach określonych w odrębnych ustawach;

2) w zakresie profilowanym - uprawnia do ubiegania się o wpis na listę adwokatów lub radców prawnych albo powołania na stanowisko asesora notarialnego, w zależności od wybranego profilu egzaminu II stopnia, na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

2. Za równorzędne ze zdaniem egzaminu II stopnia w zakresie profilowanym ze specjalizacją adwokacko-radcowską albo notarialną uznaje się zdanie egzaminu odpowiednio adwokackiego, radcowskiego albo notarialnego.

Art. 29. Egzamin II stopnia składa się z części ogólnej i części specjalistycznej w zakresie pełnym albo profilowanym.

Art. 30. 1. Do egzaminu II stopnia mogą przystąpić:

- 1) osoby, które ukończyły aplikację adwokacką, radcowską lub notarialną;
- 2) osoby, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski;
- 3) doradcy prawni, którzy wykonywali podstawowe czynności prawnicze przez okres co najmniej 5 lat;
- 4) doktorzy nauk prawnych;
- 5) osoby, które były zatrudnione na stanowisku referendarza sądowego lub starszego referendarza sądowego łącznie przez okres co najmniej 3 lat;
- 6) osoby, które były zatrudnione przez okres co najmniej 3 lat na stanowisku asystenta sędziego;
- 7) osoby, które były zatrudnione przez okres co najmniej 3 lat na stanowisku asystenta prokuratora i mają ukończone wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej oraz uzyskały tytuł magistra prawa lub ukończyły zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) osoby, które ukończyły aplikację legislacyjną i po jej ukończeniu przez okres co najmniej 4 lat były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej i wykonywały prace związane z opracowywaniem lub opiniowaniem aktów prawnych;

9) osoby, które zajmują stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa;

10) osoby, które zdały państwowy egzamin prawniczy I stopnia i po zdanym egzaminie przez okres co najmniej 5 lat były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów.

2. Do okresów, o których mowa w ust. 1 pkt 5-7, zalicza się łącznie okresy wykonywania poszczególnych czynności wskazanych w tych przepisach.

3. W przypadku wykonywania pracy w niepełnym wymiarze okresy, o których mowa w ust. 1 pkt 5-8 i 10, podlegają proporcjonalnemu wydłużeniu.

Art. 31. Zakres przedmiotowy egzaminu II stopnia obejmuje zakres, o którym mowa w art. 19, prawo finansowe, w tym podatkowe oraz zasady etyki zawodu adwokata, radcy prawnego i notariusza, a także warunki wykonywania tych zawodów.

Art. 32. 1. Część ogólna egzaminu II stopnia polega na rozwiązaniu testu sprawdzającego wiedzę niezbędną do świadczenia pomocy prawnej, składającego się z zestawu 100 pytań zawierających po trzy propozycje odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawidłowa. Test składa się z arkusza pytań i karty odpowiedzi.

2. Każde pytanie testu ocenia się według następujących zasad:

1) odpowiedź prawidłowa: jeden punkt (1);

2) odpowiedź nieprawidłowa albo brak odpowiedzi: zero punktów (0).

3. Prawidłowość odpowiedzi ocenia się według stanu prawnego, obowiązującego w dniu egzaminu II stopnia.

4. Pozytywny wynik uzyskuje uczestnik egzaminu, który otrzymał 75 punktów.

Art. 33. 1. Do części specjalistycznej egzaminu II stopnia w zakresie pełnym albo profilowanym przystępuje uczestnik egzaminu, który uzyskał pozytywny wynik z części ogólnej tego egzaminu.

2. Część specjalistyczna egzaminu II stopnia w zakresie pełnym oraz profilowanym rozpoczyna się nie wcześniej niż 14 dni od dnia przeprowadzenia części ogólnej egzaminu.

3. Część specjalistyczna egzaminu II stopnia w zakresie pełnym, sprawdzająca umiejętności w zakresie stosowania prawa, posługiwania się językiem prawniczym i używania argumentacji prawniczej oraz znajomości orzecznictwa polega na rozwiązaniu pięciu zadań w oparciu o opracowane na potrzeby egzaminu II stopnia akta lub przedstawiony stan faktyczny:

1) 2 zadań z zakresu prawa cywilnego - polegających na przygotowaniu opinii prawnej lub projektu: umowy, pozwu lub wniosku albo apelacji, albo - w przypadku uznania, iż brak jest podstaw do ich wniesienia - opinii prawnej; w

przypadku przygotowania projektu pozwu lub apelacji należy przygotować projekt wystąpienia przed sądem;

- 2) zadania z zakresu prawa karnego - polegające na przygotowaniu opinii prawnej lub projektu: aktu oskarżenia lub apelacji albo - w przypadku uznania, iż brak jest podstaw do ich wniesienia - opinii prawnej; w przypadku przygotowania projektu aktu oskarżenia lub apelacji należy przygotować projekt wystąpienia przed sądem;
- 3) zadania z zakresu prawa administracyjnego - polegające na przygotowaniu opinii prawnej lub projektu: pisma w postępowaniu administracyjnym, skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego lub skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego albo - w przypadku uznania, iż brak jest podstaw do ich wniesienia - opinii prawnej; w przypadku przygotowania projektu skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego lub skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego należy przygotować projekt wystąpienia przed sądem;
- 4) jednego projektu aktu notarialnego.

4. Za każde zadanie uczestnik egzaminu II stopnia może uzyskać od 0 do 20 punktów.

5. Pozytywny wynik uzyskuje uczestnik egzaminu II stopnia, który otrzymał łącznie co najmniej 70 punktów, przy czym nie mniej niż 12 punktów za każde zadanie.

Art. 34. 1. Część specjalistyczna egzaminu II stopnia w zakresie profilowanym, sprawdzająca umiejętności w zakresie stosowania prawa, posługiwania się językiem prawniczym i używania argumentacji prawniczej oraz znajomości orzecznictwa, dla osób, które wybrały specjalizację adwokacko-radcowską polega na rozwiązaniu czterech zadań, o których mowa w art. 33 ust. 3 pkt 1-3.

2. Za każde zadanie uczestnik egzaminu II stopnia może uzyskać od 0 do 20 punktów.

3. Pozytywny wynik uzyskuje uczestnik egzaminu II stopnia, który otrzymał łącznie co najmniej 50 punktów, przy czym nie mniej niż 10 punktów za każde zadanie.

Art. 35. 1. Część specjalistyczna egzaminu II stopnia w zakresie profilowanym, sprawdzająca umiejętności w zakresie stosowania prawa, posługiwania się językiem prawniczym i używania argumentacji prawniczej oraz znajomości orzecznictwa, dla osób, które wybrały specjalizację notarialną polega na rozwiązaniu czterech zadań w oparciu o opracowane na potrzeby egzaminu II stopnia akta lub przedstawiony stan faktyczny:

- 1) 2 zadań z zakresu prawa cywilnego lub prawa spółek handlowych - polegających na przygotowaniu opinii prawnej lub projektu: umowy, oświadczenia woli, pozwu lub wniosku albo apelacji, albo - w przypadku uznania, iż brak jest podstaw do ich wniesienia - opinii prawnej;
- 2) 2 projektów aktu notarialnego, z których jeden stanowi projekt aktu notarialnego, o którym mowa w art. 33 ust. 3 pkt 4.

2. Za każde zadanie uczestnik egzaminu II stopnia może uzyskać od 0 do 20 punktów.

3. Pozytywny wynik uzyskuje uczestnik egzaminu II stopnia, który otrzymał łącznie co najmniej 50 punktów, przy czym nie mniej niż 10 punktów za każde zadanie.

Art. 36. 1. Minister Sprawiedliwości zarządza przeprowadzenie egzaminu II stopnia raz w roku.

2. W terminie do dnia 28 lutego każdego roku Minister Sprawiedliwości ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej o egzaminie II stopnia, w tym podaje w szczególności:

- 1) termin przeprowadzenia egzaminu II stopnia;
- 2) siedziby komisji II stopnia wraz z ich adresami;
- 3) termin rejestracji w elektronicznym systemie rejestracji, nie późniejszy niż 45 dni przed dniem rozpoczęcia tego egzaminu;
- 4) wysokość i sposób wniesienia opłaty za egzamin II stopnia.

3. Termin rejestracji w elektronicznym systemie rejestracji nie podlega przywróceniu.

4. Opłata za egzamin II stopnia stanowi dochód budżetu państwa.

5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia wysokość opłaty za egzamin II stopnia mając na uwadze, że nie może być ona wyższa niż 50 % przeciętnego wynagrodzenia.

Art. 37. Nie później niż 90 dni przed terminem egzaminu II stopnia przewodniczący zespołu do przygotowania testu i zadań na egzamin II stopnia podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w Biuletynie Informacji Publicznej ustalony przez zespół do przygotowania testu i zadań na egzamin II stopnia i zatwierdzony przez Ministra Sprawiedliwości wykaz tytułów aktów prawnych, z których wybrane stanowią podstawę opracowania testu z części ogólnej egzaminu II stopnia.

Art. 38. 1. Osoba, która zarejestrowała się w elektronicznym systemie rejestracji składa:

- 1) oryginał albo urzędowy odpis dyplomu albo poświadczoną notarialnie kopię oryginału albo odpisu dyplomu ukończenia wyższych studiów prawnych w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskania tytułu magistra prawa lub zagranicznych studiów prawnych uznanych w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) oryginał dowodu uiszczenia opłaty za egzamin II stopnia, jeżeli nie uiściła tej opłaty przez elektroniczny system rejestracji;
- 3) dokumenty potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w art. 30 ust. 1.

2. Dokumenty, o których mowa w ust. 1, powinny być złożone do komisji II stopnia, przed którą zamierza się przystąpić do egzaminu II stopnia w terminie, o którym mowa w art. 36 ust. 2 pkt 3.

3. Przepisy art. 23 ust. 4-6 i przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 27 pkt 6 stosuje się odpowiednio.

Art. 39. 1. W trakcie egzaminu II stopnia uczestnik egzaminu nie może posiadać tekstów aktów prawnych, komentarzy oraz zbiorów orzecznictwa sądów i trybunałów, jak też innych materiałów pomocniczych, a także urządzeń służących do przekazu, odbioru lub gromadzenia informacji.

2. Podczas rozwiązywania zadań z części specjalistycznej egzaminu II stopnia uczestnik egzaminu może korzystać z tekstów aktów prawnych i komentarzy oraz zbiorów orzecznictwa.

3. Przepisy art. 24 ust. 1 i 3-5 stosuje się odpowiednio.

Art. 40. 1. Po zakończeniu egzaminu II stopnia i sprawdzeniu testów oraz zadań komisja II stopnia podejmuje uchwałę o wyniku egzaminu II stopnia. Uchwała zawiera informację o liczbie uzyskanych punktów z poszczególnych części egzaminu II stopnia i o wyniku tego egzaminu.

2. Uchwała, o której mowa w ust. 1, zawiera także oznaczenie organu ją wydającego, datę wydania, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, uzasadnienie faktyczne i prawne, podpis przewodniczącego komisji II stopnia z podaniem imienia i nazwiska oraz pouczenie o trybie i sposobie jej zaskarżenia.

3. Od uchwały, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do komisji odwoławczej, które powinno wskazywać podstawy odwołania i uzasadnienie.

4. Odwołanie można oprzeć na następujących podstawach:

- 1) naruszeniu prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie lub
- 2) naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

5. Odwołanie wnosi się wyłącznie za pośrednictwem elektronicznego systemu rejestracji, w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały o wyniku egzaminu II stopnia. Za datę wniesienia odwołania uznaje się datę wskazaną w elektronicznym potwierdzeniu odbioru korespondencji w elektronicznym systemie rejestracji. Termin do wniesienia odwołania nie podlega przywróceniu.

6. Za rozpatrzenie odwołania pobiera się opłatę, którą wnosi się w terminie, o którym mowa w ust. 5. Opłatę można wnieść przez elektroniczny system rejestracji.

7. Osoba, która złożyła odwołanie, składa do komisji odwoławczej – w terminie do wniesienia odwołania – oryginał dowodu wniesienia opłaty za rozpatrzenie odwołania, jeżeli nie wniosła tej opłaty przez elektroniczny system rejestracji.

8. W przypadku wniesienia odwołania po terminie, niewniesienia opłaty lub niespełnienia warunków, o których mowa w ust. 3 i 4, odwołanie pozostawia się bez rozpoznania, o czym informuje się osobę, która je wniosła.

9. Komisja odwoławcza rozpoznaje odwołanie w granicach jego zarzutów. Termin do rozpoznania odwołania wynosi 60 dni. W szczególnie uzasadnionych przypadkach komisja odwoławcza może wydłużyć termin do rozpoznania odwołania o kolejne 60 dni, w takim

przypadku informuje osobę, która wniosła odwołanie o wydłużeniu terminu do rozpoznania odwołania.

10. Po rozpatrzeniu odwołania komisja odwoławcza podejmuje uchwałę.

11. Od uchwały komisji odwoławczej służy skarga do sądu administracyjnego.

12. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty za rozpatrzenie odwołania oraz sposób jej wniesienia, mając na uwadze koszty związane z rozpatrywaniem odwołań, przy czym opłata ta nie może być wyższa niż 10 % przeciętnego wynagrodzenia.

Art. 41. 1. Niezwłocznie po podjęciu uchwały, o której mowa w art. 40 ust. 1, przewodniczący komisji II stopnia wydaje zaświadczenie o wyniku egzaminu II stopnia. W zaświadczeniu wskazuje się wynik egzaminu II stopnia i zakres tego egzaminu.

2. Minister Sprawiedliwości niezwłocznie po otrzymaniu protokołów z przebiegu egzaminu II stopnia zawierających wyniki tego egzaminu ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej wyniki egzaminu II stopnia. Ogłoszenie zawiera imiona i nazwiska osób, które uzyskały pozytywny wynik egzaminu II stopnia wraz z uzyskanymi wynikami oraz imiona rodziców tych osób. Dane zawarte w ogłoszeniu stanowią informację publiczną.

Art. 42. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i sposób ustalania wykazu tytułów aktów prawnych, o którym mowa w art. 37,
- 2) tryb i sposób przygotowywania, przechowywania, przekazywania testu i zadań oraz sposób ich konstruowania,
- 3) tryb i sposób przeprowadzenia egzaminu II stopnia oraz czas trwania poszczególnych jego części,
- 4) sposób rozwiązywania testu, w tym sposób udzielania odpowiedzi,
- 5) sposób sprawdzania testu,
- 6) sposób oceniania rozwiązania zadań z części specjalistycznej egzaminu II stopnia,
- 7) wykaz dokumentów, o których mowa w art. 38 ust. 1 pkt 3,
- 8) wzór zaświadczenia o wyniku egzaminu II stopnia,
- 9) sposób wnoszenia odwołań w elektronicznym systemie rejestracji

- mając na uwadze konieczność sprawnego i terminowego przeprowadzania egzaminu II stopnia, a w szczególności konieczność zapewnienia zgodności wykazu tytułów aktów prawnych z zakresem przedmiotowym egzaminu II stopnia, odpowiedniego konstruowania testu i zadań, przy założeniu, że egzamin II stopnia sprawdza wiedzę niezbędną do świadczenia pomocy prawnej umiejętność stosowania prawa, zasad wykładni, znajomość orzecznictwa, umiejętność posługiwania się językiem prawniczym i używania argumentacji prawniczej, a także biorąc pod uwagę konieczność zabezpieczenia testu i zadań przed ich nieuprawnionym ujawnieniem oraz właściwe sprawdzenie testu i zadań oraz konieczność uzyskania informacji niezbędnych do dopuszczenia do egzaminu II stopnia i konieczność zapewnienia sprawnego wnoszenia odwołań.

Rozdział 6

Finansowanie i świadczenia

Art. 43. Wydatki związane z przeprowadzaniem egzaminu I i II stopnia, w tym z działalnością komisji egzaminacyjnych I i II stopnia, komisji odwoławczej, zespołów do przygotowania testu na egzamin I stopnia oraz do przygotowania testu i zadań na egzamin II stopnia, a także z wprowadzeniem i utrzymaniem elektronicznego systemu rejestracji są pokrywane z budżetu państwa z części, których dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

Art. 44. 1. Przewodniczącemu, zastępcy przewodniczącego i sekretarzowi komisji I stopnia przysługuje corocznie wynagrodzenie przez okres czterech miesięcy, w tym dwóch poprzedzających miesiąc przeprowadzenia egzaminu, miesiąca przeprowadzenia egzaminu i miesiąca następującego po miesiącu przeprowadzenia egzaminu.

2. Przewodniczącemu, sekretarzowi i innym członkom zespołów egzaminacyjnych za pracę związaną z udziałem w egzaminie I stopnia przysługuje wynagrodzenie.

3. Przewodniczącemu, sekretarzowi oraz innym członkom zespołu do przygotowania testu na egzamin I stopnia przysługuje wynagrodzenie za przygotowanie testu.

4. Przewodniczącemu, zastępcy przewodniczącego, sekretarzowi oraz członkom komisji II stopnia za przeprowadzenie egzaminu II stopnia przysługuje wynagrodzenie.

5. Przewodniczącemu, sekretarzowi oraz innym członkom zespołu do przygotowania testu i zadań na egzamin II stopnia przysługuje wynagrodzenie za przygotowanie testu i zadań.

6. Przewodniczącemu, zastępcy przewodniczącego, sekretarzowi oraz członkom komisji odwoławczej za udział w pracach komisji przysługuje wynagrodzenie.

7. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i sposób wypłaty oraz wysokość miesięcznego wynagrodzenia przysługującego przewodniczącemu, zastępcy przewodniczącego i sekretarzowi komisji I stopnia, nie mniejszą niż 50% i nie większą niż 150% kwoty przeciętnego wynagrodzenia, mając na uwadze nakład ich pracy oraz zakres ich obowiązków;
- 2) tryb i sposób wypłaty oraz wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, sekretarza i innych członków zespołów egzaminacyjnych za przeprowadzenie egzaminu I stopnia, nie mniejszą niż 100% i nie większą niż 300% kwoty przeciętnego wynagrodzenia, mając na uwadze nakład ich pracy i zakres ich obowiązków oraz liczbę uczestników egzaminu;
- 3) tryb i sposób wypłaty oraz wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, sekretarza i innych członków zespołu do przygotowania testu na egzamin I stopnia, nie mniejszą niż 250% i nie większą niż 400% kwoty przeciętnego wynagrodzenia, mając na uwadze nakład ich pracy oraz zakres ich obowiązków, a także konieczność zapewnienia właściwego poziomu tego egzaminu;

- 4) tryb i sposób wypłaty oraz wysokość wynagrodzenia:
 - a) przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i sekretarza komisji II stopnia nie mniejszą niż 100% i nie większą niż 600% kwoty przeciętnego wynagrodzenia,
 - b) członków komisji II stopnia nie mniejszą niż 100% i nie większą niż 400% kwoty przeciętnego wynagrodzenia
 - mając na uwadze nakład ich pracy i zakres ich obowiązków oraz liczbę uczestników egzaminu;
- 5) tryb i sposób wypłaty oraz wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, sekretarza i innych członków zespołu do przygotowania testu i zadań na egzamin II stopnia, nie mniejszą niż 250% i nie większą niż 400% kwoty przeciętnego wynagrodzenia, mając na uwadze nakład ich pracy oraz zakres ich obowiązków, a także konieczność zapewnienia właściwego poziomu tego egzaminu;
- 6) tryb i sposób wypłaty oraz wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego, sekretarza i członków komisji odwoławczej nie mniejszą niż 100% i nie większą niż 400% kwoty przeciętnego wynagrodzenia, uwzględniając zakres i nakład ich pracy.

Art. 45. Osobom, o których mowa w art. 44 ust. 1-6, przysługuje zwrot kosztów podróży i noclegów na zasadach określonych w przepisach dotyczących należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

Art. 46. 1. Do wydrukowania i doręczenia testów na egzamin I stopnia oraz testów i zadań na egzamin II stopnia nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późn. zm.⁵⁾), jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 tej ustawy.

2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb, sposób i warunki udzielenia zamówień, o których mowa w ust. 1, zapewniając zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców i mając na uwadze konieczność zabezpieczenia testu i zadań przed ich nieuprawnionym ujawnieniem oraz zapewnienia terminowego i prawidłowego wykonania zamówienia.

Rozdział 7

Wykonywanie podstawowych czynności prawniczych

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 171, poz. 1058, Nr 220, poz. 1420 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 19, poz. 101, Nr 65, poz. 545, Nr 91, poz. 742, Nr 157, poz. 1241 i Nr 206, poz. 1591.

Art. 47. 1. Podstawowe czynności prawnicze obejmują:

- 1) udzielanie porad prawnych, sporządzanie opinii prawnych, pism procesowych i umów oraz
- 2) występowanie przed organami administracji publicznej i zastępstwo przed sądami powszechnymi w sprawach należących do właściwości sądów rejonowych, z wyłączeniem spraw z zakresu prawa karnego, karnego skarbowego, wykroczeń, rodzinnego i opiekuńczego.

2. Podstawowe czynności prawnicze można wykonywać na własny rachunek, w ramach stosunku pracy, stosunku służbowego lub umowy cywilnoprawnej.

Art. 48. 1. Do wykonywania podstawowych czynności prawniczych uprawniona jest osoba, która uzyskała wpis na listę doradców prawnych, zwana dalej „doradcą prawnym”. Tytuł „doradca prawny” podlega ochronie prawnej.

2. Wpis na listę doradców prawnych może uzyskać osoba, która:

- 1) uzyskała pozytywny wynik egzaminu I stopnia;
- 2) ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- 3) korzysta z pełni praw publicznych;
- 4) nie była prawomocnie skazana za umyślnie popełnione przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślnie popełnione przestępstwo skarbowe.

3. Wpis na listę doradców prawnych może uzyskać również osoba, która spełnia warunki, o których mowa w ust. 2 pkt 2-4, oraz która spełnia przesłanki uprawniające do wpisu na listę adwokatów, radców prawnych lub powołania na stanowisko asesora notarialnego, określone odpowiednio w ustawie z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, Nr 166, poz. 1317 i Nr 210, poz. 1628), ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, z późn. zm.⁶⁾) i ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 oraz z 2009 r. Nr 37, poz. 286).

Art. 49. 1. Doradca prawny jest obowiązany do zachowania w tajemnicy informacji, z którymi zapoznał się przy wykonywaniu podstawowych czynności prawniczych. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa także po zaprzestaniu wykonywania podstawowych czynności prawniczych.

2. Obowiązek zachowania tajemnicy ustaje, gdy doradca prawny składa zeznania jako świadek przed sądem, chyba że ujawnienie tajemnicy zagraża ważnemu interesowi prywatnemu. W takim przypadku z obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić doradcę prawnego sąd.

⁶⁾ Zmiany teksty jednolitego wymienionej ustawy zostały opublikowane w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1069 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577, Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361, Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i poz. 711, Nr 206, poz. 1522, Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 80, poz. 540, Nr 85, poz. 571, Nr 99, poz. 664 oraz z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 37, poz. 286 i Nr 166, poz. 1317.

Art. 50. 1. Doradca prawny podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu podstawowych czynności prawniczych.

2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w ust. 1, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc w szczególności pod uwagę specyfikę wykonywanych czynności oraz zakres realizowanych zadań.

Art. 51. 1. Wpis na listę doradców prawnych, prowadzenie i udostępnianie listy oraz wydawanie zaświadczeń potwierdzających wpis na listę doradców prawnych należą do prezesa sądu apelacyjnego, właściwego ze względu na miejsce złożenia wniosku o wpis.

2. Prezes sądu apelacyjnego dokonuje wpisu na listę doradców prawnych w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku przez zainteresowanego.

3. Do wniosku należy dołączyć:

1) zaświadczenie o uzyskaniu pozytywnego wyniku egzaminu I stopnia lub dokumenty potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w art. 48 ust. 3;

2) dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o którym mowa w art. 50 ust. 1;

3) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego opatrzoną datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed dniem złożenia wniosku;

4) oświadczenie o spełnianiu warunków, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 2 i 3.

4. Oświadczenie o spełnianiu warunków, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 2 i 3, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, po uprzednim pouczeniu o tej odpowiedzialności, zgodnie z art. 233 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny.

5. Jeżeli wniosek nie spełnia wymagań formalnych określonych w ust. 3, prezes sądu apelacyjnego wzywa kandydata do usunięcia braków w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania. W przypadku nieusunięcia braków w wyznaczonym terminie wniosek pozostawia się bez rozpoznania.

6. Po dokonaniu wpisu prezes sądu apelacyjnego wydaje kartę doradcy prawnego. Kartę doradcy prawnego wydaje się na okres obowiązywania umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, jednak na okres nie dłuższy niż 2 lata.

7. Karta doradcy prawnego zawiera imię i nazwisko, datę wpisu na listę doradców prawnych, datę upływu okresu ważności tej karty oraz zdjęcie.

8. Kolejną kartę doradcy prawnego prezes sądu apelacyjnego wydaje na wniosek doradcy prawnego, w terminie 5 dni od dnia złożenia wniosku. Przepisy ust. 3 pkt 2-4, ust. 4 i 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 52. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o wpis na listę doradców prawnych i karty doradcy prawnego, wzór wniosku o wydanie kolejnej karty doradcy prawnego oraz rodzaje dokumentów potwierdzających spełnianie warunków, o których mowa w art. 48 ust. 3, mając na uwadze, że karta doradcy prawnego będzie dokumentem potwierdzającym uprawnienie do wykonywania podstawowych czynności prawniczych.

Art. 53. Prezes sądu apelacyjnego odmawia, w drodze decyzji, wpisu na listę doradców prawnych, jeżeli zainteresowany nie spełnia wymagań, o których mowa w art. 48 ust. 2 lub 3.

Art. 54. Doradca prawny obowiązany jest zawiadomić prezesa sądu apelacyjnego o zaprzestaniu spełniania warunków, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 2-4 oraz o zaprzestaniu podlegania ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tych zmian.

Art. 55. Prezes sądu apelacyjnego skreśla, w drodze decyzji, doradcę prawnego z listy doradców prawnych, w przypadku:

- 1) złożenia oświadczenia doradcy prawnego o zaprzestaniu wykonywania podstawowych czynności prawniczych;
- 2) złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia o spełnianiu warunków, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 2 i 3;
- 3) zaprzestania spełniania przynajmniej jednego z warunków określonych w art. 48 ust. 2 pkt 2-4.

Art. 56. Od decyzji, o których mowa w art. 53 i 55, stronie służy skarga do sądu administracyjnego.

Art. 57. 1. Lista doradców prawnych jest publikowana w Biuletynie Informacji Publicznej na stronach podmiotowych właściwego sądu apelacyjnego.

2. Lista, o której mowa w ust. 1, zawiera imiona i nazwiska doradców prawnych, datę wpisu na listę oraz datę upływu okresu ważności karty doradcy prawnego. Dane zawarte na liście stanowią informację publiczną.

Rozdział 8

Przepis karny

Art. 58. 1. Kto będąc wpisanym na listę doradców prawnych nie dopełnia obowiązku zawiadomienia prezesa sądu apelacyjnego o zaprzestaniu spełniania warunków, o którym mowa w art. 54, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tych zmian - podlega karze grzywny.

2. Orzekanie w sprawach, o których mowa w ust. 1, następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 9

Przepisy zmieniające

Art. 59. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.⁷⁾) w art. 33 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Pełnomocnik dołącza do akt oryginał lub urzędowo poświadczony odpis pełnomocnictwa. Adwokat, radca prawny lub doradca prawny oraz rzecznik patentowy może sam uwierzytelnić odpis udzielonego mu pełnomocnictwa.”.

Art. 60. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 5. otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. W razie uzasadnionej potrzeby sąd może udzielić stronom i uczestnikom postępowania występującym w sprawie bez adwokata, radcy prawnego lub dorady prawnego niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych.”;

2) art. 87 § 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 87. § 1. Pełnomocnikiem może być adwokat lub radca prawny, współuczestnik sporu, jak również rodzice, małżonek, rodzeństwo lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia, a w sprawach własności przemysłowej także rzecznik

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 78, poz. 682 i Nr 181, poz. 1524, z 2008 r. Nr 229, poz. 1539 oraz z 2009 r. Nr 195, poz. 1501.

⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 61, poz. 418, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378, Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547, Nr 234, poz. 1571 oraz z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593 i Nr 179, poz. 1395.

patentowy. W sprawach należących do właściwości rzeczowej sądu rejonowego z wyłączeniem spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego pełnomocnikiem może być również doradca prawny.”;

3) art. 89 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Pełnomocnik obowiązany jest przy pierwszej czynności procesowej dołączyć do akt sprawy pełnomocnictwo z podpisem mocodawcy lub wierzitelny odpis pełnomocnictwa. Adwokat i radca prawny, a także doradca prawny i rzecznik patentowy mogą sami uwierzytelnić odpis udzielonego im pełnomocnictwa. Sąd może w razie wątpliwości zażądać urzędowego poświadczenia podpisu strony.”;

4) art. 99 otrzymuje brzmienie:

„Art. 99. Stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, doradcę prawnego lub rzecznika patentowego oraz Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata.”;

5) art. 327 otrzymuje brzmienie:

„Art. 327. § 1. Stronie działającej bez adwokata, radcy prawnego, doradcy prawnego lub rzecznika patentowego, obecnej przy ogłoszeniu wyroku, przewodniczący udzieli wskazówek co do sposobu i terminów wniesienia środka zaskarżenia. Jeżeli zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych jest obowiązkowe, należy pouczyć stronę o treści przepisów o obowiązkowym zastępstwie oraz o skutkach niezastosowania się do tych przepisów.

§ 2. Stronie działającej bez adwokata, radcy prawnego, doradcy prawnego lub rzecznika patentowego, która na skutek pozbawienia wolności była nieobecna przy ogłoszeniu wyroku, sąd z urzędu w ciągu tygodnia od dnia ogłoszenia wyroku doręcza odpis jego sentencji z pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia.”.

Art. 61. W ustawie z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, Nr 166, poz. 1317 i Nr 210, poz. 1628) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 49 otrzymuje brzmienie:

„Art. 49. Okręgowa rada adwokacka prowadzi listę adwokatów i aplikantów adwokackich, której odpis przesyła corocznie w terminie do dnia 31 stycznia Naczelnej Radzie Adwokackiej, Ministrowi Sprawiedliwości, właściwym prezesom sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i właściwym prokuratorom apelacyjnym i okręgowym oraz zawiadamia o zmianach na tej liście w terminie 30 dni od dnia dokonania tych zmian.”;

2) w art. 65 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) uzyskał pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego II stopnia w zakresie pełnym lub profilowanym ze specjalizacją adwokacko-radcowską, o którym mowa w

rozdziale 5 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych (Dz. U. Nr ..., poz. ...).”;

3) art. 66:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wymogu, o którym mowa w art. 65 pkt 4, nie stosuje się do:

- 1) profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych,
- 2) osób, które co najmniej trzy lata zajmowały stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa,
- 3) osób, które zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora lub wykonywały zawód radcy prawnego albo notariusza,
- 4) osób, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:
 - a) zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, aplikanta sądowno-prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub
 - b) wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, z późn. zm.⁶⁾),
- 5) osób, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:
 - a) zajmowały stanowisko referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, aplikanta sądowno-prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub
 - b) wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych,
- 6) osób, które uzyskały pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego II stopnia w zakresie profilowanym ze specjalizacją notarialną oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów łącznie przez okres co najmniej 3 lat wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy

prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.”,

b) uchyla się ust. 2 i 3,

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku wykonywania pracy w niepełnym wymiarze, okresy, o których mowa w ust. 1 pkt 4-6, podlegają proporcjonalnemu wydłużeniu.”;

4) w art. 68:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wpis na listę adwokatów następuje na wniosek, na podstawie uchwały okręgowej rady adwokackiej właściwej ze względu na miejsce złożenia wniosku o wpis.”,

b) uchyla się ust. 2;

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:

- 1) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego opatrzoną datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed dniem złożenia wniosku,
- 2) oświadczenie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. Nr z 2007 r. Nr 63, poz. 425, z późn. zm. ⁹⁾) albo informację, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy, w przypadku osoby urodzonej przed dniem 1 sierpnia 1972 r.,
- 3) umowy o pracę wraz z dokumentem określającym zakres obowiązków lub zaświadczeniem od pracodawcy określającym zakres obowiązków lub umowy cywilnoprawne wraz z oświadczeniem o złożeniu deklaracji do właściwego urzędu skarbowego oraz zapłaceniu podatku wynikającego z tytułu powyższych umów, w przypadku osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 4 - 6,
- 4) dokument zaświadczący uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych – w przypadku osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5,
- 5) zaświadczenie adwokata lub radcy prawnego, z którego wynika, że osoba ubiegająca się o wpis wykonywała wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego – w przypadku osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 4 lit. b, pkt 5 lit. b i pkt 6,
- 6) zaświadczenie o uzyskaniu pozytywnego wyniku państwowego egzaminu prawniczego II stopnia w zakresie pełnym lub profilowanym ze specjalizacją adwokacko-radcowską, w przypadku osób, o których mowa w art. 65 pkt 4 albo zaświadczenie o uzyskaniu pozytywnego wyniku państwowego egzaminu prawniczego II stopnia w zakresie

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 561, Nr 85, poz. 571, Nr 115, poz. 789, Nr 165, poz. 1171 i Nr 176, poz. 1242.

profilowanym ze specjalizacją notarialną, w przypadku osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 6.”;

5) w art. 75:

a) ust. 1-4 otrzymują brzmienie:

„1. Aplikantem adwokackim może zostać osoba, która uzyskała pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, o którym mowa w rozdziale 4 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych, i spełnia warunki określone w art. 65 pkt 1-3.

2. Wpis na listę aplikantów adwokackich następuje na wniosek, na podstawie uchwały okręgowej rady adwokackiej właściwej ze względu na miejsce złożenia wniosku.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, składa się w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia ostatecznej listy osób wstępnie zakwalifikowanych na poszczególne aplikacje, o której mowa w art. 5 ust. 7 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych, do okręgowej rady adwokackiej, w której izbie osoba została wstępnie zakwalifikowana na tej liście.

4. W przypadku zmiany wyniku państwowego egzaminu prawniczego I stopnia na skutek rozpoznania odwołania, wniosek, o którym mowa w ust. 2, składa się w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji Ministra Sprawiedliwości, o której mowa w art. 25 ust. 10 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych, do wybranej okręgowej rady adwokackiej, w której izbie do odbywania aplikacji zostały wstępnie zakwalifikowane osoby, które uzyskały z państwowego egzaminu prawniczego I stopnia taką samą liczbę punktów. Jeżeli od dnia rozpoczęcia aplikacji adwokackiej upłynął więcej niż 1 miesiąc, osoba ta rozpoczyna aplikację w następnym roku szkoleniowym, chyba, że okręgowa rada adwokacka wyrazi zgodę na rozpoczęcie aplikacji w trakcie roku szkoleniowego.”,

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Nie można odmówić wpisu osobie spełniającej warunki, o których mowa w ust. 1-3.”;

6) art. 75a otrzymuje brzmienie:

„Art. 75a. 1. Naczelna Rada Adwokacka przedstawia corocznie do dnia 31 stycznia Ministrowi Sprawiedliwości propozycję liczby miejsc na aplikację adwokacką w poszczególnych izbach w kolejnym roku szkoleniowym. Proponowana liczba miejsc na aplikację adwokacką w poszczególnych izbach nie może być mniejsza niż liczba aplikantów adwokackich w bieżącym roku szkoleniowym w tych izbach.

2. W przypadku gdy Naczelna Rada Adwokacka nie przedstawi w terminie propozycji, o której mowa w ust. 1, lub naruszy zasady ustalania liczby miejsc na aplikację adwokacką, Minister Sprawiedliwości przyjmuje dla poszczególnych izb adwokackich propozycje liczby miejsc odpowiadające liczbie miejsc na aplikacji adwokackiej w bieżącym roku szkoleniowym.

3. W przypadku gdy łączna liczba miejsc na aplikację adwokacką, radcowską i notarialną zaproponowana przez Naczelną Radę Adwokacką w trybie ust. 1, Krajową Radę Radców Prawnych w trybie art. 33¹ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych oraz Krajową Radę Notarialną w trybie art. 71b § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo

o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 oraz z 2009 r. Nr 37, poz. 286 i Nr 166, poz. 1317), jest mniejsza niż łączna liczba osób, które uzyskały pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, o którym mowa w rozdziale 4 ustawy ... z dnia o państwowych egzaminach prawniczych, powiększona o 10 %, Minister Sprawiedliwości zwiększa zaproponowaną przez Naczelną Radę Adwokacką liczbę miejsc na aplikację adwokacką w poszczególnych izbach proporcjonalnie do liczby osób wpisanych na listę adwokatów w danej izbie, biorąc pod uwagę, że łączna liczba miejsc na aplikację adwokacką, radcowską i notarialną ma odpowiadać łącznej liczbie osób, które uzyskały pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, powiększonej o 10 %.

4. Minister Sprawiedliwości w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, o którym mowa w art. 24 ust. 5 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych, ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej informację o liczbie miejsc na aplikację adwokacką w poszczególnych izbach.

5. Liczba miejsc na aplikację adwokacką, ogłoszona zgodnie z ust. 4, ulega zwiększeniu przez wpisanie na listę aplikantów adwokackich osób, które na skutek rozpoznania odwołań od wyniku państwowego egzaminu prawniczego I stopnia uzyskają z tego egzaminu liczbę punktów, która zapewniłaby im wpis na listę aplikantów adwokackich w danej izbie; przepis art. 75 ust. 4 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

6. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób zwiększania zaproponowanej przez Naczelną Radę Adwokacką liczby miejsc na aplikację adwokacką w poszczególnych izbach, biorąc pod uwagę, że liczba miejsc w poszczególnych izbach ma być ustalana w stosunku do liczby adwokatów wpisanych na listy w tych izbach.”;

7) uchyla się art. 75b-75j;

8) w art. 76:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Aplikacja adwokacka rozpoczyna się dnia 1 stycznia każdego roku i trwa 2 lata i 6 miesięcy, ma na celu przygotowanie aplikanta do wykonywania zawodu adwokata i obejmuje co najmniej: prawo karne materialne i postępowanie karne, prawo wykroczeń i postępowanie w sprawach o wykroczenia, prawo karne skarbowe i postępowanie w sprawach karnych skarbowych, prawo cywilne materialne i postępowanie cywilne, prawo rodzinne i opiekuńcze, prawo gospodarcze, prawo spółek handlowych, prawo pracy i ubezpieczeń społecznych, prawo finansowe i podatkowe, prawo administracyjne materialne i postępowanie administracyjne, postępowanie sądownoadministracyjne, prawo Unii Europejskiej, prawo konstytucyjne, prawo o ustroju sądów, trybunałów i prokuratury, samorządu adwokackiego, radcowskiego, notarialnego oraz organów kontroli państwowej i ochrony prawa działających w Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasady wykonywania zawodu adwokata i retorykę.”,

b) po ust. 1a dodaje się ust. 1b i 1c w brzmieniu:

„1b. W trakcie aplikacji adwokackiej przeprowadza się co najmniej 2 kolokwia z zakresu prawa karnego materialnego i postępowania karnego oraz prawa cywilnego materialnego i postępowania cywilnego.

1c. W komisji przeprowadzającej kolokwia, o których mowa w ust. 1b, uczestniczy przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości. Okręgowa rada adwokacka powiadamia na 45 dni przed terminem kolokwium Ministra Sprawiedliwości o terminie i miejscu jego przeprowadzenia.”;

9) uchyla się art. 77a – 78b;

10) art. 78c otrzymuje brzmienie:

„78c. Pracownikowi przysługuje prawo do płatnego urlopu, w wymiarze 30 dni kalendarzowych, na przygotowanie się do państwowego egzaminu prawniczego II stopnia oraz zwolnienie od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w celu uczestniczenia w państwowym egzaminie prawniczym I i II stopnia.”;

11) uchyla się art. 78d – 78i.

Art. 62. W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24:

a) w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) uzyskał pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego II stopnia w zakresie pełnym lub profilowanym ze specjalizacją adwokacko-radcowską, o którym mowa w rozdziale 5 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych (Dz. U. Nr ..., poz. ...).”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wpis na listę radców prawnych następuje na wniosek, na podstawie uchwały rady okręgowej izby radców prawnych właściwej ze względu na miejsce złożenia wniosku.”;

c) ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się:

- 1) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego opatrzoną datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed dniem złożenia wniosku,
- 2) oświadczenie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425, z późn. zm. ⁹⁾) albo informację, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy, w przypadku osoby urodzonej przed dniem 1 sierpnia 1972 r.,
- 3) umowy o pracę wraz z dokumentem określającym zakres obowiązków lub zaświadczeniem od pracodawcy określającym zakres obowiązków lub umowy cywilnoprawne wraz z oświadczeniem o złożeniu deklaracji do właściwego urzędu

skarbowego oraz zapłaceniu podatku wynikającego z tytułu powyższych umów, w przypadku osób, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 4-6,

- 4) dokument zaświadczący uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych – w przypadku osób, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 5,
- 5) zaświadczenie adwokata lub radcy prawnego, z którego wynika, że osoba ubiegająca się o wpis wykonywała wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego – w przypadku osób, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 4 lit. b, pkt 5 lit. b i pkt 6,
- 6) zaświadczenie o uzyskaniu pozytywnego wyniku państwowego egzaminu prawniczego II stopnia w zakresie pełnym lub profilowanym ze specjalizacją adwokacko-radcowską, w przypadku osób, o których mowa w art. 24 ust. 1 pkt 6 albo zaświadczenie o uzyskaniu pozytywnego wyniku państwowego egzaminu prawniczego II stopnia w zakresie profilowanym ze specjalizacją notarialną, w przypadku osób, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 6.”;

2) w art. 25:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wymogu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 pkt 6, nie stosuje się do:

- 1) profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych,
- 2) osób, które co najmniej trzy lata zajmowały stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa,
- 3) osób, które zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora lub wykonywały zawód adwokata albo notariusza,
- 4) osób, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę radców prawnych, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:
 - a) zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, aplikanta sądowno-prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub
 - b) wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 i Nr 166, poz. 1317) lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1,
- 5) osób, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę radców prawnych, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:

a) zajmowały stanowisko referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, aplikanta sądowo-prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub

b) wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1,

6) osób, które uzyskały pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego II stopnia w zakresie profilowanym ze specjalizacją notarialną oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę radców prawnych łącznie przez okres co najmniej 3 lat wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1.”;

b) uchyla się ust. 2 i 3;

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku wykonywania pracy w niepełnym wymiarze, okresy, o których mowa w ust. 1 pkt 4 - 6, podlegają proporcjonalnemu wydłużeniu.”;

3) w art. 32:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Aplikacja radcowska rozpoczyna się dnia 1 stycznia każdego roku i trwa 2 lata i 6 miesięcy, ma na celu przygotowanie aplikanta do wykonywania zawodu radcy prawnego i obejmuje co najmniej: prawo karne materialne i postępowanie karne, prawo wykroczeń i postępowanie w sprawach o wykroczenia, prawo karne skarbowe i postępowanie w sprawach karnych skarbowych, prawo cywilne materialne i postępowanie cywilne, prawo rodzinne i opiekuńcze, prawo gospodarcze, prawo spółek handlowych, prawo pracy i ubezpieczeń społecznych, prawo finansowe i podatkowe, prawo administracyjne materialne i postępowanie administracyjne, postępowanie sądownoadministracyjne, prawo Unii Europejskiej, prawo konstytucyjne, prawo o ustroju sądów, trybunałów i prokuratury, samorządu adwokackiego, radcowskiego, notarialnego oraz organów kontroli państwowej i ochrony prawa działających w Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasady wykonywania zawodu radcy prawnego i retorykę.”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W trakcie aplikacji radcowskiej przeprowadza się co najmniej 2 kolokwia z zakresu prawa karnego materialnego i postępowania karnego oraz prawa cywilnego materialnego i postępowania cywilnego.”;

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a:

„2a. W komisji przeprowadzającej kolokwia, o których mowa w ust. 2, uczestniczy przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości. Rada okręgowej izby radców prawnych powiadamia na 45 dni przed terminem kolokwium Ministra Sprawiedliwości o terminie i miejscu jego przeprowadzenia.”;

d) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Aplikantowi, który odbył aplikację radcowską, właściwa rada okręgowej izby radców prawnych wydaje zaświadczenie o ukończeniu aplikacji radcowskiej.”;

4) w art. 33:

a)ust. 1 - 4 otrzymują brzmienie:

„1. Aplikantem radcowskim może zostać osoba, która uzyskała pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, o którym mowa w rozdziale 4 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych i spełnia warunki określone w art. 24 ust. 1 pkt 1 i 3-5.

2. Wpis na listę aplikantów radcowskich następuje na wniosek, na podstawie uchwały rady okręgowej izby radców prawnych właściwej ze względu na miejsce złożenia wniosku.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, składa się w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia ostatecznej listy osób wstępnie zakwalifikowanych na poszczególne aplikacje, o której mowa w art. 5 ust. 7 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych, do rady okręgowej izby radców prawnych, w której osoba została wstępnie zakwalifikowana na tej liście.

4. W przypadku zmiany wyniku państwowego egzaminu prawniczego I stopnia na skutek rozpoznania odwołania wniosek, o którym mowa w ust. 2, składa się w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji Ministra Sprawiedliwości, o której mowa w art. 25 ust. 10 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych, do wybranej rady okręgowej izby radców prawnych, w której do odbywania aplikacji zostały wstępnie zakwalifikowane osoby, które uzyskały z państwowego egzaminu prawniczego I stopnia taką samą liczbę punktów. Jeżeli od dnia rozpoczęcia aplikacji radcowskiej upłynął więcej niż 1 miesiąc, osoba ta rozpoczyna aplikację w następnym roku szkoleniowym, chyba, że rada okręgowej izby radców prawnych wyrazi zgodę na rozpoczęcie aplikacji w trakcie roku szkoleniowego.”;

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Nie można odmówić wpisu osobie spełniającej warunki, o których mowa w ust. 1-3.”;

5) art. 33¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 33¹. 1. Krajowa Rada Radców Prawnych przedstawia corocznie do dnia 31 stycznia Ministrowi Sprawiedliwości propozycję liczby miejsc na aplikację radcowską w poszczególnych izbach w kolejnym roku szkoleniowym. Proponowana liczba miejsc na

aplikację radcowską w poszczególnych izbach nie może być mniejsza niż liczba aplikantów radcowskich w bieżącym roku szkoleniowym w tych izbach.

2. W przypadku gdy Krajowa Rada Radców Prawnych nie przedstawi w terminie propozycji, o której mowa w ust. 1, lub naruszy zasady ustalania liczby miejsc na aplikację radcowską, Minister Sprawiedliwości przyjmuje dla poszczególnych izb radców prawnych propozycje liczby miejsc odpowiadające liczbie miejsc na aplikacji radcowskiej w bieżącym roku szkoleniowym.

3. W przypadku gdy łączna liczba miejsc na aplikację adwokacką, radcowską i notarialną zaproponowana przez Krajową Radę Radców Prawnych w trybie ust. 1, Naczelną Radę Adwokacką w trybie art. 75a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze oraz Krajową Radę Notarialną w trybie art. 71b § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 oraz z 2009 r. Nr 37, poz. 286 i Nr 166, poz. 1317), jest mniejsza niż łączna liczba osób, które uzyskały pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, o którym mowa w rozdziale 4 ustawy ... z dnia o państwowych egzaminach prawniczych, powiększona o 10 %, Minister Sprawiedliwości zwiększa zaproponowaną przez Krajową Radę Radców Prawnych liczbę miejsc na aplikację radcowską w poszczególnych izbach proporcjonalnie do liczby osób wpisanych na listę radców prawnych w danej izbie, biorąc pod uwagę, że łączna liczba miejsc na aplikację adwokacką, radcowską i notarialną ma odpowiadać łącznej liczbie osób, które uzyskały pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, powiększonej o 10 %.

4. Minister Sprawiedliwości w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, o którym mowa w art. 24 ust. 5 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych, ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej informację o liczbie miejsc na aplikację radcowską w poszczególnych izbach.

5. Liczba miejsc na aplikację radcowską, ogłoszona zgodnie z ust. 4, ulega zwiększeniu przez wpisanie na listę aplikantów radcowskich osób, które na skutek rozpoznania odwołań od wyniku państwowego egzaminu prawniczego I stopnia uzyskają z tego egzaminu liczbę punktów, która zapewniłaby im wpis na listę aplikantów radcowskich w danej izbie; przepis art. 33 ust. 4 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

6. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób zwiększania zaproponowanej przez Krajową Radę Radców Prawnych liczby miejsc na aplikację radcowską w poszczególnych izbach, biorąc pod uwagę, że liczba miejsc w poszczególnych izbach ma być ustalana w stosunku do liczby radców prawnych wpisanych na listy w tych izbach.”;

6) uchyla się art. 33² – 33¹⁰;

7) w art. 34 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pracownikowi przysługuje prawo do płatnego urlopu, w wymiarze 30 dni kalendarzowych, na przygotowanie się do państwowego egzaminu prawniczego II stopnia

oraz zwolnienie od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w celu uczestniczenia w państwowym egzaminie prawniczym I i II stopnia.”;

8) w art. 35 uchyla się pkt 4;

9) uchyla się art. 36 – 36⁹;

10) w art. 49 po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Rada okręgowej izby radców prawnych prowadzi listę radców prawnych i aplikantów radcowskich, której odpis przesyła corocznie w terminie do dnia 31 stycznia Krajowej Radzie Radców Prawnych, Ministrowi Sprawiedliwości, właściwym prezesom sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i właściwym prokuratorom apelacyjnym i okręgowym, oraz zawiadamia o zmianach na tej liście w terminie 30 dni od dnia dokonania tych zmian.”.

Art. 63. W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn. zm.¹⁰) w art. 7¹ uchyla się ust. 2.

Art. 64. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39, z późn. zm.¹¹) w art. 100a w ust. 5 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) ukończył aplikację prokuratorską lub aplikację ogólną w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury albo uzyskał pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego II stopnia, o którym mowa w rozdziale 5 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych (Dz. U. Nr ..., poz.).”.

Art. 65. W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 oraz z 2009 r. Nr 37, poz. 286 i Nr 166, poz. 1317) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 11 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) uzyskał pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego II stopnia w zakresie pełnym lub profilowanym ze specjalizacją notarialną, o którym mowa w rozdziale 5 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych (Dz. U. Nr ..., poz. ...).”;

2) w art. 12 uchyla się § 2-4;

3) art. 71 otrzymuje brzmienie:

„Art. 71. § 1. Aplikantem notarialnym może zostać osoba, która uzyskała pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, o którym mowa w rozdziale 4 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych, i spełnia warunki określone w art. 11 pkt 1-3.

¹⁰) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 128, poz. 1403, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 240, poz. 2052, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1218, Nr 218, poz. 1592 Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 89, poz. 589 oraz z 2008 r. Nr 157, poz. 976 i Nr 227, poz. 1505.

¹¹) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 178, poz. 1375 i Nr 190, poz. 1474.

§ 2. Wpis na listę aplikantów notarialnych następuje na wniosek, na podstawie uchwały rady izby notarialnej właściwej ze względu na miejsce złożenia wniosku.

§ 3. Wniosek, o którym mowa w § 2, składa się w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia ostatecznej listy osób wstępnie zakwalifikowanych na poszczególne aplikacje, o której mowa w art. 5 ust. 7 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych, do rady izby notarialnej, w której osoba została wstępnie zakwalifikowana na tej liście.

§ 4. W przypadku zmiany wyniku państwowego egzaminu prawniczego I stopnia na skutek rozpoznania odwołania wniosek, o którym mowa w § 2, składa się w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji Ministra Sprawiedliwości, o której mowa w art. 25 ust. 10 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych, do wybranej rady izby notarialnej, w której do odbywania aplikacji zostały wstępnie zakwalifikowane osoby, które uzyskały z państwowego egzaminu prawniczego I stopnia taką samą liczbę punktów. Jeżeli od dnia rozpoczęcia aplikacji notarialnej upłynął więcej niż 1 miesiąc, osoba ta rozpoczyna aplikację w następnym roku szkoleniowym, chyba, że rada izby notarialnej wyrazi zgodę na rozpoczęcie aplikacji w trakcie roku szkoleniowego.

§ 5. Nie można odmówić wpisu osobie spełniającej warunki, o których mowa w § 1-3.”;

4) art. 71b otrzymuje brzmienie:

„Art. 71b. § 1. Krajowa Rada Notarialna przedstawia corocznie do dnia 31 stycznia Ministrowi Sprawiedliwości propozycję liczby miejsc na aplikację notarialną w poszczególnych izbach w kolejnym roku szkoleniowym. Proponowana liczba miejsc na aplikację notarialną w poszczególnych izbach nie może być mniejsza niż liczba aplikantów notarialnych w bieżącym roku szkoleniowym w tych izbach.

§ 2. W przypadku gdy Krajowa Rada Notarialna nie przedstawi w terminie propozycji, o której mowa w § 1, lub naruszy zasady ustalania liczby miejsc na aplikację notarialną, Minister Sprawiedliwości przyjmuje dla poszczególnych izb notarialnych propozycje liczby miejsc odpowiadające liczbie miejsc na aplikacji notarialnej w bieżącym roku szkoleniowym.

§ 3. W przypadku gdy łączna liczba miejsc na aplikację adwokacką, radcowską i notarialną zaproponowana przez Krajową Radę Notarialną w trybie § 1, Naczelną Radę Adwokacką w trybie art. 75a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 i Nr 166, poz. 1317) oraz Krajową Radę Radców Prawnych w trybie art. 33¹ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, z późn. zm.⁶⁾), jest mniejsza niż łączna liczba osób, które uzyskały pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, o którym mowa w rozdziale 4 ustawy ... z dnia o państwowych egzaminach prawniczych, powiększona o 10 %, Minister Sprawiedliwości zwiększa zaproponowaną przez Krajową Radę Notarialną liczbę miejsc na aplikację notarialną w poszczególnych izbach proporcjonalnie do liczby notariuszy powołanych na obszarze danej izby, biorąc pod uwagę, że łączna liczba miejsc na aplikację adwokacką, radcowską i notarialną ma odpowiadać łącznej liczbie osób, które uzyskały pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, powiększonej o 10 %.

§ 4. Minister Sprawiedliwości w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, o którym mowa w art. 24 ust. 5 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych, ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej informację o liczbie miejsc na aplikację notarialną w poszczególnych izbach.

§ 5. Liczba miejsc na aplikację notarialną, ogłoszona zgodnie z § 4, ulega zwiększeniu przez wpisanie na listę aplikantów notarialnych osób, które na skutek rozpoznania odwołań od wyniku państwowego egzaminu prawniczego I stopnia uzyskają z tego egzaminu liczbę punktów, która zapewniłaby im wpis na listę aplikantów notarialnych w danej izbie; przepis art. 71 § 4 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

§ 6. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób zwiększania zaproponowanej przez Krajową Radę Notarialną liczby miejsc na aplikację notarialną w poszczególnych izbach, biorąc pod uwagę, że liczba miejsc w poszczególnych izbach ma być ustalana w stosunku do liczby notariuszy powołanych na obszarze tych izb.”;

5) uchyla się art.71c - 71k;

6) w art. 72:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Aplikacja notarialna rozpoczyna się dnia 1 stycznia każdego roku i trwa 2 lata, ma na celu przygotowanie aplikanta do wykonywania zawodu notariusza i obejmuje co najmniej: prawo cywilne materialne i postępowanie cywilne, prawo rodzinne i opiekuńcze, prawo gospodarcze, prawo spółek handlowych, prawo pracy i ubezpieczeń społecznych, prawo finansowe i podatkowe, prawo administracyjne materialne i postępowanie administracyjne, postępowanie sądowoadministracyjne, prawo Unii Europejskiej, prawo konstytucyjne, prawo o ustroju sądów, trybunałów i prokuratury, samorządu adwokackiego, radcowskiego, notarialnego oraz organów kontroli państwowej i ochrony prawa działających w Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasady wykonywania zawodu notariusza.”,

b) po § 1 dodaje się § 1a i 1b w brzmieniu:

„§ 1a. W trakcie aplikacji notarialnej przeprowadza się co najmniej 2 kolokwia z zakresu prawa cywilnego materialnego i postępowania cywilnego.

§ 1b. W komisji przeprowadzającej kolokwia, o których mowa w § 1a, uczestniczy przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości. Rada izby notarialnej powiadamia na 45 dni przed terminem kolokwium Ministra Sprawiedliwości o terminie i miejscu jego przeprowadzenia.”;

7) uchyla się art. 74 – 74b,

8) art. 74c otrzymuje brzmienie:

„74c. Pracownikowi przysługuje prawo do płatnego urlopu, w wymiarze 30 dni kalendarzowych, na przygotowanie się do państwowego egzaminu prawniczego II stopnia oraz zwolnienie od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w celu uczestniczenia w państwowym egzaminie prawniczym I i II stopnia.”;

9) uchyla się art. 74d – 74i;

10) w art. 76

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Asesorem notarialnym może być osoba, która uzyskała pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego II stopnia w zakresie pełnym lub profilowanym ze specjalizacją notarialną i przedstawi oświadczenie notariusza o gotowości zawarcia z nią umowy o pracę.”,

b) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Asesorem notarialnym może być także osoba, która uzyskała pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego II stopnia w zakresie profilowanym ze specjalizacją adwokacko-radcowską oraz w okresie 5 lat łącznie przez okres co najmniej 3 lat wykonywała wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z czynnościami wykonywanymi przez notariusza w kancelarii notarialnej, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej i przedstawi oświadczenie notariusza o gotowości zawarcia z nią umowy o pracę.”.

Art. 66. W ustawie z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199, z późn. zm.¹²⁾) po art. 14i dodaje się art. 14ia – 14ir w brzmieniu:

„Art. 14ia. 1. Centrum prowadzi aplikację legislacyjną, zwaną dalej „aplikacją”.
2. Nadzór programowy nad aplikacją sprawuje Prezes Centrum.

Art. 14ib. 1. Celem aplikacji jest przygotowanie aplikanta do należytego wykonywania zawodu legislatora.

2. Zajęcia na aplikacji trwają 3 semestry, po 5 miesięcy każdy.

Art. 14ic. Aplikantem legislacyjnym, zwanym dalej „aplikantem”, może być osoba, która uzyskała pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, o którym mowa w rozdziale 4 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych (Dz. U. Nr ..., poz. ..) albo osoba skierowana na aplikację na podstawie art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. Nr 227, poz. 1505) lub art. 7¹ ust. 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn.zm.³⁾).

Art. 14id. 1. Prezes Centrum:

- 1) powołuje i odwołuje kierownika aplikacji;
- 2) powołuje i odwołuje zastępcę kierownika aplikacji, w porozumieniu z kierownikiem aplikacji;

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 169, poz. 1414 i Nr 249, poz. 1204, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1217 i Nr 220, poz. 1600, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337, Nr 98, poz. 817, Nr 157, poz. 1241 i Nr 161, 1277.

- 3) ustala limit przyjęć na aplikację, wskazując w ramach limitu liczbę miejsc przeznaczonych dla:
 - a) osób, skierowanych na aplikację na podstawie art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 157, poz. 1241) oraz art. 7¹ ust. 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn.zm.¹⁰),
 - b) osób, które zgłosiły się do odbycia aplikacji
- z tym że liczby miejsc przeznaczonych dla osób, o których mowa w lit. a i b nie mogą być mniejsze niż 40 % limitu przyjęć na aplikację;
- 4) ustala i ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Centrum:
 - a) termin rozpoczęcia aplikacji,
 - b) termin składania wniosków o wpis na listę aplikantów legislacyjnych,
 - c) termin przeprowadzania rozmowy kwalifikacyjnej na aplikację;
- 5) prowadzi listę aplikantów legislacyjnych;
- 6) zatwierdza program aplikacji, plan zajęć, listę wykładowców oraz listę patronów wyznaczonych aplikantom.

2. Ustalając limit przyjęć na aplikację, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, Prezes Centrum uwzględnia potrzeby urzędów oraz warunki organizacyjne i finansowe aplikacji.

3. W przypadku gdy liczba osób skierowanych lub zgłoszonych na aplikację będzie mniejsza niż liczba miejsc określona na podstawie ust. 1 pkt 3 lit. a albo b, Prezes Centrum może dokonać – w ramach limitu – zmian w podziale liczby miejsc.

Art.14ie. 1. Do wniosku o wpis na listę aplikantów legislacyjnych dołącza się:

- 1) skierowanie do odbycia aplikacji – w przypadku osób, o których mowa w art. 14id ust. 1 pkt 3 lit. a;
- 2) zaświadczenie o uzyskaniu pozytywnego wyniku państwowego egzaminu prawniczego I stopnia – w przypadku osób, o których mowa w art. 14id ust. 1 pkt 3 lit. b;
- 3) oryginał dyplomu ukończenia wyższych studiów prawniczych w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskania tytułu magistra lub zagranicznych studiów prawniczych uznanych w Rzeczypospolitej Polskiej albo jego urzędowy odpis albo poświadczoną notarialnie kopię oryginału lub urzędowego odpisu dyplomu;
- 4) życiorys.

2. Wniosek o wpis na listę aplikantów legislacyjnych składa się do Prezesa Centrum w terminie, o którym mowa w art. 14id ust. 1 pkt 4 lit. b.

3. O wpisie na listę aplikantów decyduje:

- 1) rozmowa kwalifikacyjna, potrzeby urzędu kierującego na aplikację oraz staż pracy - w przypadku osób, o których mowa w art. 14id ust. 1 pkt 3 lit. a,
 - 2) liczba punktów uzyskanych z państwowego egzaminu prawniczego I stopnia – w przypadku osób, o których mowa w art. 14id ust. 1 pkt 3 lit. b,
- oraz limit przyjęć na aplikację, określony zgodnie z art. 14id ust. 1 pkt 3.

Art. 14if. Rozmowę kwalifikacyjną na aplikację przeprowadza komisja kwalifikacyjna w składzie:

- 1) Prezes Centrum albo wskazana przez niego osoba;
- 2) kierownik aplikacji;
- 3) zastępca kierownika aplikacji.

Art. 14ig. 1. Przedmiotem zajęć są:

- 1) prawo konstytucyjne;
- 2) teoria państwa i prawa;
- 3) filozofia prawa;
- 4) wybrane zagadnienia prawa cywilnego i administracyjnego;
- 5) procedura prawodawcza;
- 6) standardy tworzenia prawa w państwie prawnym;
- 7) metodyka pracy legislacyjnej;
- 8) wybrane problemy legislacyjne podstawowych gałęzi prawa;
- 9) prawo Unii Europejskiej i harmonizacja prawa polskiego z prawem Unii

Europejskiej;

- 10) orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego i orzecznictwo sądowe.

2. Po drugim semestrze aplikacji przeprowadza się kolokwium.

Art. 14 ih. Kierownik aplikacji:

- 1) przygotowuje projekt programu aplikacji;
- 2) opracowuje szczegółowy plan zajęć;
- 3) zapewnia dobór wykładowców i patronów;
- 4) wyznacza patronów aplikantom.

Art. 14 ij. 1. Kierownikowi aplikacji i jego zastępcy przysługuje wynagrodzenie.

2. Prezes Centrum ustala miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe dla:

1) kierownika aplikacji - w wysokości do 70 % przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227), zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”;

2) zastępcy kierownika aplikacji - w wysokości do 60 % przeciętnego wynagrodzenia;

3) patronów - w wysokości do 40 % przeciętnego wynagrodzenia.

3. Kierownikowi aplikacji, zastępcy kierownika aplikacji, wykładowcom oraz członkom komisji kwalifikacyjnej i komisji egzaminacyjnej przysługuje zwrot kosztów podróży i noclegów w wysokości określonej w przepisach dotyczących należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

4. Obsługę administracyjną aplikacji, naboru na aplikację oraz egzaminu kończącego aplikację zapewnia Centrum.

Art. 14ik. 1. Aplikant odbywa aplikację pod kierunkiem patrona.

2. Patronem może być osoba, która posiada wyższe wykształcenie prawnicze, co najmniej 5 letni staż pracy związanej z legislacją oraz aktualnie wykonuje pracę związaną z legislacją.

3. Patron może sprawować opiekę nad nie więcej niż dwoma aplikantami.

4. Do obowiązków patrona należy zapoznanie aplikanta z podstawowymi zadaniami legislacji. Patron w szczególności:

1) wyznacza zadania legislacyjne, polegające na przygotowaniu stanowiska prawno – legislacyjnego do projektu aktu prawnego, przygotowaniu założeń do projektu aktu prawnego oraz projektu aktu prawnego;

2) kontroluje postępy w stosowaniu zasad techniki prawodawczej;

3) służy pomocą w wyjaśnianiu wątpliwości aplikanta związanych z problemami legislacyjnymi;

4) po zakończeniu szkolenia sporządza opinię o aplikancie, zawierającą informacje o postęпах aplikanta oraz o jego przydatności do zawodu legislatora.

5. Za sprawowanie opieki nad aplikantem patronowi przysługuje wynagrodzenie.

Art. 14il. 1. Do obowiązków aplikanta należy:

1) systematyczne uczęszczanie na zajęcia;

2) sporządzanie pod kierunkiem patrona projektów stanowisk prawno - legislacyjnych oraz założeń do projektów aktów prawnych i projektów aktów prawnych;

3) uczestnictwo w kolokwium.

2. W przypadku rażącego naruszenia obowiązków aplikanta, w szczególności w przypadku nieusprawiedliwionego opuszczenia więcej niż 15 dni zajęć, Prezes Centrum może skreślić aplikanta z listy aplikantów.

3. W przypadku uzyskania niedostatecznej oceny z kolokwium Prezes Centrum skreśla aplikanta z listy aplikantów.

Art. 14im. 1. Aplikacja jest odpłatna.

2. Koszty szkolenia aplikantów pokrywane są z opłat wnoszonych:

1) w przypadku pracodawcy kierującego na aplikację legislacyjną, zgodnie z art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej lub z art. 7¹ ust. 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych – tego pracodawcę;

2) w pozostałych przypadkach – przez aplikantów.

3. Wzajemne prawa i obowiązki osoby skierowanej na aplikację i pracodawcy kierującego na tę aplikację, zgodnie z art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej lub art. 7¹ ust. 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, określa zawarta między nimi umowa cywilnoprawna.

4. Prezes Rady Ministrów, określi, w drodze rozporządzenia, tryb organizowania aplikacji, tryb i sposób jej odbywania, sposób przeprowadzania kolokwium, uwzględniając możliwość powtórzenia kolokwium przez osoby, które uzyskały ocenę niedostateczną, oraz wzór dyplomu stwierdzającego ukończenie aplikacji, kierując się koniecznością zapewnienia prawidłowego i sprawnego przebiegu aplikacji oraz właściwego przygotowania do wykonywania zawodu legislatora.

5. Prezes Rady Ministrów, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty za aplikację oraz sposób i termin jej uiszczania, mając na względzie warunki finansowe aplikacji oraz konieczność zapewnienia aplikantom właściwego poziomu szkolenia, a także zachowanie terminowości uiszczania opłat.

Art. 14in.1. Egzamin kończący aplikację, zwany dalej „egzaminem”, przeprowadza się w terminie 60 dni od dnia zakończenia zajęć.

2. Egzamin składa się z części pisemnej i ustnej, które odbywają się w różnych dniach.

3. Egzamin przeprowadza komisja w składzie:

1) przewodniczący komisji egzaminacyjnej - Prezes Centrum albo wskazana przez niego osoba, wymieniona w pkt 2 lit. a albo b;

2) członkowie:

- a) kierownik aplikacji,
- b) zastępca kierownika aplikacji,
- c) przedstawiciel Rady Legislacyjnej,
- d) przedstawiciel Szefa Służby Cywilnej,
- e) przedstawiciel Prezesa Centrum.

4. W skład komisji egzaminacyjnej Prezes Centrum może powołać nie więcej niż 3 specjalistów z zakresu zagadnień wymienionych w art. 14ig ust. 1 lub przedstawicieli urzędów kierujących na aplikację.

5. Członek komisji egzaminacyjnej, który w czasie trwania aplikacji wykonywał obowiązki patrona, podlega wyłączeniu ze składu komisji egzaminacyjnej na czas egzaminu aplikanta, którego był patronem, nie ocenia części pisemnej egzaminu tego aplikanta oraz nie bierze udziału w głosowaniu, o którym mowa w art. 14iq ust. 1, w jego sprawie.

6. Członkom komisji egzaminacyjnej przysługuje wynagrodzenie za udział w egzaminie w wysokości nie mniejszej niż 85% i nie większej niż 220% przeciętnego wynagrodzenia.

7. Wysokość wynagrodzenia określa umowa cywilnoprawna zawarta z członkiem komisji egzaminacyjnej.

Art. 14io. Termin przeprowadzenia egzaminu wyznacza przewodniczący komisji egzaminacyjnej i zawiadamia o nim członków komisji, patronów oraz aplikantów - z co najmniej 30 - dniowym wyprzedzeniem.

Art. 14ip. 1. Część pisemna egzaminu polega na opracowaniu projektu aktu prawnego wraz z uzasadnieniem oraz na opracowaniu stanowiska prawno-legislacyjnego do projektu aktu prawnego. Podczas egzaminu pisemnego aplikanci mogą posługiwać się tekstami aktów prawnych oraz zbiorami orzeczeń i komentarzami.

2. Część ustna egzaminu obejmuje sprawdzenie wiedzy aplikanta w zakresie określonym w art. 14ig ust. 1 i odbywa się w obecności patrona aplikanta.

Art. 14iq. 1. Komisja egzaminacyjna ocenia łącznie wyniki części pisemnej i ustnej egzaminu, podejmując uchwałę większością głosów; w razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

2. Ocenę łączną określa się stopniem: wyróżniający, bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

3. Z przebiegu egzaminu sporządza się protokół, który podpisują wszyscy członkowie komisji egzaminacyjnej oraz przewodniczący.

4. W razie niedostatecznego wyniku egzaminu można zdawać go ponownie tylko jeden raz, nie wcześniej niż po upływie sześciu miesięcy. Przepis art. 14in ust. 2 – 7 i art. 14im stosuje się odpowiednio.

Art. 14ir. Po przeprowadzeniu egzaminu, osobom, które uzyskały z niego wynik pozytywny, Prezes Centrum wydaje dyplom stwierdzający ukończenie aplikacji.”.

Art. 67. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191, z późn. zm.¹³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10 w ust. 1 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) uzyskała pozytywny wynik egzaminu komorniczego albo uzyskała pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego II stopnia w zakresie pełnym lub profilowanym, o którym mowa w rozdziale 5 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych (Dz. U. Nr ..., poz. ...);”;

2) w art. 29:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) uzyskał pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, o którym mowa w rozdziale 4 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych.”,

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Wpis na listę aplikantów komorniczych następuje na wniosek na podstawie uchwały rady izby komorniczej właściwej ze względu na miejsce złożenia wniosku o wpis. O wpisie na listę aplikantów decyduje liczba punktów uzyskanych z państwowego egzaminu prawniczego I stopnia. W uchwale tej rada izby komorniczej obowiązana jest wskazać komornika, w którego kancelarii aplikant komorniczy jest albo zostanie zatrudniony.”,

c) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Wniosek o wpis na listę aplikantów komorniczych składa się w terminie 30 dni od dnia doręczenia zaświadczenia o wyniku państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, o którym mowa w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych. Do wniosku kandydat obowiązany jest załączyć zaświadczenie o niekaralności opatrzone datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed dniem złożenia wniosku, oświadczenie, że przeciwko niemu nie jest prowadzone postępowanie karne o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe oraz zaświadczenie o wyniku państwowego egzaminu prawniczego I stopnia.”;

3) w art. 29a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister Sprawiedliwości powołuje co 2 lata komisje do spraw przeprowadzenia egzaminu komorniczego, obejmujące obszar właściwości jednej lub kilku izb komorniczych, zwane dalej „komisjami egzaminacyjnymi.”;

4) w art. 29b ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 29b. 1. Minister Sprawiedliwości powołuje co 2 lata zespół do przygotowania pytań na egzamin komorniczy, składający się z pięciu osób, zwany dalej „zespołem egzaminacyjnym”. Dwaj członkowie zespołu egzaminacyjnego powoływani są spośród osób wskazanych przez Krajową Radę Komorniczą.”;

5) uchyla się art. 29c - 29i;

¹³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 135, poz. 949, Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 44, poz. 288, Nr 85, poz. 571 i Nr 112, poz. 769 oraz z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 81, poz. 687 i Nr 105, poz. 879.

6) w art. 29j w ust. 3 uchyla się pkt 2;

7) w art. 30 po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. W trakcie aplikacji komorniczej przeprowadza się co najmniej 2 kolokwia z zakresu prawa cywilnego materialnego i postępowania cywilnego.

1b. W kolokwiach, o których mowa w ust. 1a, uczestniczy przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości. Rada izby komorniczej powiadamia na 45 dni przed terminem kolokwium Ministra Sprawiedliwości o terminie i miejscu jego przeprowadzenia.”;

8) w art. 31:

a) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Z prac komisji egzaminacyjnej, na czas przeprowadzania egzaminu komorniczego podlega wyłączeniu członek, jeżeli kandydat zakwalifikowany do egzaminu komorniczego jest:

- 1) jego małżonkiem;
- 2) osobą pozostającą z nim w stosunku pokrewieństwa albo powinowactwa do drugiego stopnia albo w stosunku przysposobienia;
- 3) osobą pozostającą z nim we wspólnym pożyciu;
- 4) osobą pozostającą wobec niego w stosunku zależności służbowej.”;

b) dodaje się ust. 7-9 w brzmieniu:

„7. Powody wyłączenia trwają pomimo ustania małżeństwa lub przysposobienia. Okoliczności, o których mowa w ust. 6 pkt 4, nie odnoszą się do członka komisji egzaminacyjnej będącego sędzią.

8. Członkowie komisji egzaminacyjnych przed rozpoczęciem egzaminu komorniczego składają pisemne oświadczenia, że nie pozostają z żadnym z kandydatów zakwalifikowanych do egzaminu komorniczego w stosunku, o którym mowa w ust. 6.

9. Podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 8, powoduje odpowiedzialność na podstawie przepisu art. 233 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm⁵⁾).”.

Art. 68. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.¹⁴⁾) w art. 155 w § 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„ 5) ukończył aplikację ogólną prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury lub zdał egzamin sędziowski lub prokuratorski albo uzyskał pozytywny wynik państwowego

¹⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976, Nr 230, poz. 1698, z 2008 r. Nr 41, poz. 251, Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507, Nr 234, poz. 1571 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241 i Nr 178, poz. 1375.

egzaminu prawniczego II stopnia, o którym mowa w rozdziale 5 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych.”.

Art. 69. W ustawie z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 126, poz. 1069, z późn. zm.¹⁵⁾) w art. 26 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Test umiejętności dla kandydatów, którzy ubiegają się o wpis na listę adwokatów lub radców prawnych, przeprowadzają komisje państwowych egzaminów prawniczych II stopnia, o których mowa w art. 11 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych (Dz. U. Nr ..., poz. ...).”.

Art. 70. W ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. Nr 227, poz. 1505) w art. 110:

a) uchyla się ust. 2,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Szczegółowe zasady i tryb organizowania oraz odbywania aplikacji określają przepisy odrębne.”.

Art. 71. W ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. Nr 26, poz. 157, Nr 56, poz. 459) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 17:

a) ust. 1-3 otrzymują brzmienie:

„1. Nabór na aplikację ogólną odbywa się w drodze konkursu polegającego na napisaniu pracy pisemnej sprawdzającej umiejętność stosowania argumentacji prawniczej, zasad wykładni oraz kwalifikowania stanów faktycznych. Do konkursu może zgłosić się osoba, która uzyskała pozytywny wynik państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, o którym mowa w rozdziale 4 ustawy z dnia ... o państwowych egzaminach prawniczych (Dz. U. Nr ..., poz....).

2. Do konkursu dopuszcza się liczbę osób nie większą niż dwukrotność limitu miejsc, o którym mowa w art. 16 ust. 2. O dopuszczeniu decyduje liczba punktów uzyskanych z państwowego egzaminu prawniczego I stopnia.

3. Zadania w ramach pracy pisemnej ze wskazaniem form ich przygotowania opracowuje zespół konkursowy powołany, po uzyskaniu opinii Rady, przez Dyrektora Krajowej Szkoły. Zadania i formy ich przygotowania są zatwierdzane przez Ministra Sprawiedliwości.”,

¹⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 150, poz. 1240 i Nr 163, poz. 1361, z 2007 r. Nr 121, poz. 831 i Nr 147, poz. 1028 oraz z 2008 r. Nr 180, poz. 1112.

b) uchyla się ust. 15-17;

2) w art. 18 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. O kolejności miejsca na liście kwalifikacyjnej decyduje suma punktów uzyskanych przez kandydatów z państwowego egzaminu prawniczego I stopnia i z konkursu. Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów uzyska taką samą liczbę punktów, o kolejności miejsca na liście kwalifikacyjnej decyduje liczba punktów uzyskanych z konkursu, a jeśli liczba punktów z konkursu jest taka sama, wszystkich tych kandydatów umieszcza się na jednym miejscu na liście kwalifikacyjnej. W przypadku, gdy miejsce na liście kwalifikacyjnej, w którym następuje wyczerpanie limitu, o którym mowa w art. 16 ust. 2, zajmuje więcej niż jedna osoba, limit ulega podwyższeniu o liczbę osób umieszczonych na tym miejscu.”.

Rozdział 10

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 72. W terminie 10 lat od dnia wejścia w życie ustawy do egzaminu II stopnia mogą przystąpić osoby niewymienione w art. 30 ust. 1, które:

- 1) uzyskały na zasadach obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy prawo do przystąpienia do egzaminu adwokackiego, radcowskiego lub notarialnego, albo
- 2) przed dniem wejścia w życie ustawy ukończyły wyższe studia prawnicze i przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed zarejestrowaniem się w elektronicznym systemie rejestracji:

a) wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, lub

b) były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów.

Art. 73. Osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy uzyskały pozytywny wynik egzaminu konkursowego albo wstępnego na aplikację adwokacką, radcowską, notarialną lub komorniczą, zachowują prawo do wpisu na listę aplikantów adwokackich, radcowskich, notarialnych lub komorniczych, na zasadach dotychczasowych.

Art. 74. Do postępowań w sprawie wpisu na listę aplikantów adwokackich, radcowskich, notarialnych lub komorniczych, a także postępowań w sprawie odwołań od uchwał w sprawie wyników egzaminu konkursowego albo wstępnego na aplikację adwokacką, radcowską, notarialną lub komorniczą, wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 75. Do aplikacji adwokackiej, radcowskiej, notarialnej, komorniczej i legislacyjnej, rozpoczętej przed dniem wejścia w życie ustawy oraz do następującego po niej egzaminu i postępowania w sprawie odwołań od wyników tego egzaminu, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 76. Pozostają w mocy pełnomocnictwa procesowe udzielone przed dniem wejścia w życie ustawy osobom, które nie spełniają warunków określonych w art. 87 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.⁸⁾) w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, do czasu zakończenia postępowań w danej instancji.

Art. 77. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Wprowadzenie

Projekt ustawy o państwowych egzaminach prawniczych wprowadza dwa państwowe egzaminy prawnicze: I i II stopnia oraz elektroniczny system rejestracji do egzaminów.

Celem regulacji jest ujednoczenie kryteriów naboru na wszystkie aplikacje prawnicze poprzez wprowadzenie jednego państwowego egzaminu I stopnia oraz stworzenie absolwentom wyższych studiów prawniczych dwóch równoległych ścieżek dostępu do zawodów prawniczych:

- poprzez aplikacje prawnicze: po zdaniu egzaminu I stopnia, odbyciu aplikacji i zdaniu egzaminu II stopnia (odpowiadającego obecnym egzaminom zawodowym), z wyłączeniem egzaminu sędziowskiego, prokuratorskiego i komorniczego;
- z pominięciem aplikacji, poprzez świadczenie pomocy prawnej: po zdaniu egzaminu I stopnia i co najmniej 5-letnim wykonywaniu czynności prawniczych, a następnie zdaniu państwowego egzaminu prawniczego II stopnia bez konieczności odbycia aplikacji.

Zastosowanie powyższych rozwiązań powinno również spowodować (w krótkiej perspektywie czasowej) ułatwienie dostępu społeczeństwa do pomocy prawnej.

Egzamin I stopnia jest adresowany do wszystkich absolwentów wydziałów prawa i pełni 2 funkcje:

- jest egzaminem kwalifikującym do odbywania wszystkich aplikacji prawniczych,
- uprawnia do świadczenia pomocy prawnej (w ograniczonym zakresie) przez doradców prawnych.

Jednolity egzamin prawniczy II stopnia jest egzaminem zawodowym, otwierającym możliwość wykonywania zawodu adwokata, radcy prawnego, notariusza oraz ubiegania się o powołanie na stanowisko asesora prokuratorskiego (co nie narusza obowiązujących przepisów regulujących sposób dojścia do tego zawodu - nadal bowiem będą obowiązywać przepisy regulujące specyficzną drogę do tego zawodu, zaś przewidywana w projekcie droga – poprzez państwowy egzamin prawniczy II stopnia – będzie wyłącznie alternatywna). Egzamin ten jest skierowany

przede wszystkim do osób kończących aplikacje korporacyjne oraz do doradców prawnych z 5 - letnim doświadczeniem zawodowym

Ponadto, do państwowego egzaminu prawniczego II stopnia będą mogły przystąpić osoby, które uprzednio zdały egzamin sędziowski i prokuratorski (jednak niemające żadnej praktyki w stosowaniu prawa), doktorzy nauk prawnych oraz osoby, które pracowały na stanowisku referendarza sądowego lub starszego referendarza sądowego 3 lata. Od osób tych nie wymaga się zdania państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, gdyż zdały one inny prawniczy egzamin zawodowy.

Dopuszczone do egzaminu II stopnia zostały również osoby, które ukończyły aplikację legislacyjną i po jej ukończeniu przez 5 lat wykonywały zadania legislatora oraz osoby, które zdały egzamin I stopnia i po jego zdaniu przez 5 lat pracowały w organach władzy publicznej wykonując wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów. Do państwowego egzaminu prawniczego II stopnia, bez konieczności zdania państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, z uwagi na posiadane kwalifikacje, dopuszcza się także osoby, które zajmują stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, a także asystentów sędziego i asystentów prokuratora.

Ponadto celem nowej regulacji jest ułatwienie dostępu do pomocy prawnej poprzez nadanie uprawnień do występowania przed sądami rejonowymi i wykonywania innych czynności prawniczych nowej kategorii osób, które zdały egzamin I stopnia: **doradcom prawnym**. Osoby te – poprzez weryfikację ich wiedzy na egzaminie I stopnia – będą gwarantować właściwy poziom przygotowania do świadczenia usług prawniczych, a zarazem stanowić konkurencję dla adwokatów czy radców prawnych. Dodatkowo prawo wykonywania tych czynności, jako doradcy prawni, będą miały również osoby, które spełniają przesłanki do wpisu na listę adwokatów, radców prawnych, czy powołania na stanowisko asesora notarialnego.

Projekt nie tworzy jednak nowego zawodu prawniczego, czy też samorządu, a przyznaje jedynie określonej grupie osób, które spełniły ustawowe kryteria, pewne ściśle wskazane w ustawie uprawnienia. Polegają one na wykonywaniu (po zdaniu państwowego egzaminu prawniczego I stopnia) określonych w ustawie czynności, przy czym ich wykonywanie przez okres 5 lat uprawnia do przystąpienia do państwowego egzaminu prawniczego II stopnia, po którego zdaniu można zostać adwokatem, radcą prawnym, asesorem notarialnym, czy ubiegać się o powołanie na stanowisko asesora prokuratury.

Powyższe uprawnienie ma stanowić alternatywną, obok aplikacji, drogę dojścia do określonego wysoko kwalifikowanego zawodu prawniczego.

Doradcom prawnym nadano zatem uprawnienie do występowania przed sądami rejonowymi z wyłączeniem spraw z zakresu prawa karnego, karnego skarbowego, wykroczeń, rodzinnego i opiekuńczego. Takie ograniczenie zakresu kompetencji przed sądami rejonowymi wynika z faktu, że doradcy prawni nie będą podlegać rygorom samorządów zawodowych np. w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej. Wyjęcie z ich kompetencji spraw społecznie wrażliwych, jakimi są sprawy karne, rodzinne czy opiekuńcze ma na celu ochronę osób korzystających z usług doradców prawnych. Doradcy prawni nie będą również uprawnieni do zastępowania stron przed sądami powszechnymi w sprawach, w których w I instancji rzeczowo właściwy jest sąd okręgowy, albowiem z reguły sprawy te cechują się większym ciężarem gatunkowym i stopniem trudności.

Ponadto w projekcie ułatwiono doradcom prawnym możliwość występowania w charakterze pełnomocnika strony w postępowaniu administracyjnym wprowadzając zapis, że doradca prawny może sam uwierzytelnić odpis udzielonego mu pełnomocnictwa. Analogiczne rozwiązanie zostało również wprowadzone w odniesieniu do procedury cywilnej.

W projekcie ustawy zastrzeżony został tytuł zawodowy „doradcy prawnego”, w związku z czym tytułem tym nie będą mogły posługiwać się np. osoby świadczące usługi prawnicze na podstawie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, Nr 127, poz. 880 i Nr 180, poz. 1280), które nie spełniły kryteriów wynikających z niniejszej ustawy. Zastrzeżenie tego tytułu ma na celu wyodrębnienie spośród osób świadczących usługi prawnicze tzw. „kwalifikowanych doradców”, tzn. takich, których wiedza została zweryfikowana. Zastrzeżenie, że tytułem będą mogły posługiwać się wyłącznie osoby, których wiedza i umiejętności zostały zweryfikowane egzaminem ma istotne znaczenie dla potencjalnych klientów, dla których stanie się czytelne, z czyich usług korzystają. Ustawowe zastrzeżenie używania tytułu doradcy prawnego spowoduje, że każdy kto będzie używał tytułu doradcy prawnego, nie spełniając warunków koniecznych do jego używania, będzie podlegał odpowiedzialności karnej wynikającej z obowiązujących przepisów (art. 61 ust. 1 k.w.).

Doradcy prawni będą także zobowiązani do zachowania w tajemnicy informacji, które uzyskali w związku z wykonywaniem zadań doradcy prawnego.

Dodatkowo w projekcie wprowadzono wymóg wpisu na listę doradców prawnych. Lista będzie prowadzona przez prezesa sądu apelacyjnego, który będzie również wydawał karty doradcy prawnego na okres ważności do 2 lat, jednak nie dłużej niż czas obowiązywania umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Prezes sądu apelacyjnego będzie mógł odmówić wpisu lub skreślić doradcę prawnego z listy, w przypadku zajścia przesłanek przewidzianych w ustawie. Lista doradców prawnych będzie publikowana w Biuletynie Informacji Publicznej, a dane w niej zawarte będą stanowiły informację publiczną.

Projekt wprowadza także wymóg obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy świadczeniu podstawowych czynności prawniczych dla doradców prawnych. Taki przepis zakwalifikuje obowiązkowe ubezpieczenia doradców prawnych do ubezpieczeń obowiązkowych w rozumieniu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152, ze zm.).

W projekcie ustawy wskazano, że doradcy prawni mogą wykonywać czynności na własny rachunek, w ramach stosunku pracy, stosunku służbowego lub umowy cywilnoprawnej.

W projekcie ustawy wprowadza się również elektroniczny system rejestracji do państwowych egzaminów prawniczych, który ułatwi i usprawni proces związany z rejestracją przed egzaminami oraz zapewni kontrolę nad procesem związanym z wyborem miejsc odbywania aplikacji adwokackiej, radcowskiej i notarialnej, tak aby zapewnić miejsca na aplikacje dla wszystkich chętnych, którzy zdali państwowy egzamin prawniczy I stopnia, przy proporcjonalnym obsadzeniu wolnych miejsc w poszczególnych izbach. System będzie również służył w postępowaniu odwoławczym, albowiem decyzje i uchwały będą wydawane wyłącznie w formie elektronicznej, opatrzone bezpiecznym podpisem i wysyłane do kandydatów wyłącznie za pomocą tego systemu, jak również odwołania będą składane przez elektroniczny system rejestracji.

II. Powody wprowadzenia nowej regulacji dostępu do zawodów prawniczych.

Dostęp do pomocy prawnej w Polsce jest w chwili obecnej utrudniony, a usługi te są drogie. Na powyższą sytuację wpływa przede wszystkim brak konkurencyjności na rynku usług prawniczych oraz niewielka ilość osób świadczących pomoc prawną (adwokatów i radców prawnych) w stosunku do liczby

mieszkańców. W Polsce na 100 tys. mieszkańców przypada ok. 68 osób świadczących pomoc prawną, podczas gdy (w oparciu o raport Europejskiej Komisji ds. Skuteczności Wymiaru Sprawiedliwości CEPEJ z 2008 r.) np. na Węgrzech liczba ta wynosi ok. 98, w Niemczech ok. 168, w Portugalii ok. 244, we Włoszech ok. 290, w Hiszpanii ok. 266, a w Grecji ok. 342. Powyższe dane wskazują wyraźnie jak mała, w porównaniu ze wskazanymi państwami w Europie, jest w Polsce liczba adwokatów i radców prawnych w stosunku do mieszkańców.

Niższy wskaźnik niż w Polsce w tym zakresie odnotowuje się natomiast w takich państwach jak Azerbejdżan – 6, Armenia 24, Litwa - 46, Mołdawia - 29, Gruzja - 58 i Federacja Rosyjska - 44.

Dodatkowo zaznaczyć należy, że wskazana liczba osób świadczących pomoc prawną w Polsce jest faktycznie dużo niższa, z uwagi na to, iż spośród osób wpisanych na listy adwokatów i radców prawnych, a więc zaliczanych do osób świadczących usługi prawnicze, nie wszyscy wykonują aktualnie wskazane zawody (spośród 8965 adwokatów tylko 7054 wykonuje zawód, tj. ok. 79% adwokatów wpisanych na listy, natomiast spośród 25 400 radców prawnych zaledwie 18 953 wykonuje zawód, tj. ok. 75% radców prawnych wpisanych na listy). Ponadto na ocenę dostępności społeczeństwa do pomocy prawnej wpływ ma także okoliczność, że około połowa (ok. 10 600) spośród wszystkich radców prawnych wykonuje zawód radcy na podstawie stosunku zatrudnienia, co często oznacza, że nie świadczy pomocy prawnej dla osób fizycznych (jakkolwiek przepisy na to zezwalają). Uwzględniając powyższe (tj. zmniejszając liczbę osób świadczących pomoc prawną w Polsce o liczbę radców prawnych wykonujących zawód na podstawie stosunku zatrudnienia) wskaźnik liczby osób świadczących pomoc prawną na 100 tys. mieszkańców wynosi ok. 49, a zatem jest bardzo niski.

Analizując rynek usług prawniczych w Polsce nie można pominąć, że usługi te obecnie są świadczone również przez dodatkową (obok adwokatów i radców prawnych) grupę osób liczącą ok. 5-10 tys., które świadczą usługi prawnicze na podstawie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Od osób tych nie wymaga się ani odpowiedniej wiedzy, gdyż brak jest wymogu posiadania wykształcenia wyższego, tym bardziej prawniczego, ani jakiegokolwiek praktyki. Korzystanie z porad prawnych tych osób nie daje zatem żadnych gwarancji uzyskania kompetentnej pomocy prawnej i może narazić na szkody osoby z nich korzystające.

Zmiana dostępu do zawodów prawniczych, wprowadzona ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw

(Dz. U. Nr 163, poz. 1361) nie przyniosła również pożądaných efektów. Ustawa powyższa w części dotyczącej pozaapilkacyjnego dostępu do zawodów prawniczych została uznana za niezgodną z Konstytucją (Trybunał Konstytucyjny ocenił, że w tym zakresie – poprzez użycie niedookreślonych pojęć - ustawa nie spełnia podstawowych standardów poprawnej legislacji). W okresie od 1 stycznia 2006 r. do 1 stycznia 2008 r. - liczba radców prawnych wzrosła zaledwie o ok. 8 % (tj. o 1450 osób na niemal 19 000 radców), a adwokatów – o 12 % (tj. o 750 osób na ok. 7000 adwokatów), a zatem zwiększenie dostępu do pomocy prawnej jest znikome. Radców prawnych czynnie wykonujących zawód wg stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. było 19 279, a adwokatów czynnie wykonujących zawód- wg stanu na dzień 31 stycznia 2009 r. – 7292.

Powyższa sytuacja wymaga więc gruntownej zmiany, poprzez zapewnienie szybkiego wzrostu liczby osób świadczących usługi prawnicze i posiadających odpowiednie do tego kompetencje, co w efekcie wpłynie na wzrost konkurencyjności na rynku usług prawniczych, a co za tym idzie, spadek cen za te usługi i zwiększenie dostępności do usług prawniczych. Wprowadzona w projekcie ustawy grupa doradców prawnych zapewni szybki wzrost liczby osób świadczących pomoc prawną, gdyż doradcą prawnym będzie można zostać zaraz po ukończeniu studiów prawniczych – zdając państwowy egzamin prawniczy I stopnia. Konstrukcja egzaminu I stopnia (pytania wiedzy i pytania kasusowe) pozwoli na sprawdzenie wiedzy i umiejętności stosowania prawa osób aplikujących do świadczenia usług prawniczych. Nową grupę osób świadczących (w ograniczonym zakresie) usługi prawnicze będą stanowić zatem osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje. Szacuje się, biorąc pod uwagę liczbę absolwentów wydziałów prawa (corocznie ok. 8000 osób), że już w pierwszym roku obowiązywania ustawy pojawi się ok. 2000 doradców prawnych, a w kolejnych latach grupa ta będzie zwiększała się o kolejne ok. 2000 osób rocznie. Biorąc pod uwagę natomiast szacowany wzrost liczby adwokatów i radców prawnych wykonujących zawód (obecnie ok. 26 000) oraz mając na uwadze wprowadzenie nowych regulacji dostępu do zawodów prawniczych, prognozuje się, że po pięciu latach obowiązywania nowej ustawy łączna liczba osób świadczących usługi prawnicze – adwokatów, radców prawnych i doradców prawnych – wyniesie ok. 55 000, a więc wzrośnie ponad dwukrotnie w stosunku do stanu obecnego.

Ponadto celem nowej regulacji jest dokonanie zmian w systemie szkolenia aplikantów. Aplikacja – stanowiąca obecnie de facto jedyną drogę dojścia do zawodu prawniczego – jest bardzo droga (ok. 15.000 zł), a obowiązujący na mocy ustawy z

dnia 30 czerwca 2005 r. model naboru doprowadził do niewydolności systemu szkolenia z uwagi na liczbę aplikantów (od 1 stycznia 2010 r. potencjalna liczba aplikantów adwokackich, radcowskich i notarialnych wyniesie przeszło 19 tys.). Powyższa sytuacja już wkrótce może doprowadzić do całkowitej fikcji w szkoleniu aplikantów w tych izbach, gdzie jest ich bardzo duża liczba. Dotyczy to przede wszystkim wielkich miast (w Warszawie aplikację radcowską od 1 stycznia 2010 będzie mogło odbywać ponad 4000 osób, w tym ok. 2100 na I roku). Zajęcia seminaryjne odbywają się dla grup liczących ok. 200 osób. W takim stanie rzeczy trudno jest prowadzić zajęcia w innej formie niż wykłady, będące w zasadzie powtórzeniem studiów prawniczych, co staje w sprzeczności z założeniami szkolenia na aplikacji, mającej przygotowywać do wykonywania określonego zawodu. Sytuacja w małych ośrodkach jest całkowicie odmienna. Przykładowo, w 2005 r. na aplikację radcowską w Kielcach nie dostała się żadna osoba, w Białymstoku zaledwie 4 osoby, w Koszalinie i Olsztynie po 5 osób. Na aplikację notarialną w Rzeszowie zarówno w roku 2005, jak i w 2006 nikt się nie dostał, podobnie żadna osoba nie rozpoczęła aplikacji w 2006 roku w Białymstoku i Lublinie, zaś w Szczecinie i w Łodzi obecnie na II roku aplikacji notarialnej jest zaledwie po 1 osobie. Taka sytuacja doprowadzi do tego, że w perspektywie czasu zwiększenie liczby radców prawnych czy notariuszy w tych ośrodkach będzie minimalne.

Pozostawienie dotychczasowego modelu naboru na aplikacje może doprowadzić wkrótce do całkowitej niewydolności systemu szkolenia, zaś liczba adwokatów czy radców prawnych będzie malała, bowiem źle wyszkoleni aplikanci nie będą w stanie zdać egzaminu zawodowego.

Projekt ustawy o państwowych egzaminach prawniczych zakłada, że nabór na aplikacje prawnicze będzie poprzedzony państwowym egzaminem prawniczym I stopnia, jednym dla wszystkich rodzajów aplikacji, a ponadto aplikacje: adwokacka, radcowska i notarialna będą kończyły się także jednym egzaminem – państwowym egzaminem prawniczym II stopnia.

Dotychczas nabór na aplikacje adwokacką, radcowską i notarialną przeprowadzany był w drodze trzech odrębnych egzaminów konkursowych, od 2009 r. egzaminów wstępnych. Nowelizacja z dnia 20 lutego 2009 r. wprowadziła zasadę, że nabór na aplikację adwokacką i radcowską będzie przeprowadzony w oparciu o wspólny test egzaminacyjny. Innego rodzaju egzaminy przeprowadzane są na aplikację ogólną i komorniczą, natomiast nabór na aplikację legislacyjną odbywa się wyłącznie na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej, nie zaś w drodze egzaminu.

Jak wynika z powyższego, dotychczasowy nabór na aplikacje prawnicze nie jest jednolity, gdyż poszczególne ustawy zawierają odrębne uregulowania dotyczące naboru na daną aplikację. W zasadzie jedynie co do aplikacji prowadzonych przez samorządy zawodowe (adwokackiej, radcowskiej i notarialnej) można stwierdzić, że nabór na nie odbywa się na podobnych zasadach. Zarówno ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058 z późn. zm.), ustawa z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058 z późn. zm.) oraz ustawa z 14 lutego 1991 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 369 z późn. zm.) przewidują przy naborze na poszczególne aplikacje konieczność przeprowadzenia egzaminu wstępnego. Dotychczas egzamin ten polegał na rozwiązaniu testu jednokrotnego wyboru, składającego się z 250 pytań z różnych zakresów prawa. Pozytywny wynik otrzymywał kandydat, który pozytywnie odpowiedział na co najmniej 190 pytań. Wspomniana wyżej nowelizacja skróciła liczbę pytań testowych do 150 i obniżyła próg zdawalności egzaminów wstępnych z 76% na 66,66%. Egzamin wstępny przeprowadzają komisje kwalifikacyjne powoływane przez Ministra Sprawiedliwości, który jest organem wyższego stopnia w stosunku do tych komisji. Po przeprowadzeniu egzaminu wstępnego komisje ustalają wyniki kandydatów w drodze uchwał. Od uchwały komisji służy kandydatowi odwołanie dotyczące wyniku jego egzaminu do Ministra Sprawiedliwości.

W przypadku aplikacji komorniczej sytuacja w ostatnim czasie uległa zmianie. Dotychczas nabór na aplikację komorniczą odbywał się wyłącznie na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej. Dokonana w 2007 r. nowelizacja ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji wprowadziła obowiązek przeprowadzenia egzaminu konkursowego na aplikację komorniczą. Egzamin polega na rozwiązaniu testu jednokrotnego wyboru, składającego się ze 150 pytań z różnych dziedzin prawa. Pozytywny wynik otrzymuje kandydat, który poprawnie odpowiedział na co najmniej 90 pytań. Egzamin konkursowy przeprowadzają komisje egzaminacyjne powoływane przez Ministra Sprawiedliwości. Po przeprowadzeniu egzaminu komisja egzaminacyjna, w drodze uchwały, ustala wyniki egzaminu konkursowego. Od tej uchwały kandydatowi przysługuje, w części dotyczącej uzyskanego przez niego wyniku, odwołanie do Ministra Sprawiedliwości w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

W ostatnim czasie zmianie uległy również zasady naboru na aplikację sądową i prokuratorską, gdyż ustawą z dnia 1 lipca 2005 r. o Krajowym Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury (Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1410 z

późn. zm.) zastąpiono aplikację sądową i prokuratorską, nową aplikacją sądowno-prokuratorską. Ustawa ta przewidywała wielostopniowy egzamin konkursowy. Następnie 23 stycznia 2009 r. została uchwalona nowa ustawa o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, która wprowadziła aplikację ogólną poprzedzoną dwustopniowym egzaminem składającym się z testu i pracy pisemnej.

Nabór na aplikację legislacyjną odbywa się natomiast wyłącznie w drodze rozmowy kwalifikacyjnej spośród kandydatów skierowanych do odbywania aplikacji przez kierowników właściwych urzędów.

Wprowadzony w niniejszym projekcie ustawy o państwowych egzaminach prawniczych państwowy egzamin prawniczy I stopnia będzie uprawniał do ubiegania się o przyjęcie na każdą z aplikacji prowadzonych przez samorządy zawodowe (adwokacką, radcowską i notarialną), aplikację komorniczą i legislacyjną, a także do dopuszczenia do konkursu na aplikację ogólną, zastępując pierwszą część konkursu na tę aplikację - test. Intencją projektodawcy jest bowiem wprowadzenie jednolitych zasad naboru na wszystkie aplikacje prawnicze. Zauważyć należy, że obecnie wszystkie egzaminy wstępne na poszczególne aplikacje przeprowadzane są dla tej samej kategorii podmiotów, tzn. dla absolwentów wydziałów prawa, którzy aplikują do wybranych zawodów prawniczych. Wszyscy posiadają ten sam zasób wiedzy, a egzaminy poprzedzające przyjęcie na aplikacje polegają jedynie na sprawdzeniu wiedzy teoretycznej, nie zaś praktycznej. Powyższe uzasadnia wprowadzenie jednego egzaminu, co ułatwi absolwentom wydziałów prawa start zawodowy. Natomiast wyjątkowe pozostawienie drugiego egzaminu w przypadku ubiegania się o aplikację ogólną wynika z rangi i charakteru tej aplikacji oraz uprawnień do jakich w przyszłości będzie prowadziła (tzn. do zawodu sędziego i prokuratora).

Wprowadzenie jednego egzaminu wstępnego na aplikacje będzie również przesądzało o równych szansach dla wszystkich, ponieważ wszyscy będą zdawali ten sam egzamin, na jednakowym poziomie trudności. Praktyka przeprowadzania egzaminów wstępnych na aplikacje pokazała bowiem, że egzaminy na poszczególne aplikacje charakteryzują się skrajnie różnymi poziomami trudności, co nie jest efektem celowego działania, lecz jest przypadkowe. Przeprowadzanie tych egzaminów w oparciu o testy wiedzy przygotowywane przez różne zespoły prawników odrębnie na każdy egzamin powoduje, że jeden egzamin jest bardzo łatwy, a inny skrajnie trudny, przy czym ta różnica nie jest podyktowana różnymi

oczekiwaniami wobec kandydatów. Przykładowo, w roku 2006, test na aplikację notarialną zdało 4,5 % kandydatów, a w 2007 – 55%, przy czym w obu przypadkach testy opracowane zostały w oparciu o identyczne przepisy i zakres materiału.

Projekt ustawy o państwowych egzaminach prawniczych zakłada ponadto, że zdanie państwowego egzaminu prawniczego I stopnia, będzie dodatkowo uprawniało do wykonywania podstawowych czynności prawniczych jako doradca prawny. W tym celu projekt zakłada, że test, który będą rozwiązywały osoby w trakcie państwowego egzaminu prawniczego I stopnia będzie sprawdzał nie tylko wiedzę, ale i umiejętność stosowania prawa oraz zasad wykładni. Właściwa konstrukcja pytań testowych pozwoli na sprawdzenie, czy osoby chcące wykonywać w przyszłości podstawowe czynności prawnicze posiadają odpowiednią wiedzę teoretyczną, a także umiejętność wykorzystania tej wiedzy w praktyce, niezbędną do świadczenia tych czynności.

III. Elektroniczny system rejestracji do egzaminów.

W projekcie wprowadzono całkowicie nowe rozwiązanie co do zasad składania zgłoszeń do egzaminów. Wprowadzono bowiem elektroniczny system rejestracji, który będzie dotyczył rejestracji na państwowy egzamin prawniczy I oraz II stopnia. Rejestracja będzie dokonywana wyłącznie w drodze elektronicznej, poprzez zalogowanie w elektronicznym systemie rejestracji, prowadzonym przez Ministra Sprawiedliwości. Przy rejestracji osoby będą wypełniały wniosek oraz kwestionariusz osobowy, będą mogły dokonać opłaty za udział w egzaminie. Po zarejestrowaniu się osoby będą przysyłały do właściwej komisji egzaminacyjnej dodatkowo wymagane dokumenty.

Należy również wskazać, że elementem rejestracji w elektronicznym systemie rejestracji będzie wyrażenie przez kandydata zgody na przetwarzanie danych osobowych. Szczegółowe określenie sposobu rejestracji w tym systemie zostanie określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości wydanym na podstawie art. 7 przedmiotowej ustawy.

Projekt zakłada, że korespondencja z osobami, które się zarejestrowały będzie prowadzona za pomocą systemu, a zamieszczona w systemie informacja lub dokument będą doręczone skutecznie z datą wskazaną w elektronicznym systemie rejestracji jako potwierdzenie odbioru lub po upływie 14 dni od daty zamieszczenia dokumentu w systemie. Powyższe obliguje osoby, które zarejestrowały się do egzaminu do systematycznego logowania się do systemu w celu odczytania informacji. W systemie przewodniczący będzie m.in. zawiadamiał o ewentualnych

brakach w złożonych dokumentach, o dopuszczeniu do egzaminu, o wyznaczeniu miejsca i godziny jego przeprowadzenia. Przez system będą też doręczane decyzje i uchwały w sprawach wyników egzaminów, zaświadczenia o zdanym egzaminie, będą wnoszone odwołania, a następnie doręczne decyzje i uchwały wydane po rozpatrzeniu tych odwołań.

Taki system usprawni znacznie stosowane obecnie procedury związane ze składaniem zgłoszeń o przystąpieniu do egzaminu. Ponadto, w przypadku egzaminu I stopnia, system ten będzie łączył się z wyborem aplikacji adwokackiej, radcowskiej i notarialnej, a także pozwoli na zapewnienie wszystkim chętnym miejsc na aplikacje adwokacką, radcowską i notarialną, co będzie odbywało się na zasadach określonych w ustawach: Prawo o adwokaturze, o radcach prawnych i Prawo o notariacie. Po wprowadzeniu do systemu wyników egzaminu I stopnia znana będzie dokładna liczba osób, które będą mogły ubiegać się o przyjęcie na aplikacje adwokacką, radcowską lub notarialną. Informacja ta będzie służyła Ministrowi Sprawiedliwości do ustalenia liczby miejsc na poszczególne aplikacje w poszczególnych izbach. Po ogłoszeniu o wynikach egzaminu I stopnia Minister Sprawiedliwości będzie ogłaszał liczbę miejsc na poszczególne aplikacje w poszczególnych izbach. Liczba ta będzie ogłaszana w oparciu o przedstawione propozycje właściwych organów samorządowych. Propozycje zgłaszane przez samorządy na przyszły rok szkoleniowy nie będą mogły być mniejsze od liczby aplikantów w danym roku szkoleniowym, to będzie pewne minimum. Natomiast zaproponowane przez samorządy liczby miejsc na aplikacje będą mogły ulec zwiększeniu przez Ministra Sprawiedliwości, w przypadku, gdy liczba osób, które zdały egzamin I stopnia powiększona o 10% będzie mniejsza od łącznej liczby miejsc proponowanej na aplikacje adwokacką, radcowską i notarialną

Po ogłoszeniu wyników egzaminu I stopnia, w terminie wskazanym przez Ministra Sprawiedliwości w Biuletynie Informacji Publicznej osoby, które złożyły zdały państwowy egzamin prawniczy I stopnia, będą składały w tym systemie deklarację wyboru aplikacji. Każdy będzie mógł wskazać trzy wybrane aplikacje (bez względu na ich rodzaj lub miejsce ich odbywania – np. trzy aplikacje notarialne w różnych miastach, trzy różne aplikacje w jednym bądź różnych miastach itd.) ze wskazaniem preferencji (na którą ze wskazanych aplikacji chcieliby się dostać w pierwszej kolejności). System będzie następnie kwalifikował osoby na poszczególne aplikacje biorąc pod uwagę wyniki egzaminu I stopnia i wskazane preferencje. Pozwoli to na pierwszeństwo w wyborze miejsca odbywania i rodzaju aplikacji osobom, które zdadzą najlepiej egzamin. Po pierwszym złożeniu deklaracji zostanie

opublikowana pierwsza lista osób wstępnie zakwalifikowanych na poszczególne aplikacje oraz informacja o wolnych miejscach w poszczególnych izbach. Osoby, które nie zostaną zakwalifikowane na tej liście będą mogły ponownie dokonać wyboru aplikacji. Drugi wybór będzie dokonywany w czasie rzeczywistym. Przy zalogowaniu na stronę system będzie podawał zaktualizowane informacje o wolnych miejscach na aplikacje, osoba będzie wskazywała jedną i system będzie automatycznie potwierdzał przyjęcie lub odmawiał z powodu zapelnienia miejsc. Decydować będzie data złożenia deklaracji. Wyboru będzie można dokonywać do skutku, aż do uzyskania potwierdzenia o zakwalifikowaniu się na liście. Po drugiej deklaracji będzie publikowana ostateczna lista osób wstępnie zakwalifikowanych na poszczególne aplikacje.

System wyboru aplikacji będzie wiązał się z nowymi zasadami ustalania miejsc na aplikacje. Zgodnie z projektowanymi przepisami dokonującymi stosownych zmian w ustawach korporacyjnych, zakłada się, że dla każdej osoby, która zdała państwowy egzamin I stopnia będzie zapewnione miejsce na aplikację korporacyjną, jednak pierwszeństwo będzie miała zawsze osoba, która lepiej zdała egzamin. W efekcie osoby, które egzamin zdadzą najslabiej, będą miały ograniczone możliwości wyboru aplikacji lub miejsca jej odbywania.

W efekcie przyjęcia takiego systemu, wszystkie osoby, które zdały egzamin I stopnia i są zainteresowane odbywaniem aplikacji, będą mogły ją odbyć, jakkolwiek możliwość wyboru rodzaju aplikacji i miejsca jej odbywania będzie bezpośrednio uzależniona od wyniku egzaminu danego kandydata w stosunku do wyników innych osób. W ten sposób promowane będą osoby najlepiej zdające egzamin, przy jednoczesnym zapewnieniu wszystkim osobom, które egzamin zdały możliwości odbywania aplikacji.

Ponadto elektroniczny system rejestracji zostanie również wykorzystany przy procedurze odwoławczej. Od decyzji stwierdzającej negatywny wynik z egzaminu I stopnia będzie przysługiwało odwołanie do Ministra Sprawiedliwości. W ustawie celowo nie przewidziano drogi odwoławczej od zaświadczenia o pozytywnym wyniku egzaminu I stopnia. Zaświadczenie to stwierdzać będzie jedynie liczbę uzyskanych punktów. Projektodawca nie przewiduje możliwości błędu przy sprawdzaniu wyniku z egzaminu I stopnia, gdyż wyniki będą sprawdzane komputerowo, co wyklucza możliwość pomyłki. Jak wynika z projektu ustawy, wszelkie dokumenty, w tym również decyzje, czy uchwały w sprawach wyników egzaminów będą wydawane wyłącznie w formie elektronicznej w systemie oraz doręczane wyłącznie za pomocą tego systemu, jak również odwołania będą wnoszone przez rejestrację w tym

systemie. Taka regulacja zapewni i usprawni znacznie procedurę wydawania decyzji i procedurę odwoławczą.

Powyższe wpłynie również na obniżenie kosztów związanych z drukowaniem rocznie kilkunastu tysięcy odpisów uchwał i decyzji, a także związanych z wysłaniem ich adresatom (koszty papieru, znaczków, kopert i pracy osób je wysyłających).

IV. Państwowa komisja egzaminów prawniczych I stopnia.

Projekt stanowi, że państwowy egzamin prawniczy I stopnia będzie przeprowadzany raz w roku, a jego przeprowadzenie będzie zarządzał Minister Sprawiedliwości. Egzamin będą przeprowadzały komisje egzaminacyjne w składach 9-osobowych, tworzących zespoły egzaminacyjne. Komisje będą powoływane przy sądach apelacyjnych na okres 3 lat. Każda komisja będzie składała się z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i sekretarza oraz z członków, którzy będą wchodzić w skład zespołów egzaminacyjnych. W skład każdego zespołu będzie wchodziło dwóch przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości i trzech sędziów lub sędziów w stanie spoczynku oraz prokurator lub prokurator w stanie spoczynku, adwokat, radca prawny i notariusz. W składzie zespołu nie przewiduje się natomiast obowiązkowego udziału komorników i legislatorów. Wydaje się bowiem, że obligatoryjny udział przedstawicieli tych grup nie jest niezbędny przy przeprowadzeniu tego egzaminu (choćby ze względu na mały odsetek osób przystępujących do egzaminu na te aplikacje, w porównaniu z kandydatami do innych aplikacji), natomiast Minister Sprawiedliwości – jeśli dostrzeże taką konieczność – będzie mógł również spośród osób należących do tych środowisk wskazać swoich przedstawicieli.

Przedstawicielem Ministra Sprawiedliwości będzie mógł zostać: sędzia, sędzia w stanie spoczynku, prokurator, prokurator w stanie spoczynku, a także pracownik naukowy, naukowo-dydaktyczny lub dydaktyczny na wydziale prawa w szkole wyższej w Rzeczypospolitej Polskiej lub w Polskiej Akademii Nauk, posiadający co najmniej stopień naukowy doktora z zakresu nauk prawnych lub urzędnik służby cywilnej. Wyjątkowo w składzie komisji I stopnia, w odróżnieniu od składu komisji II stopnia, komisji odwoławczej i zespołów przygotowujących pytania do egzaminów, przedstawicielem Ministra Sprawiedliwości będzie mógł zostać urzędnik służby cywilnej. Wprowadzenie tej kategorii osób do katalogu przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości w komisji I stopnia wiąże się z zapewnieniem Ministrowi

Sprawiedliwości możliwości wyboru kandydatów do składów tych komisji, zważywszy również, że komisje te będą mogły być bardzo liczne, tak by zapewnić sprawny przebieg egzaminu. Ponadto jest to grupa osób posiadających kwalifikacje (ukończona szkoła - KSAP lub zdany egzamin) zapewniające należyte wykonywanie powierzonej funkcji. Ponadto zaznaczyć należy, że członkowie komisji I stopnia, w odróżnieniu od członków pozostałych komisji i zespołów, nie będą wykonywać pracy merytorycznej (sprawdzanie prac egzaminacyjnych, czy układanie pytań), zatem od jej członków nie trzeba wymagać wiedzy specjalistycznej, ale zawsze musi to być osoba, która będzie godnie reprezentować Ministra Sprawiedliwości.

Rolą przewodniczącego komisji będzie zapewnienie właściwego przebiegu egzaminu, w tym w szczególności reprezentowanie komisji, kierowanie jej pracami, wyznaczanie członków zespołów w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, uczestniczeniu przy sprawdzaniu prac (maszynowym), wydawanie zaświadczeń o wyniku egzaminu, wydawanie decyzji w sprawie negatywnych wyników egzaminów, przekazywanie wyników egzaminu Ministrowi Sprawiedliwości wraz z protokołami z jego przebiegu.

Przewodniczącym komisji I stopnia będzie prezes lub wiceprezes danego sądu apelacyjnego, albowiem komisje będą powoływane przy sądach apelacyjnych. Ponadto przewodniczący komisji I stopnia będzie także przewodniczącym komisji II stopnia, również powoływanej przy sądzie apelacyjnym. Takie rozwiązanie oznacza, że jedna osoba będzie nadzorowała i koordynowała organizację i przebieg obu egzaminów prawniczych, przy czym szczegółowy zakres obowiązków będzie wynikał z przepisów odnoszących się do poszczególnych egzaminów. Przewodniczącemu będzie przysługiwało wynagrodzenie przez okres czterech miesięcy, w tym dwóch poprzedzających miesiąc przeprowadzenia egzaminu (również zastępca i sekretarz komisji I stopnia będą otrzymywać wynagrodzenie przez okres czterech miesięcy) z tytułu obowiązków wynikających z organizacji egzaminu I stopnia. W projekcie przyjęto również, że sekretarzem komisji będzie sędzia wykonujący funkcję kierownika szkolenia.

Konstrukcja komisji egzaminacyjnych I stopnia różni się od konstrukcji komisji egzaminacyjnych, które obecnie przeprowadzają egzaminy wstępne na aplikacje. Różnica ta polega na wyróżnieniu w składzie komisji przewodniczącego, jego zastępcy i sekretarza oraz pozostałych członków, którzy będą wchodzić w skład zespołów egzaminacyjnych, faktycznie przeprowadzających egzaminy. Powyższe zasady mają usprawnić przebieg egzaminu i zapewnić elastyczność i szybkość działania, zależnie od liczby osób przystępujących do egzaminu. Za organizację i

zapewnienie prawidłowego przebiegu egzaminu będzie odpowiedzialny przewodniczący komisji, a także jego zastępca i sekretarz komisji, natomiast sam egzamin będzie odbywać się przed zespołami egzaminacyjnymi. W zależności od liczby uczestników egzaminu, przewodniczący będzie powoływał zespoły, w liczbie zapewniającej właściwy przebieg egzaminu. Zespoły egzaminacyjne będą przeprowadzały egzamin I stopnia.

Celowym działaniem ustawodawcy jest brak określenia liczby członków komisji, z których tworzy się zespoły egzaminacyjne. Należy założyć, że komisje winny być liczne, aby istniała duża swoboda powoływania zespołów egzaminacyjnych, stosownie do potrzeb.

Projekt ustawy zawiera także regulacje dotyczące wygaśnięcia członkostwa w komisji i możliwości odwołania członka oraz przepisy dotyczące wyłączenia członka z prac zespołu.

Zgodnie z projektem, członkostwo w komisji wygasa w przypadku śmierci członka komisji. Natomiast Minister Sprawiedliwości jest zobowiązany odwołać członka komisji w przypadku złożenia przez niego rezygnacji, choroby trwale uniemożliwiającej sprawowanie funkcji, niespełnienia wymaganych w ustawie warunków, niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków, skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe. Projekt przewiduje również, że Minister Sprawiedliwości może odwołać członka komisji w wypadku wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w związku z podejrzeniem o umyślne popełnienie przez niego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego lub przestępstwa skarbowego. W przypadku wygaśnięcia członkostwa bądź odwołania członka Minister Sprawiedliwości będzie mógł powołać w jego miejsce nowego członka.

Przesłanki do wyłączenia członka komisji występują, jeżeli uczestnikiem egzaminu jest małżonek członka, osoba pozostająca z nim w stosunku pokrewieństwa albo powinowactwa do drugiego stopnia, albo przysposobienia, osoba pozostająca z nim we wspólnym pożyciu, bądź osoba pozostająca wobec niego w stosunku osobistym tego rodzaju, że mógłby wywoływać wątpliwości co do bezstronności członka komisji.

W projekcie wprowadzono upoważnienie dla Ministra Sprawiedliwości do określenia, w drodze rozporządzenia, wysokości miesięcznego wynagrodzenia dla przewodniczącego komisji egzaminacyjnej I stopnia, jego zastępcy i sekretarza oraz wynagrodzenia dla przewodniczącego i innych członków zespołów egzaminacyjnych.

V. Zespół do przygotowania testu i zadań na państwowy egzamin prawniczy I stopnia.

Pytania testowe na egzamin będzie przygotowywał zespół powoływany przez Ministra Sprawiedliwości. Zespół będzie składał się z 9 członków. Członkami zespołu będzie 6 przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości oraz 3 przedstawicieli samorządów: 1 adwokata, 1 radcy prawnego i 1 notariusza. Pracami zespołu będzie kierował przewodniczący, a za dokumentację z prac zespołu będzie odpowiedzialny sekretarz zespołu. Obsługę administracyjną zespołu będzie zapewniał Minister Sprawiedliwości. Wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, sekretarza i pozostałych członków zespołu zostanie określona w drodze rozporządzenia przez Ministra Sprawiedliwości, tak jak w przypadku komisji I stopnia.

Konstrukcja zespołu przewidziana w projekcie ustawy została zatem oparta – co do zasady – na konstrukcji zespołów przygotowujących w aktualnym stanie prawnym pytania na egzaminy wstępne na aplikacje.

VI. Państwowa komisja egzaminów prawniczych II stopnia.

Państwowy egzamin prawniczy II stopnia będzie przeprowadzany również raz w roku i będzie odbywał się przed państwowymi komisjami egzaminów prawniczych II stopnia, powoływanymi przez Ministra Sprawiedliwości na okres 3 lat.

W skład tych komisji będzie wchodzić: sześciu przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości, adwokat delegowany przez Naczelną Radę Adwokacką, radca prawny delegowany przez Krajową Radę Radców Prawnych oraz notariusz delegowany przez Naczelną Radę Notarialną. Przedstawicielami Ministra Sprawiedliwości będą mogli być w szczególności sędzia, prokurator oraz osoba posiadająca tytuł co najmniej doktora habilitowanego nauk prawnych. Komisje te będą powoływane, analogicznie jak komisje egzaminacyjne I stopnia, przy sądach apelacyjnych. W odróżnieniu natomiast od komisji I stopnia, nie będzie wyróżniało się spośród członków komisji zespołów egzaminacyjnych.

Kompetencje przewodniczącego komisji egzaminacyjnej II stopnia sprowadzają się, tak jak przy komisji egzaminacyjnej I stopnia, do zapewnienia prawidłowej organizacji egzaminu, dbania o jego właściwy przebieg i kierowania pracami całej komisji.

Do zadań przewodniczącego komisji egzaminacyjnej II stopnia będzie również należało wydawanie zaświadczeń o wyniku egzaminu i przekazywanie protokołów z przebiegu egzaminu wraz z wynikami Ministrowi Sprawiedliwości.

Projekt wprowadza również uprawnienie dla Ministra Sprawiedliwości do powołania na obszarze danego sądu apelacyjnego więcej niż jednej komisji II stopnia, jeżeli będzie to podyktowane względami organizacyjnymi, a w szczególności w sytuacji, gdy do egzaminu zgłosi się duża liczba osób. W takim przypadku przewodniczącego i sekretarza komisji będzie wskazywał prezes danego sądu apelacyjnego spośród sędziów sądu okręgowego i apelacyjnego. Możliwość powołania członków do kolejnej komisji spośród sędziów sądu okręgowego podyktowana jest małą ilością sędziów sądów apelacyjnych, a Minister Sprawiedliwości powinien mieć zapewnioną możliwość wyboru kandydatów.

Wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, zastępcy i sekretarza komisji II stopnia oraz członków tej komisji będzie ustalana przez Ministra Sprawiedliwości w rozporządzeniu.

VII. Zespół do przygotowania testu i zadań na państwowy egzamin prawniczy II stopnia.

Test i zadania na egzamin prawniczy II stopnia będzie przygotowywał zespół powołany przez Ministra Sprawiedliwości, składający się z 9 członków.

W projekcie ustawy wprowadzono delegację dla Ministra Sprawiedliwości do określenia, w drodze rozporządzenia, wysokości wynagrodzenia dla przewodniczącego, sekretarza i pozostałych członków zespołu. Obsługę administracyjną zespołu będzie zapewniał Minister Sprawiedliwości.

VIII. Państwowa komisja odwoławcza.

W projekcie wprowadzone zostały również uregulowania związane z procedurą odwoławczą od wyników egzaminu I i II stopnia.

Po egzaminie I stopnia od wyniku będzie służyło odwołanie do Ministra Sprawiedliwości.

Natomiast od wyniku egzaminu II stopnia organem odwoławczym będzie państwowa komisja odwoławcza, powoływana przez Ministra Sprawiedliwości przy wybranym sędziu apelacyjnym. W skład tej komisji będzie wchodzić: przewodniczący, zastępca i sekretarz oraz 10 członków, natomiast uchwały będą podejmowane większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków.

Minister Sprawiedliwości będzie mógł powołać więcej niż jedną komisję odwoławczą, jeżeli będą przemawiały za tym względy organizacyjne, jak duża liczba odwołań. W takim przypadku Minister będzie wskazywał również właściwość terytorialną komisji odwoławczych (apelacje, które komisja obejmie swym zakresem). Komisja odwoławcza będzie mogła być powoływana np. przy sądzie apelacyjnym, w którego okręgu największa liczba osób przystąpiła do egzaminu II stopnia, a co za tym idzie będzie zachodziło największe prawdopodobieństwo złożenia największej liczby odwołań.

Od decyzji Ministra Sprawiedliwości i uchwał komisji odwoławczej będzie przysługiwała skarga do sądu administracyjnego. Zauważyć jednakże należy, że zgodnie z projektem ustawy rozstrzygnięcia podejmowane w wyniku odwołań będą podejmowane wyłącznie w granicach podniesionych zarzutów.

W projekcie wprowadzono upoważnienie do określenia, w drodze rozporządzenia, wysokości wynagrodzenia dla członków komisji odwoławczej.

IX. Państwowy egzamin prawniczy I stopnia.

Państwowy egzamin prawniczy I stopnia będzie składał się z testu jednokrotnego wyboru, zawierającego 220 pytań, sprawdzających zarówno wiedzę prawniczą, jak i umiejętność stosowania prawa i zasad wykładni, a także kwalifikowania stanów faktycznych. 70 pytań w teście będzie pytaniami „kazuowymi”, tzn. do przedstawionych stanów faktycznych będzie zadawanych np. po kilka pytań testowych wraz z propozycjami odpowiedzi. Pozytywny wynik z egzaminu będzie uzyskiwał uczestnik egzaminu, który otrzyma z testu łącznie 150 punktów, przy czym przynajmniej 48 punktów z pytań „kazuowych”.

Do egzaminu będą mogły przystąpić osoby, które ukończyły wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskały tytuł magistra prawa lub ukończyły zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej.

Zakres przedmiotowy egzaminu będzie obejmował: prawo karne materialne i procesowe, prawo wykroczeń i postępowanie w sprawach o wykroczenia, prawo cywilne materialne i procesowe, prawo rodzinne i opiekuńcze, prawo spółek handlowych, prawo pracy i ubezpieczeń społecznych, prawo administracyjne materialne i postępowanie administracyjne, prawo Unii Europejskiej, prawo konstytucyjne oraz prawo o ustroju sądów, trybunałów, prokuratury, samorządu adwokackiego, radcowskiego i notarialnego oraz organów kontroli państwowej i ochrony prawa działających w Rzeczypospolitej Polskiej.

Egzamin ten będzie zatem sprawdzianem ogólnej wiedzy prawniczej nabytej w trakcie studiów, a także elementarnej wiedzy z zakresu ustroju samorządu adwokackiego, radcowskiego i notarialnego.

Minister Sprawiedliwości będzie wyznaczał corocznie termin przeprowadzenia egzaminu do 31 marca przez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej. W ogłoszeniu podane zostaną: termin rejestracji i składania wymaganych dokumentów oraz siedziby komisji egzaminacyjnych.

Projekt przewiduje odpłatność egzaminu. Wysokość opłaty będzie ustalana przez Ministra Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia. Organizacja egzaminu pochłania bardzo wysokie koszty (wynajem pomieszczeń, wynagrodzenia członków komisji, zespołu, koszty obsługi administracyjnej, przygotowanie i wydrukowanie oraz doręczenie odpowiedniej ilości egzemplarzy testów przy zachowaniu należytych zasad bezpieczeństwa). Ponieważ koszty te mogą się z roku na rok zmieniać uzasadnione wydaje się regulowanie wysokości opłaty w drodze rozporządzenia, co pozwoli na szybsze (proces legislacyjny) zmienianie tej wysokości.

Od decyzji przewodniczącego komisji I stopnia o negatywnym wyniku egzaminu I stopnia będzie przysługiwało odwołanie do Ministra Sprawiedliwości, o czym była mowa przy komisji odwoławczej. Odwołanie będzie wnoszone w terminie 14 dni od Nida doręczenia decyzji przez elektroniczny system rejestracji. Termin do wniesienia odwołania będzie nieprzywracalny.

Ponadto wraz z wniesieniem odwołania będzie należało wnieść opłatę za jego rozpatrzenie, w tym przypadku będzie również możliwe wniesienie opłaty przez system lub złożenie oryginału dowodu wniesienia opłaty Ministrowi Sprawiedliwości w terminie przewidzianym do wniesienia odwołania. Dodatkowym wymogiem związanym ze złożeniem odwołania będzie konieczność wskazania podstawy odwołania i uzasadnienia, a podstawami do wniesienia odwołania będą naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie lub naruszenie przepisów postępowania, jeżeli uchybienie mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Niezłożenie odwołania w terminie, niewniesienie opłaty lub niewskazanie podstaw prawnych i uzasadnienia będzie powodowało pozostawienie odwołania bez rozpoznania, o czym będzie informować się stronę.

Nałożenie powyższych wymogów związanych z wnoszeniem odwołań wynika z faktu, że osobami, do których powyższe regulacje się odnoszą są osoby legitymujące się wyższym wykształceniem prawniczym, które pretendują do zdobycia uprawnień do wykonywania zawodu zaufania publicznego, a zatem powinny być świadome

obowiązków, jakie muszą spełnić chcąc wnieść odwołanie i konsekwencji wynikających z ich niespełnienia.

Rozpoznanie odwołania nastąpi wyłącznie w granicach jego zarzutów, również tych granic będzie dotyczyła późniejsza kontrola sądowa.

Należy zauważyć, że liczba wniesionych w jednakowym czasie odwołań może być bardzo wysoka, kilkaset odwołań może wpłynąć w ciągu jednego miesiąca. Dlatego też w projekcie wprowadzono termin do rozpoznania tych odwołań - 60 dni z możliwością przedłużenia o kolejne 60 dni, co pozwoli na terminowe załatwienie spraw przez organ odwoławczy.

W projekcie ustawy nie wprowadzono odesłania ani ogólnego, ani w przypadku poszczególnych postępowań, do Kodeksu postępowania administracyjnego. Oznacza to, że wszelkie procedury określone w ustawie będą odbywały się wyłącznie na zasadach w nich określonych. Odnosi się to w szczególności do postępowań związanych z naborem, czyli rejestracją do egzaminu, tj. uzupełnianiem braków złożonych dokumentów, sposobem przesyłania stronom wszelkich dokumentów, czy informacji, jak również trybem postępowania w trakcie egzaminu oraz z procedurą odwoławczą. Tryb i sposób postępowania w przypadku odwołań, a także zakres odwołania i jego rozpoznania, jak również terminy rozpoznania odwołań i sposób doręczania odpisów decyzji i uchwał zostały uregulowane w projekcie i wyłącznie w oparciu o te procedury będą toczyły się postępowania określone w projekcie ustawy.

X. Państwowy egzamin prawniczy II stopnia.

Państwowy egzamin prawniczy II stopnia będzie składał się z dwóch części. Pierwsza będzie jednakowa dla wszystkich i będzie polegała na rozwiązaniu testu składającego się z zestawu 100 pytań. Natomiast druga część – specjalistyczna – będzie polegała na rozwiązaniu zadań.

Projektodawca zaproponował dwie formy części specjalistycznej państwowego egzaminu prawniczego II stopnia, przy czym wybór formy zdawania tego egzaminu jest dowolny i zależy od osoby zdającej, z zastrzeżeniem, że wybór formy egzaminu warunkuje możliwość wykonywania określonego zawodu. Pierwsza z tych form, nazwana w projekcie częścią specjalistyczną w zakresie pełnym, zawierałaby najszerszy zakres przedmiotowy, a zdanie jej uprawniałoby do ubiegania się o wpis na listę adwokatów lub radców prawnych albo do ubiegania się o asesurę notarialną lub prokuratorскую.

Część specjalistyczna w zakresie pełnym polegałaby na rozwiązaniu 2 zadań z prawa cywilnego oraz 1 zadania z prawa karnego i 1 zadania z prawa administracyjnego, a także na sporządzeniu projektu aktu notarialnego. Za każde zadanie uczestnik egzaminu mógłby otrzymać do 20 punktów, a pozytywny wynik z tej części otrzymywałby uczestnik egzaminu, który otrzymał łącznie minimum 70 punktów, przy czym nie mniej niż 12 z każdej z tych części.

Druga z tych form – część specjalistyczna w zakresie profilowanym – podzielona została w projekcie na 2 specjalizacje:

- 1 – adwokacko-radcowską,
- 2 – notarialną.

Zdanie wybranych części egzaminu uprawniałoby zatem do ubiegania się odpowiednio: o wpis na listę adwokatów lub radców prawnych albo do ubiegania się o asesurę notarialną, w zależności od wybranej specjalizacji egzaminu.

Część specjalistyczna w zakresie profilowanym dla osób, które wybrały specjalizację adwokacko-radcowską polegałaby na rozwiązaniu 4 zadań: tych samych, co przy egzaminie w zakresie pełnym, jednakże z wyłączeniem zadania polegającego na sporządzeniu projektu aktu notarialnego. Za każde zadanie uczestnik egzaminu otrzymywałby do 20 punktów, a wynik pozytywny otrzymywałby uczestnik egzaminu, który łącznie uzyskał 50 punktów i nie mniej niż 10 z każdego z zadań.

Charakterystycznym rodzajem zadań przy egzaminie w zakresie pełnym i przy egzaminie ze specjalizacją adwokacko-radcowską byłoby sporządzenie projektu wystąpienia przed sądem, w przypadku kiedy zadanie polegałoby na sporządzeniu pozwu, apelacji, aktu oskarżenia, skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego lub skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Zadanie to sprawdzałoby umiejętność posługiwania się językiem prawniczym i używania argumentacji prawniczej, czym powinien wykazać się w szczególności przyszły adwokat i radca prawny.

Natomiast część specjalistyczna w zakresie profilowanym dla osób, które wybrały specjalizację notarialną polegałaby na rozwiązaniu 2 zadań z zakresu prawa cywilnego lub spółek prawa handlowego oraz na sporządzeniu 2 projektów aktu notarialnego, w tym jednego tego samego, co przy egzaminie w zakresie pełnym. Ocena tych zadań byłaby identyczna, jak w przypadku specjalizacji adwokacko-radcowskiej.

Stworzenie części pełnej i profilowanej egzaminu państwowego II stopnia wynika z jednej strony z konieczności ujednoczenia tego egzaminu, przy uwzględnieniu jednak różnic programowych poszczególnych aplikacji. Trzeba bowiem podkreślić, że do państwowego egzaminu prawniczego II stopnia będą przystępować przede wszystkim osoby, które ukończyły aplikację adwokacką, radcowską i notarialną. Wydaje się, że te osoby będą przede wszystkim zainteresowane przystąpieniem do egzaminu w zakresie profilowanym, przy uwzględnieniu specyfiki ukończonej aplikacji. Z kolei zdanie egzaminu II stopnia w zakresie pełnym daje o wiele większe możliwości dalszego wykonywania zawodu. Powyższe uprawnienie jest w dużej mierze skierowana do osób, które z innego tytułu niż odbywanie aplikacji przystępują do egzaminu II stopnia.

Podsumowując, stworzenie możliwości zdawania egzaminu II stopnia w zakresie pełnym lub profilowanym daje każdemu przystępującemu do tego egzaminu możliwość wyboru dalszej kariery zawodowej. Natomiast gdy osoba po aplikacji notarialnej będzie chciała zostać radcą prawnym, przystąpi do egzaminu II stopnia w zakresie profilowanym ze specjalizacją adwokacko – radcowską. Należy ponownie podkreślić, że aplikacja ma być tylko jedną z dróg przygotowania do państwowego egzaminu II stopnia, a od osób przystępujących do tego egzaminu z innych tytułów niż ukończenie aplikacji będzie zależało, w jakim zakresie się do tego egzaminu przygotowują.

Analogicznie jak przy regulacjach dotyczących egzaminu I stopnia, zostały unormowane przepisy dotyczące ogłaszania w Biuletynie Informacji Publicznej o egzaminie oraz przepisy dotyczące rejestracji w elektronicznym systemie rejestracji.

W projekcie wprowadzono również odpłatność za egzamin II stopnia. Obecnie obowiązujące przepisy przewidują, że wysokość opłaty za egzamin zawodowy nie może przekroczyć równowartości minimalnego wynagrodzenia. W praktyce przepisy wykonawcze określają wysokość opłaty za egzaminy zawodowe: adwokacki, radcowski i notarialny na poziomie 75% minimalnego wynagrodzenia. Zatem w projekcie wysokość opłaty za egzamin II stopnia została wprowadzona na porównywalnym poziomie co dotychczas, wskazać należy, że w ustawie podana jest maksymalna wysokość tej opłaty, jednakże przy określaniu wysokości tej opłaty w drodze rozporządzenia Minister Sprawiedliwości będzie brał pod uwagę wszystkie koszty związane z przeprowadzeniem egzaminu II stopnia, co oznacza, że opłata za egzamin II stopnia nie będzie ustalona na maksymalnym poziomie.

Wszelkie postępowania związane z przeprowadzeniem egzaminu II stopnia, jak również z postępowaniem odwoławczym, zostały uregulowane na takich samych zasadach jak przy egzaminie I stopnia, również analogicznie jak przy egzaminie I stopnia, prowadzone będą wyłącznie w oparciu o przepisy określone w projekcie ustawy, bez odnoszenia się do innych regulacji, w tym Kodeksu postępowania administracyjnego.

XI. Zmiany w przepisach obowiązujących.

Wprowadzenie w życie regulacji objętych projektem ustawy wymaga dokonania odpowiednich zmian w ustawach: Prawo o adwokaturze, o radcach prawnych i Prawo o notariacie, a także w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych, a także w ustawie o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.

Ponadto projekt wprowadza zmiany w ustawie o Radzie Ministrów, ustawie o służbie cywilnej i ustawie o pracownikach urzędów państwowych, w zakresie naboru na aplikację legislacyjną i zasad jej odbywania.

Zmiany proponowane w ustawach: Prawo o adwokaturze, o radcach prawnych i Prawo o notariacie odnoszą się do regulacji związanych z ustalaniem liczby miejsc na poszczególne aplikacje, naborem na te aplikacje i zasadami ich przeprowadzania (zasady wpisu – kto do jakiej rady, w jakim terminie – powiązanie z systemem wyboru aplikacji, o którym mowa w ustawie o państwowych egzaminach prawniczych) oraz z egzaminami zawodowymi.

W związku z wprowadzeniem państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia uchylono w ww. ustawach przepisy dotyczące egzaminów wstępnych i zawodowych oraz zasad ich przeprowadzania. Zmianie uległy również przepisy dotyczące składania wniosków o wpis na listę aplikantów. Obecnie bowiem właściwą w sprawach wpisów na listy aplikantów jest rada, do której zostało złożone zgłoszenie o przystąpieniu do egzaminu konkursowego. W projekcie przewidziano, że właściwą w sprawie wpisu będzie rada, do której osoba została zakwalifikowana, po uprzednim dokonaniu własnego wyboru, na liście osób wstępnie zakwalifikowanych na aplikacje ogłoszonej przez Ministra Sprawiedliwości. Złożenie wniosku o wpis na odpowiednie aplikacje będzie poprzedzone wyborem aplikacji w drodze elektronicznej, które to postępowanie zostało opisane w niniejszym projekcie ustawy.

Wprowadzono również przepisy dotyczące zasad ustalania w danym roku liczby miejsc na aplikacje adwokacką, radcowską i notarialną. Organy samorządów będą przedstawiały corocznie propozycje liczby miejsc na aplikacje w roku

następnym, które dla poszczególnych izb nie będą mogły być mniejsze od liczb aplikantów w tych izbach w bieżącym roku szkoleniowym. Po ogłoszeniu wyników o egzaminach Minister Sprawiedliwości będzie ogłaszał liczbę miejsc na aplikacje adwokacką, radcowską i notarialną (po uprzednim złożeniu stosownych propozycji przez poszczególne rady). W przypadku gdy zaproponowane przez samorzady liczby miejsc na aplikację będą mniejsze od liczby osób, które zdały egzamin I stopnia, powiększonej o 10%, Minister Sprawiedliwości proporcjonalnie zwiększy zaproponowane przez samorzady liczby miejsc.

Taki system zagwarantuje proporcjonalne rozmieszczenie aplikantów w poszczególnych izbach, a jednocześnie zagwarantuje możliwość podjęcia aplikacji przez wszystkich chętnych, którzy zdali państwowy egzamin prawniczy I stopnia. Ponadto wyróżnione zostaną osoby, które uzyskają z egzaminu lepsze wyniki, gdyż kwalifikowanie osób na poszczególne aplikację będzie odbywało się na podstawie wyników egzaminu I stopnia.

Celem wprowadzenia tych zmian jest poprawa obecnych uregulowań, które w ciągu 3 lat stosowania okazały się niewydolne. Brak regulacji w zakresie właściwego rozmieszczania aplikantów spowodował bowiem, że w niektórych izbach z powodu ogromnej liczby przyjętych aplikantów nie jest możliwe prowadzenie efektywnych szkoleń, brak jest patronów, którzy winni szkolić aplikantów. W perspektywie może okazać się, że osoby te z powodu niskiego poziomu szkolenia nie będą w stanie zdać egzaminów zawodowych. Z drugiej zaś strony, w niektórych izbach aplikantów jest bardzo mało, lub nie ma ich wcale, jest natomiast wielu adwokatów, czy radców prawnych, zainteresowanych szkoleniem aplikanta.

W związku z wprowadzeniem zasad określania corocznie liczby miejsc na aplikację, konieczne było określenie ważności egzaminu I stopnia w celu ubiegania się o przyjęcie na wybraną aplikację. Projektodawca przyjął, że zdanie egzaminu I stopnia uprawniać będzie do ubiegania się o przyjęcie na wybraną aplikację tylko przy najbliższym naborze na wybraną aplikację.

Ponadto zmianie uległy niektóre z przesłanek koniecznych do ubiegania się o wpis na listę adwokatów lub radców prawnych albo do ubiegania się o asesurę notarialną, jako że jednym z wymogów będzie, zgodnie z projektem, zdanie państwowego egzaminu prawniczego II stopnia w zakresie pełnym albo profilowanym. Dotychczas jednym z takich warunków jest ukończenie aplikacji i zdanie egzaminu zawodowego. Zbędnym wydaje się wskazywanie dalej wymogu ukończenia aplikacji, albowiem ustawodawca wprowadza nowe, alternatywne drogi

dostępu do zawodu, polegające na zdobyciu odpowiedniej, przewidzianej przepisami praktyki.

Dodatkową zmianą wprowadzaną przedmiotowym projektem ustawy jest określenie minimum programowego dla poszczególnych aplikacji, wprowadzenie zasad przeprowadzania kolokwii obowiązkowych w trakcie aplikacji przy udziale w komisjach przeprowadzających kolokwia przedstawiciela Ministra Sprawiedliwości i ustalenie jednolitego okresu trwania aplikacji na 2 lata i 6 miesięcy. Obecnie bowiem aplikacje adwokacka i radcowska trwają 3 lata i 6 miesięcy, natomiast aplikacja notarialna 2 lata i 6 miesięcy. Skracając czas trwania aplikacji projektodawca zrezygnował z przeprowadzania 6 miesięcznej praktyki w sądzie, prokuraturze, kancelarii notarialnej lub innej instytucji publicznej. Skrócenie czasu trwania aplikacji wynika także z licznych postulatów samorządów zawodowych, w tym uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych w tym zakresie. Uważa się powszechnie, że obecna forma aplikacji, gdzie zajęcia seminaryjne polegają głównie na wykładach jest nieefektywna i sprowadza się do powtórzenia studiów prawnych. Projektodawca przyjął, że egzamin I stopnia, jako egzamin sprawdzający wiedzę prawniczą, jak również umiejętność stosowania prawa, zasad wykładni oraz kwalifikowania stanów faktycznych będzie wystarczającą weryfikacją i z tego też względu - konsekwentnie - należy skrócić czas odbywania aplikacji.

Zmiany wprowadzone w ustawach o komornikach sądowych i egzekucji, w Prawie o ustroju sądów powszechnych i ustawie o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury mają na celu odpowiednio: uchylene przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminów na aplikację komorniczą i wprowadzenie regulacji, że nabór na tę aplikację będzie odbywał się na podstawie wyników państwowego egzaminu prawniczego I stopnia i zmianę zasad naboru na aplikację ogólną (do konkursu na aplikację ogólną będzie mogła zgłosić się osoba, która zdała państwowy egzamin prawniczy I stopnia). Ponadto w ustawie o komornikach sądowych i egzekucji zmieniony został przepis określający, kto może zostać komornikiem, bowiem dopuszcza się do tego zawodu nie tylko osoby, które zdały egzamin komorniczy, ale również osoby, które zdały państwowy egzamin prawniczy II stopnia.

Natomiast zmiany dokonane w ustawie o służbie cywilnej i o pracownikach urzędów państwowych wiążą się ze zmianą zasad odbywania aplikacji legislacyjnej, które zostały zaprojektowane w ustawie o Radzie Ministrów. Ustawa o Radzie Ministrów będzie regulować zasady nabory na tę aplikację, odbywania jej i przeprowadzania egzaminu ją kończącego.

Dodatkowe zmiany w obowiązujących ustawach, jakie wiążą się z wprowadzeniem przedmiotowego projektu ustawy, dotyczą zmian w ustawie Kodeks postępowania cywilnego. W projekcie wprowadzono nowe brzmienie art. 87 § 1 k.p.c. określającego krąg osób, które mogą być pełnomocnikiem. Wyłączono z katalogu osoby sprawujące zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoby pozostające ze stroną w stałym stosunku zlecenia, a wprowadzono w ich miejsce doradców prawnych jako pełnomocników w sprawach należących do właściwości sądów rejonowych.

W art. 89 § 1 k.p.c. wprowadzono zmianę pozwalającą na uwierzytelnienie przez doradcę prawnego udzielonego mu pełnomocnictwa.

Zmianie uległa również treść art. 99 k.p.c., który określa, że stronom reprezentowanym przez radcę prawnego lub rzecznika patentowego oraz Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata. Do przepisu tego dodano bowiem doradców prawnych, co oznacza, że stronom (uczestnikom) reprezentowanym przez doradców prawnych będą zwracane koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata. Ponadto zmieniony został również przepis art. 327 k.p.c. dotyczący pouczenia w przypadku stron działających bez adwokata, radcy prawnego i rzecznika patentowego. Do katalogu tych podmiotów włączono również doradcę prawnego.

W projekcie ustawy o państwowych egzaminach prawniczych wprowadzono również przepisy przejściowe. Ustalono, że osobom, które przed dniem wejścia w życie ustawy uzyskały pozytywny wynik z egzaminu konkursowego albo wstępnego na aplikację adwokacką, radcowską, notarialną lub komorniczą, przysługują dotychczasowe uprawnienia do wpisu na listę aplikantów adwokackich, radcowskich, notarialnych lub komorniczych. Postępowanie w sprawie wpisu na listę aplikantów prowadzone jest na dotychczasowych zasadach.

Postępowania w sprawie wpisu na listę aplikantów adwokackich, radcowskich, notarialnych i komorniczych, a także postępowania w sprawie odwołań od uchwał w sprawie wyników egzaminu konkursowego albo wstępnego na aplikację adwokacką, radcowską, notarialną lub komorniczą, wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy, toczą się na dotychczasowych zasadach.

Ponadto, zgodnie z przepisami przejściowymi, do aplikacji: adwokackiej, radcowskiej, notarialnej, komorniczej i legislacyjnej, które rozpoczęły się przed

dniem wejścia w życie ustawy i di następujących po nich egzaminów zawodowych będą miały zastosowanie dotychczasowe przepisy.

W terminie 10 lat od dnia wejścia w życie ustawy, prawo do przystąpienia do państwowego egzaminu prawniczego II stopnia będą miały również osoby, które nie spełniają warunków określonych w projekcie, ale uzyskały na zasadach dotychczasowych prawo do przystąpienia do egzaminu adwokackiego, radcowskiego lub notarialnego, albo przed dniem wejścia w życie ustawy ukończyły wyższe studia prawnicze i przez okres 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, lub były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów.

Pozostaną również w mocy, do czasu zakończenia postępowań w danej instancji, pełnomocnictwa procesowe udzielone przed dniem wejścia w życie osobom, które nie spełniają warunków określonych w art. 87 § 1 k.p.c. w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Jako datę wejścia w życie ustawy wskazano termin trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 ze zm.).

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałują przepisy projektu ustawy.

Projekt ustawy oddziałuje na Ministra Sprawiedliwości, na osoby przystępujące do państwowego egzaminu prawniczego I stopnia oraz na osoby uprawnione do przystąpienia do państwowego egzaminu prawniczego II stopnia, tj. osoby, które ukończyły aplikację adwokacką, radcowską i notarialną, osoby, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski, doradców prawnych, którzy zdobędą 5-letnie doświadczenie, osoby, które zajmują stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa, a także asystentów sędziego i asystentów prokuratora, referendarzy sądowych, doktorów nauk prawnych oraz osoby, które ukończyły aplikację legislacyjną i wykonywały zadania związane z opracowywaniem aktów prawnych.

2. Wyniki konsultacji społecznych.

W ramach konsultacji społecznych projekt został przekazany do: prezesów sądów apelacyjnych i prokuratorów apelacyjnych, Krajowej Rady Sądownictwa, Naczelnej Rady Adwokackiej, Krajowej Rady Radców Prawnych, Krajowej Rady Notarialnej, Krajowej Rady Komorniczej, Stowarzyszenia Sędziów Polskich IUSTITIA, Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Polskiego Towarzystwa Legislacyjnego, Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Referendarzy Sądowych, Stowarzyszenia Doradców Prawnych, ELSA Poland Europejskiego Stowarzyszenia Studentów Prawa ELSA, Parlamentu Studentów RP, Fundacji im. Stefana Batorego, Fundacji Uniwersyteckich Poradni Prawnych, Dziekanów Wydziałów Prawa następujących uczelni publicznych: Uniwersytetu w Białymstoku, Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu im Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu Szczecińskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Uniwersytetu Wrocławskiego, Dziekanów Wydziałów Prawa następujących uczelni niepublicznych: Wyższej Szkoły Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Politycznych w Gdyni, Wyższej Szkoły Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego w Warszawie, Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie, Krakowskiej Szkoły

Wyższej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie, Europejskiej Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Warszawie, Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Legnicy, Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie, Prywatnej Wyższej Szkoły Businessu, Administracji i Technik Komputerowych w Warszawie oraz Rządowego Centrum Legislacji.

W trakcie konsultacji społecznych uwagi zgłosili: Prezes Sądu Apelacyjnego w Lublinie, Prezes Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, Prezes Sądu Apelacyjnego w Łodzi, Prezes i Wiceprezes Sądu Okręgowego w Szczecinie, Prezes Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim, Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie, Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach, Prezes Sądu Okręgowego w Suwałkach, Prezes Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej, Prezes Sądu Okręgowego w Olsztynie, Wiceprezes Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa, Prezes Sądu Okręgowego w Gliwicach, Prezes Sądu Okręgowego w Częstochowie, Prezes Sądu Okręgowego w Katowicach, Wiceprezes Sądu Okręgowego w Warszawie, Przewodniczący I Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Przewodniczący IV Wydziału Wizytacji Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, Przewodniczący I Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy, Sędzia Wizytator IX Wydział Wizytacyjny Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, Przewodniczący I Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Płocku, Prokurator Apelacyjny w Katowicach, Prokurator Apelacyjny w Białymstoku, prokurator Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie, Prokurator Apelacyjny w Gdańsku, Prokurator Apelacyjny w Poznaniu, Prokurator Apelacyjny w Łodzi, Naczelnik Wydziału Organizacyjnego w Prokuraturze Apelacyjnej we Wrocławiu, Prokurator Apelacyjny w Krakowie, Prokurator Apelacyjny w Warszawie, Prokurator Okręgowy w Kielcach, Krajowa Rada Radców Prawnych, Krajowa Rada Notarialna, Krajowa Rada Komornicza, Prorektor ds. studiów prawnych Dyrektor Kolegium Prawa Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Krakowskiej Szkoły Wyższej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Prodziekan Wydziału Prawa ds. Badań Naukowych Wyższej Szkoły Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego w Warszawie, Dziekan Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, Prodziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracyjnego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II, Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA, Stowarzyszenie Świadczenia

Pomocy Prawnej dla Najuboższych, Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenie Doradców Prawnych, Naczelna Rada Adwokacka, Krajowa Rada Sądownictwa, Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego oraz Rządowe Centrum Legislacji.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Lublinie zgłosił uwagi do projektu w piśmie z dnia 6 października 2008 r. Niezasadna jest uwaga dotycząca określenia limitu osób, które mogą być przyjmowane na aplikacje bądź dopuszczone do wykonywania zawodu doradcy prawnego, gdyż jednym z głównych założeń projektu jest otwarcie dostępu do zawodów prawniczych, zatem nie wprowadza się żadnych ograniczeń w liczbie przyjmowanych aplikantów. Wyłącznie osiągnięcie przewidzianego w projekcie progu punktowego będzie decydowało o zdaniu egzaminu I stopnia, określenie zaś limitów de facto ograniczałoby dostęp młodych ludzi do zawodów prawniczych. W podobnym zakresie uwagę zgłosił prokurator Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach. Nie została uwzględniona uwaga dotycząca rezygnacji przez projektodawcę z części ustnej egzaminu II stopnia. Podobną uwagę zgłosili także: Prezes Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, Prezes Sądu Apelacyjnego w Łodzi, Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie, Krajowa Rada Radców Prawnych, Krajowa Rada Notarialna, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, Prodziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracyjnego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II, Naczelna Rada Adwokacka oraz Krajowa Rada Sądownictwa. Należy wskazać, że celem wprowadzenia egzaminu II stopnia wyłącznie w formie pisemnej jest stworzenie przejrzystych zasad zdawania tego egzaminu oraz równego traktowania wszystkich zdających. Egzamin ten ma być egzaminem sprawdzającym wiedzę. Umiejętności związane z wykonywaniem zawodu winny być sprawdzane w trakcie aplikacji lub na etapie wpisu na listę adwokatów lub radców prawnych poprzez badanie rękopisami, co jak podkreślił Trybunał Konstytucyjny jest przywilejem samorządu. Pisemna forma egzaminu umożliwi rzetelną weryfikację jego wyników przez komisję odwoławczą. Doprowadzi też do wypracowania jednolitych zasad oceny poszczególnych prac oraz oparcie oceny o obiektywne kryteria, co byłoby niemożliwe przy egzaminie ustnym, gdzie każdy egzaminator kieruje się również ocennymi kryteriami. Ponadto zapewni przejrzystość tego egzaminu – możliwość wglądu w prace osób zdających i ustosunkowanie się do oceny w toku postępowania odwoławczego. Dodatkowo wskazać należy, że od 2009 r. egzamin adwokacki, radcowski i notarialny przeprowadzane są również w formie pisemnej.

Odnosząc się do uwagi Prezesa Sądu Apelacyjnego w Lublinie dotyczącej małej klarowności systemu wyboru aplikacji, wskazać należy, że przepisy określające zasady działania tego systemu zostały doprecyzowane. Ponadto nie uwzględniono uwagi dotyczącej braku uzasadnienia, aby rejestr doradców prawnych prowadził prezes sądu apelacyjnego, z uwagi na nałożenie na sędziego obowiązków wykraczających poza zadania z zakresu kierowania sądem. Podobną uwagę zgłosili również: Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie, Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach i Prezes Sądu Okręgowego w Gliwicach. Za rozwiązaniem, aby rejestr doradców prawnych prowadzony był przez prezesów sądów apelacyjnych, przemawiają względy organizacyjne. Zarówno komisje I, jak i II stopnia będą tworzone na obszarze apelacji, gdzie przewodniczącym komisji I i II stopnia z urzędu będzie prezes sądu apelacyjnego, zatem zasadnym jest powierzenie mu również obowiązku prowadzenia rejestru doradców prawnych. Ponadto zagwarantuje to rzetelne prowadzenie tego rejestru. W podobnym zakresie uwagi zgłosiła Krajowa Rada Sądownictwa oraz Prokurator Apelacyjny w Warszawie.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Łodzi przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 30 września 2008 r. Niezasadna jest uwaga, co do tytułu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych oraz art. 1 ustawy, a dotycząca zakresu regulacji ustawy. Prezes Sądu Apelacyjnego w Łodzi wskazał, że właściwsza byłaby nazwa: „ustawa o państwowych egzaminach prawniczych oraz o wykonywaniu zawodu doradcy prawnego”, bądź umieszczenie regulacji dotyczącej statusu doradcy prawnego w osobnym akcie prawnym. Należy podkreślić, że projekt nie tworzy nowego zawodu prawniczego, czy też samorządu, a przyznaje jedynie określonej grupie osób, które spełnią ustawowe kryteria, pewne ściśle wskazane w ustawie uprawnienia. Nie zasługuje również na uwzględnienie uwaga dotycząca ujednolicenia w projekcie kryteriów naboru na wszystkie aplikacje prawnicze, ze względu na specyfikę każdej z aplikacji. Głównym założeniem projektu było stworzenie jednolitych zasad oraz warunków naboru na aplikacje prawnicze poprzez wprowadzenie jednego państwowego egzaminu I stopnia. Nie można podzielić także uwagi dotyczącej konieczności wprowadzenia stażu pracy na stanowisku związanym ze stosowaniem prawa dla osób, które będą wykonywały zawód doradcy prawnego, gdyż, zdaniem projektodawcy, osoby te – poprzez weryfikację ich wiedzy na egzaminie I stopnia – będą gwarantować właściwy poziom przygotowania do świadczenia usług prawniczych. Podobną uwagę zgłosił Wiceprezes Sądu Okręgowego w Szczecinie. Ponadto niezasadna jest uwaga dotycząca konieczności dookreślenia stażu pracy w stosunku do osób, które zajmują stanowisko radcy lub

starszego radcy Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa w zakresie dopuszczenia do egzaminu II stopnia. Należy wskazać, że osoby te, z co najmniej z 3-letnim doświadczeniem, mogą bezpośrednio ubiegać się o wpis na listę adwokatów lub radców prawnych bez obowiązku odbycia aplikacji i złożenia egzaminu zawodowego.

Wiceprezes Sądu Okręgowego w Szczecinie przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 25 września 2008 r. Nie zasługuje na uwzględnienie uwaga dotycząca wprowadzenia dodatkowej weryfikacji mającej na celu ocenę predyspozycji danej osoby do świadczenia pomocy prawnej. W opinii projektodawcy rozbudowany państwowy egzamin prawniczy I stopnia, składający się z testu jednokrotnego wyboru, zawierającego 220 pytań, sprawdzających zarówno wiedzę prawniczą, jak i umiejętność stosowania prawa i zasad wykładni, a także kwalifikowania stanów faktycznych, w sposób rzetelny i wyczerpujący zweryfikuje wiedzę przyszłych doradców prawnych. Ponadto nie uwzględniono uwagi dotyczącej zbyt obszernego zakresu przedmiotowego egzaminu I stopnia lub wskazania ściśle określonego zakresu z danych dziedzin prawa. Podobną uwagę zgłosili: Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, Prezes Sądu Apelacyjnego Katowicach, Wiceprezes Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa, Przewodniczący I Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Płocku, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Krakowskiej Szkoły Wyższej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Prokurator Apelacyjny w Warszawie, Prezes Sądu Okręgowego w Częstochowie oraz Naczelnik Wydziału Organizacyjnego w Prokuraturze Apelacyjnej we Wrocławiu. Należy wskazać, że zakres przedmiotowy egzaminu I stopnia jest węższy niż zakres przedmiotowy obecnie obowiązujący na egzaminach konkursowych na aplikacje samorządowe. Ponadto w art. 19 ust. 7 projektu ustawy przewidziano obowiązek publikowania wykazu tytułów aktów prawnych, z których wybrane stanowiąc będą podstawę opracowania testu na egzamin I stopnia. Celem tego rozwiązania jest wprowadzenie jasnych i jednoznacznych zasad egzaminu, umożliwiających osobom przystępującym właściwie przygotowanie się do egzaminu. Nie uwzględniono również uwag dotyczących: braku w przedmiotowym zakresie egzaminu II stopnia zasad etyki zawodu sędziego, wprowadzenia podziału w egzaminie II stopnia na profil egzaminu adwokackiego, radcowskiego lub sądowego i dostosowanie zakresu zadań egzaminacyjnych do wymogów przyszłego zawodu oraz podniesienia progu punktowego egzaminu II stopnia uprawniającego do ubiegania się o wolne stanowisko sędziowskie, gdyż egzamin II stopnia w zakresie pełnym nie będzie uprawniał do przystąpienia do konkursu na wolne stanowisko sędziego. W podobnym zakresie uwagi zgłosili: Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach, Prezes

Sądu Okręgowego w Suwałkach, Wiceprezes Sądu Okręgowego w Warszawie, Prokurator Apelacyjny w Katowicach, Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego. Natomiast częściowo uwzględniono uwagę dotyczącą zbyt krótkiego okresu aplikacji poprzez wydłużenie tego okresu do 2 lat i 6 miesięcy. Podobną uwagę zgłosili Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego i Krajowa Rada Radców Prawnych. Nie można również podzielić uwagi dotyczącej różnicowania uprawnień osób, które zdały egzamin sędziowski i prokuratorski i osób, które zdały egzamin adwokacki lub radcowski bądź notarialny. W podobnym zakresie uwagi zgłosili również: Prezes Sądu Apelacyjny w Poznaniu, Prezes Sądu Okręgowego w Suwałkach, Prezes Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej, Prezes Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej, Wiceprezes Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa, Prokurator Okręgowy w Kielcach, Prokurator Apelacyjny w Warszawie, Krajowa Rada Komornicza. Zróżnicowanie sytuacji tych osób wynika z orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego. Zastrzeżenia Trybunału dotyczyły możliwości ubiegania się o wpis na listę adwokatów przez osoby, które zdały egzamin sędziowski i prokuratorski, a nie legitymują się jakąkolwiek praktyką zawodową. Trybunał stwierdził, iż umożliwienie dostępu do zawodu adwokata osobom bez jakiegokolwiek praktycznego doświadczenia prawniczego stwarza niebezpieczeństwo nienależytego wykonywania tego zawodu. Również niezasadna jest uwaga dotycząca nieprecyzyjnego sformułowania w art. 19 ust. 2 i 3 projektu ustawy w zakresie składu komisji, co nie wyklucza, że do komisji wejdą np. sami pracownicy naukowci z pominięciem sędziów lub prokuratorów. Należy wskazać, że taki zapis daje Ministrowi Sprawiedliwości swobodę w doborze członków komisji. W podobnym zakresie odnośnie egzaminu I i II stopnia uwagi zgłosili: Prezes Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej, Prokurator Apelacyjny w Katowicach, Prokurator Okręgowy w Kielcach oraz Stowarzyszenie Doradców Prawnych. Natomiast niezrozumiała jest uwaga dotycząca braku procedury wyznaczania osoby uzupełniającej skład zespołu egzaminacyjnego, gdyż art. 17 ust. 5 projektu ustawy przewiduje, że w przypadku wygaśnięcia członkostwa lub odwołania członka z komisji I stopnia, Minister Sprawiedliwości może powołać nowego członka komisji I stopnia, zaś w ust. 4 tego artykułu przewidziano, że wygaśnięcie członkostwa lub odwołanie członka komisji I stopnia wchodzącego w skład zespołu egzaminacyjnego w czasie trwania postępowania egzaminacyjnego nie wstrzymuje prac zespołu egzaminacyjnego. W podobnym zakresie uwagi zgłosiła Krajowa Rada Sądownictwa. Ponadto niezasadna jest uwaga dotycząca wykreślenia uprawnienia do przystąpienia do egzaminu II stopnia dla doktorów nauk prawnych, asystentów sędziego i asystentów

prokuratora, gdyż egzamin II stopnia zweryfikuje ich wiedzę i umiejętności niezbędne do wykonywania zawodu adwokata czy radcy prawnego. Ponadto należy wskazać, iż Trybunał Konstytucyjny nie zakwestionował uprawnień do przystąpienia do egzaminu zawodowego w stosunku do wskazanych wyżej podmiotów. W podobnym zakresie uwagi zgłosiła Krajowa Rada Notarialna. Nie zasługuje na uwzględnienie także uwaga dotycząca braku organu samorządowego dla zawodu doradców prawnych, gdyż, co należy podkreślić, projekt nie tworzy nowego zawodu prawniczego, czy też samorządu, a przyznaje jedynie określonej grupie osób, które spełnią ustawowe kryteria, pewne ściśle wskazane w ustawie uprawnienia. W podobnym zakresie uwagi odnośnie doradców prawnych zgłosili: Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, Przewodniczący IV Wydziału Wizytacji Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach, Przewodniczący I Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy, Wizytator IX Wydział Wizytacyjny Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, Przewodniczący I Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Wiceprezes Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa, Naczelnik Wydziału Organizacyjnego Prokuraturze Apelacyjnej we Wrocławiu, Prokurator Apelacyjny w Krakowie, Prokuratura Okręgowa w Kielcach, Krajowa Rada Radców Prawnych, Krajowa Rada Notarialna, Krajowa Rada Komornicza, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, Prodziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracyjnego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II, Stowarzyszenie Doradców Prawnych, Naczelna Rada Adwokacka, Krajowa Rada Sądownictwa oraz Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego. Nie można także podzielić uwagi dotyczącej wyłączenia z zakresu podstawowych czynności prawniczych spraw gospodarczych. W ocenie projektodawcy nadanie doradcom uprawnień do występowania przed sądami rejonowymi z wyłączeniem spraw z zakresu prawa karnego, rodzinnego i opiekuńczego jest wystarczające. Takie ograniczenie zakresu kompetencji przed sądami rejonowymi wynika z faktu, że doradcy prawni nie będą podlegać rygorom samorządów zawodowych np. w zakresie zachowania tajemnicy czy też odpowiedzialności dyscyplinarnej. Wyjęcie z ich kompetencji spraw społecznie wrażliwych, jakimi są sprawy karne, rodzinne czy opiekuńcze ma na celu ochronę osób korzystających z usług doradców prawnych. Doradcy prawni nie będą również uprawnieni do zastępowania stron przed sądami powszechnymi w sprawach, w których w I instancji rzeczowo właściwy jest sąd okręgowy, albowiem z reguły sprawy te cechują się większym ciężarem gatunkowym i stopniem trudności. Koniecznie nadmienić trzeba, że projekt wprowadza także

wymóg obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy świadczeniu podstawowych czynności prawniczych dla doradców prawnych.

Prezes Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim w piśmie z dnia 25 września 2008 r. zgłosił jedną uwagę do projektu, dotyczącą terminu egzamin II stopnia, który mógłby odbywać się częściej niż raz w roku (co kwartał lub co pół roku). Uwaga ta nie została uwzględniona. Zamiarem projektodawcy jest by egzamin II stopnia odbywał się raz w roku, tak jak egzamin I stopnia, ponadto wskazać należy, że dotychczas egzaminy zawodowe przeprowadzane były również raz w roku. Dodatkowo wskazać należy, że większą częścią osób przystępujących do tego egzaminu będą aplikanci adwokaccy i radcowscy, którzy będą kończyli aplikację raz w danym roku, zatem przeprowadzenie kilku egzaminów w jednym roku wydaje się być niecelowe.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 24 września 2008 r. Nie można zgodzić się z uwagą dotyczącą możliwości korzystania podczas egzaminu I stopnia z aktów prawnych. Podobną uwagę zgłosili: Prezes Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej, Prokurator Apelacyjny w Katowicach oraz Stowarzyszenie Doradców Prawnych. Założeniem tej części egzaminu I stopnia jest m. in. weryfikacja umiejętności stosowania prawa i zasad wykładni, a także kwalifikowania stanów faktycznych. Pytania kasusowe będą polegały na tym, że do przedstawionych stanów faktycznych będzie ułożonych po kilka pytań testowych wraz z propozycjami odpowiedzi, nie trzeba będzie sporządzać żadnych pism procesowych, zatem nie ma konieczności korzystania z aktów prawnych. Ponadto egzamin ma sprawdzać wiedzę i z tego względu korzystanie z aktów prawnych w czasie egzaminu – godzi w cel tego egzaminu. Niezasadna jest także uwaga dotycząca zmiany oceny prawidłowości odpowiedzi wg stanu prawnego na dzień egzaminu. Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie proponuje oceniać prawidłowość odpowiedzi wg stanu prawnego na dzień zarządzenia przez Ministra Sprawiedliwości przeprowadzenia egzaminu I stopnia lub na dzień określony w art. 19 ust. 7 projektu ustawy. Podkreślić trzeba, że każdy prawnik powinien śledzić na bieżąco zmiany w systemie prawnym. Niedopuszczalne jest, aby podczas państwowego egzaminu I stopnia były zadawane pytania, które nie odpowiadają aktualnemu stanowi prawnemu. Standardem akademickim jest, że studenci na kolokwium i egzaminach w czasie studiów muszą znać stan prawny na dzień egzaminu. Niezasadna jest uwaga dotycząca roli sekretarza komisji w procedurze naboru, gdyż z przepisów projektu wprost wynika, iż sekretarz

nadzoruje przebieg rejestracji do egzaminu I stopnia oraz nadzoruje i koordynuje prace sekretarzy zespołów egzaminacyjnych. W podobnym zakresie uwagę zgłosiła Krakowska Szkoła Wyższa im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego oraz prokurator Apelacyjny w Warszawie. Ponadto nieuzasadniona jest uwaga dotycząca art. 11 ust. 2 i art. 12 projektu ustawy. Zdaniem Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie z przepisu nie wynika w sposób jasny, czy przewodniczący komisji I stopnia, jego zastępca i sekretarz komisji wchodzi w skład zespołów egzaminacyjnych, czy pozostają poza nimi. Należy wskazać, że z przepisów rozdziału II projektu ustawy w sposób jasny wynika, że przewodniczący komisji I stopnia, jego zastępca i sekretarz komisji są członkami tej komisji, ale nie wchodzi w skład zespołów egzaminacyjnych. W podobnym zakresie uwagę zgłosił prokurator Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach i Krajowa Rada Sądownictwa. Niezasadna jest również uwaga dotycząca uzupełnienia zapisu o możliwość powoływania przez Ministra Sprawiedliwości dodatkowych członków komisji, w liczbie umożliwiającej powołanie kolejnych zespołów egzaminacyjnych, w sytuacji szczególnie wielkiej liczby osób przystępujących do egzaminu. Nie ma takiej potrzeby, ponieważ ust. 3 art. 12 przewiduje, że członków komisji I stopnia powołuje się w ilości zapewniającej prawidłowe powołanie zespołów egzaminacyjnych. Odnośnie uwagi czy jedynym systemem rejestracji jest system elektroniczny, czy też dopuszczalna jest rejestracja tradycyjna, należy wyjaśnić, że w projekcie nie przewiduje się rejestracji tradycyjnej. W podobnym zakresie uwagi zgłosiła także Krajowa Rada Sądownictwa. Ponadto nie uwzględniono uwagi dotyczącej rozszerzenia zakresu przedmiotowego egzaminu II stopnia w zakresie części specjalistycznej o profilu pełnym oraz adwokacko-radcowskim o prawo spółek handlowych, prawo upadłościowe i naprawcze oraz prawo pracy i ubezpieczeń społecznych, gdyż znajomość tych dziedziny prawa będzie weryfikowana podczas części ogólnej egzaminu II stopnia. Niezrozumiała jest natomiast uwaga dotycząca art. 38 ust. 2 projektu ustawy, gdyż z treści tego artykułu wynika wprost, że w przypadku powołania dodatkowej komisji II stopnia przewodniczącego i sekretarza komisji II stopnia wskazuje prezes sądu apelacyjnego spośród sędziów sądu okręgowego lub apelacyjnego. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej art. 38 ust. 4 i art. 50 ust. 2 oraz art. 19 i art. 43 projektu ustawy w zakresie powoływania członków komisji II stopnia i komisji odwoławczej przez Ministra Sprawiedliwości. Redakcja tych przepisów była zamierzona i ma na celu zapewnienie Ministrowi Sprawiedliwości swobody w doborze członków komisji. W podobnym zakresie uwagi zgłosili: Prezes Sądu Okręgowego w Gliwicach, Sąd Okręgowy w Płocku, Wiceprezes Sądu

Rejonowego dla Warszawy Mokotowa, Prokuratura Okręgowa w Kielcach i Krajowa Rada Sądownictwa. Niezasadna jest również uwaga dotycząca art. 29 ust. 2 projektu ustawy, gdyż egzamin II stopnia w zakresie pełnym nie będzie uprawniał do przystąpienia do konkursu na wolne stanowisko sędziego.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 1 października 2008 r. Niezasadna jest uwaga dotycząca nierozwiązania kwestii osób, które w ramach swobody działalności gospodarczej, bez jakiegokolwiek nadzoru samorządu zawodowego czy organów państwa, świadczą quasi pomoc prawną. Projekt ustawy celowo nie reguluje sytuacji tych osób, pozostawiając im możliwość świadczenia usług na dotychczasowych zasadach. Jednocześnie projekt przewiduje możliwość świadczenia usług prawniczych przez doradców prawnych, których wiedza i umiejętności zostały zweryfikowane egzaminem. Osoby te będą gwarantować właściwy poziom przygotowania do świadczenia usług prawniczych, a zarazem stanowić konkurencję dla osób świadczących usługi prawnicze na podstawie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Nie można podzielić uwagi dotyczącej zbyt dużej ilości statusów osób ubiegających się ostatecznie o wykonywanie zawodów prawniczych, co utrudni dostęp do zawodów i orientację osób pragnących korzystać z pomocy prawnej, gdyż jednym z celów projektu jest ułatwienie dostępu społeczeństwa do pomocy prawnej. Odnośnie zaś uwagi dotyczącej łączenia statusów, należy wyjaśnić, że projekt nie przewiduje takiej możliwości, zatem aplikant nie będzie mógł jednocześnie być doradcą prawnym. Niezasadna jest również uwaga dotycząca nieprecyzyjnego określenia kompetencji przewodniczącego komisji oraz jednoznacznego określenia formy wymaganego porozumienia z Ministrem Sprawiedliwości, gdyż art. 13 projektu ustawy enumeratywnie wyszczególnia kompetencje przewodniczącego komisji. Nie jest natomiast zrozumiała uwaga dotycząca formy porozumienia przewodniczącego komisji I stopnia z Ministrem Sprawiedliwości. Niezrozumiałe są również uwagi ogólne dotyczące regulacji w zakresie odesłań do Kodeksu postępowania administracyjnego, ponieważ projekt ustawy zawiera w pewnym zakresie własne rozwiązania proceduralne, zaś w zakresie nieuregulowanym odsyła do k.p.a.

Prezes Sądu Okręgowego w Olsztynie przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 25 września 2008 r. Niezasadna jest uwaga dotycząca zbyt dużej przewagi w komisjach przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości, gdyż forma zarówno egzamin I stopnia, jak i II stopnia nie ma charakteru samorządowego. Projekt ustawy o państwowych egzaminach prawniczych zakłada, że nabór na aplikacje prawnicze

będzie poprzedzony państwowym egzaminem prawniczym I stopnia, jednym dla wszystkich rodzajów aplikacji, a ponadto aplikacje: adwokacka, radcowska i notarialna będą kończyły się także jednym egzaminem – państwowym egzaminem prawniczym II stopnia. Należy także podkreślić, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 19 kwietnia 2006 r. sygn. akt K 6/06 stwierdził, że: „Ustawodawca może nadto w przyszłości wprowadzić inny model przygotowania do świadczenia tej pomocy, np. w postaci ujednoliconego kształcenia państwowego zakończonego państwowym egzaminem prawniczym. Wymagałoby to jednak radykalnych zmian dotychczasowych unormowań utrzymanych w mocy przez ustawodawcę”. W podobnym zakresie uwagi zgłosili: Sąd Apelacyjny w Warszawie, Krajowa Rada Radców Prawnych, Krajowa Rada Notarialna, Uniwersytet Gdański oraz Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II. Ponadto nie uwzględniono uwagi dotyczącej braku zagwarantowania udziału w zespołach układających pytania na egzamin I i II stopnia - przedstawiciele uczelni, ponieważ przepisy nie wykluczają takiej możliwości. W podobnym zakresie odnośnie udziału w zespołach egzaminacyjnych i układających pytania na egzamin I stopnia zgłosiła Akademia Leona Koźmińskiego, Uniwersytet Rzeszowski i Uniwersytet Gdański. Nie można również podzielić uwagi odnośnie wprowadzenia możliwości dla Ministra Sprawiedliwości lub komisji obniżenia punktów niezbędnych do zaliczenia egzaminu, jeżeli np. nie zda go 20 % osób przystępujących do egzaminu. Adresaci ustawy o państwowych egzaminach prawniczych – absolwenci prawa powinni mieć gwarancję, że corocznie będą obowiązywały te same zasady naboru, które są zagwarantowane w ustawie i niezależne od jakichkolwiek innych czynników.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 26 września 2008 r. Odnośnie uwagi dotyczącej konieczności zróżnicowania wymagań w stosunku do kandydatów na aplikantów i osób, które będą świadczyć doradztwo prawne należy wyjaśnić, że projekt celowo nie różnicuje tych wymagań, gdyż takie jest jego założenie. Nie można za to podzielić uwagi, iż egzamin I stopnia nie jest wystarczającym sprawdzianem umiejętności osoby, której można powierzyć samodzielne prowadzenie spraw przed sądem. W opinii projektodawcy rozbudowany państwowy egzamin prawniczy I stopnia, składający się z testu jednokrotnego wyboru, zawierającego 220 pytań, sprawdzających zarówno wiedzę prawniczą, jak i umiejętność stosowania prawa i zasad wykładni, a także kwalifikowania stanów faktycznych, w sposób rzetelny i wyczerpujący zweryfikuje wiedzę przyszłych doradców prawnych. Niezasadna jest także uwaga dotycząca zniesienia „etatowych” funkcji przewodniczącego, zastępcy i członka komisji egzaminacyjnej - zróżnicowany

nakład pracy tych osób powinien mieć odzwierciedlenie w wysokości przyznanego każdemu z nich wynagrodzenia za przeprowadzenie egzaminu. Osoby te przez cały rok będą czuwać nad zapewnieniem właściwego przebiegu egzaminu I i II stopnia, zatem celowe było uregulowanie wynagrodzenia w formie miesięcznego ryczałtu. W podobnym zakresie zgłosił uwagę również: Sąd Apelacyjny w Warszawie oraz Uniwersytet Gdański.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 1 października 2008 r. Odnośnie uwagi dotyczącej art. 30 projektu ustawy należy wyjaśnić, że chodzi o osoby, które nie zdały egzaminu zawodowego. Nie uwzględniono natomiast także uwagi dotyczącej praktyk sądowych w ramach aplikacji. W ocenie projektodawcy praktyka powinna być prowadzona przez patrona – adwokata (radcę prawnego), który z perspektywy tego zawodu powinien zapoznać aplikanta z zasadami funkcjonowania sądu, prokuratury czy innej instytucji publicznej. Nie ma uzasadnienia – z punktu widzenia troski o skuteczność aplikacji – praktyka w sądzie lub prokuraturze czy innej instytucji publicznej i wykonywanie czynności, które w przyszłości nigdy nie będą należały do kompetencji adwokata lub radcy prawnego.

Prezes Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 26 września 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej art. 10 ust. 1 projektu ustawy w zakresie zdarzeń losowych, gdyż projekt ustawy nie przewiduje kilku terminów egzaminu w ciągu roku. Niezrozumiała jest również uwaga dotycząca art. 30 ust. 1 i 2, gdyż przepis ten odnosi się do dwóch różnych kategorii osób, które uzyskały uprawnienie do przystąpienia do egzaminu II stopnia z odmiennych tytułów. Ponadto, niezrozumiała jest uwaga dotycząca braku uwzględnienia sytuacji osób, które egzamin sędziowski zdały w latach 2006-2008. Należy wyjaśnić, że osoby te uzyskują uprawnienie do przystąpienia do egzaminu II stopnia, a jeżeli legitymują się odpowiednią praktyką zawodową mogą starać się o wpisanie na listę adwokatów lub radców prawnych.

Prezes Sądu Okręgowego w Częstochowie przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 26 września 2008 r. Nie można podzielić uwagi odnośnie wydłużenia okresu, w którym można ubiegać się o przyjęcie na aplikację po zdaniu egzaminu I stopnia. Przyjęcie założenia, że uzyskanie pozytywnego wyniku z egzaminu I stopnia uprawnia uczestnika egzaminu do ubiegania się o przyjęcie na aplikacje prawnicze w roku, w którym przystąpił on do egzaminu I stopnia, ma na celu zapewnienie równych szans dla wszystkich w dostępie do aplikacji, ponieważ wszyscy będą zdawali ten sam egzamin, na jednakowym poziomie trudności. W podobnym

zakresie uwagi zgłosiło Stowarzyszenie Doradców Prawnych. Niezasadna jest także uwaga dotycząca zaskarżalności postanowienia w sprawie wykluczenia, gdyż postanowienie o wykluczeniu stanowi podstawę do wydania przez zespół egzaminacyjny uchwały o negatywnym wyniku z egzaminu I stopnia, zaś od uchwały o wyniku egzaminu I stopnia w części dotyczącej wyniku egzaminu przysługuje odwołanie do Państwowej Komisji Odwoławczej przy Ministrze Sprawiedliwości. W podobnym zakresie uwagi zgłosili: prezes Sądu Okręgowego w Katowicach, prokurator Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach, prokurator Apelacyjny w Krakowie, Stowarzyszenie Doradców Prawnych oraz Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA. Również nie zasługuje na uwzględnienie uwaga dotycząca uchylenia art. 18 ust. 1 pkt 3, albowiem pokrywa się z treścią art. 18 ust. 1 pkt 4, w opinii projektodawcy pojęcie „wspólnego pożycia” nie pokrywa się znaczeniowo z pojęciem „stosunku osobistego”, które ma szersze znaczenie. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej skrócenia do roku stażu określonego w art. 66 ust. 1 pkt 5a, gdyż w opinii projektodawcy taki okres byłby zbyt krótki i nie dawałby gwarancji, iż osoby wskazane w tym przepisie nabyły odpowiednie doświadczenie zawodowe do wykonywania zawodu adwokata czy radcy prawnego. W podobnym zakresie uwagę zgłosił Prezes Sądu Okręgowego w Gliwicach.

Prezes Sądu Okręgowego w Gliwicach przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 29 września 2008 r. Odnośnie uwagi dotyczącej właściwości miejscowej listy doradców, należy wyjaśnić, że projekt nie przewiduje w tym zakresie żadnych ograniczeń. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej rozróżnienia okresu wymaganego do powołania na stanowisko sędziego sądu rejonowego w przypadku referendarzy i asystentów, z uwagi na zmiany związane ze szkoleniem dotyczącym tych zawodów, a mianowicie wprowadzenie aplikacji ogólnej.

Prezes Sądu Okręgowego w Katowicach przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 25 września 2008 r. Niezrozumiała jest uwaga dotycząca czasu trwania aplikacji i wymagań stawianych ich absolwentom - inne dla osób kończących aplikację sądowo-prokuratorską oraz inne dla pozostałych aplikacji prawniczych. Różnica ta związana jest z odmiennymi celami tych aplikacji. Oczywistym jest, że większe wymagania powinny być stawiane przeszłym sędziom.

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 24 września 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej rozszerzenia uprawnień doradców prawnych. W opinii projektodawcy dotychczasowe określenie uprawnień doradcy jest wystarczające i nie ma potrzeby rozszerzenia katalogu czynności prawniczych. W podobnym zakresie uwagi zgłosiło Stowarzyszenie

Doradców Prawnych. Odnośnie zaś jednoznacznego określenia, czy doradca będzie mógł występować przed komornikiem, należy stwierdzić, że projekt nie wprowadza w tym zakresie żadnych ograniczeń. Ponadto nie uwzględniono uwagi dotyczącej możliwości rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do wpisu na listę doradców prawnych. Założeniem projektodawcy było stworzenie dodatkowej drogi dojścia do zawodów prawniczych poprzez wykonywanie czynności prawniczych jako doradca prawny, po zdaniem egzaminie I stopnia, zatem nie ma potrzeby, w ocenie projektodawcy, rozszerzania uprawnień doradcy prawnego na inne osoby, które mają możliwość dojścia do zawodu adwokata i radcy prawnego z innych tytułów. W podobnym zakresie uwagę zgłosili: prokurator Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie, Uniwersytet Gdański i Stowarzyszenie Doradców Prawnych. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej zmiany następujących przepisów kpc: art. 130² kpc, art. 132 § 1 kpc, art. 227 § 3 kpc, art. 485 § 4 kpc, gdyż projekt nie ma na celu zrównania uprawnień doradcy prawnego z uprawnieniami adwokata czy radcy prawnego.

Wiceprezes Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 24 września 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej dodania daty urodzenia lub innych danych identyfikujących np. PESEL przy ogłaszaniu w Biuletynie Informacji Publicznej listy osób, które uzyskały pozytywny wynik z egzaminu I stopnia, gdyż podanie takich informacji byłoby sprzeczne z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 22 września 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej braku instrumentów służących sprawdzeniu, że osoba wpisana na listę doradców świadczyła w praktyce podstawowe czynności prawnicze przez wymagany okres. Należy wskazać, iż akty wykonawcze do projektu ustawy będą określać rodzaj dokumentów, na podstawie których będzie można stwierdzić, czy w rzeczywistości osoba wykonywała czynności prawnicze. W podobnym zakresie uwagi zgłosiła Krajowa Rada Komornicza.

Sąd Okręgowy w Płocku przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 22 września 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej braku określenia czasu trwania egzaminów, gdyż materia ta będzie uregulowana w aktach wykonawczych do ustawy. Odnośnie zaś uwagi dotyczącej art. 8, wskazać należy, że test będzie składał się z 220 pytań jednokrotnego wyboru, sprawdzających zarówno wiedzę prawniczą, jak i umiejętność stosowania prawa i zasad wykładni, a także kwalifikowania stanów faktycznych. W teście 70 pytań będzie pytaniami kasusowych, tzn. do przedstawionych stanów faktycznych będzie zadawanych po

kilka pytań testowych wraz z propozycjami odpowiedzi. Nie będzie zatem żadnych pytań opisowych. Tak więc rozwiązanie takiego testu nie powinno stanowić większego problemu dla przeciętnego absolwenta prawa. W podobnym zakresie uwagę zgłosili: Prokurator Apelacyjny w Warszawie, Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA oraz Krajowa Rada Komornicza. Nie uwzględniono także uwagi dotyczącej rozdziału egzaminu zawodowego uprawniającego do świadczenia usług doradcy od egzaminu kwalifikującego do odbycia aplikacji, gdyż zarówno aplikant, jak i przyszły doradca prawny powinni umieć stosować prawo i zasady wykładni, a także kwalifikować stany faktyczne. W podobnym zakresie uwagę zgłosił Prokurator Apelacyjny w Warszawie, Krakowska Szkoła Wyższa im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego oraz Krajowa Rada Komornicza. Niezrozumiała jest uwaga dotycząca sprzeczności ustawy o państwowych egzaminach prawniczych z projektem ustawy o zmianie ustawy - Prawo o advokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy - Prawo o notariacie, gdyż w przepisach przejściowych projekt ustawy dostosowuje przepisy do powyższych ustaw.

Sąd Apelacyjny w Warszawie przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 1 października 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej ograniczenia kompetencji doradców prawnych, gdyż w opinii projektodawcy dotychczasowe określenie uprawnień doradcy jest wystarczające.

Niezasadna jest uwaga dotycząca zbyt znacznej przewagi przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości w składach zespołów do przygotowywania testów na egzamin I stopnia oraz testów i zadań na egzamin II stopnia, gdyż projektodawca przyjął założenie że egzaminy I i II stopnia mają formę egzaminu państwowego i udział czynnika państwowego winien być dominujący.

Prokurator Apelacyjny w Katowicach przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 23 września 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej obowiązku przedłożenia zaświadczenia lekarza medycyny pracy o ogólnym stanie zdrowia oraz danych z rejestru skazanych i tymczasowo aresztowanych przy dopuszczeniu do egzaminu I stopnia, gdyż na tym etapie nie ma takiej potrzeby, będzie to weryfikowane odpowiednio przy wpisie na listę aplikantów lub doradców prawnych. W podobnym zakresie uwagi zgłosił Prokurator Apelacyjny w Warszawie. Ponadto nie zasługuje na uwzględnienie uwaga dotycząca odmiennego uregulowania kwestii składania oświadczeń (dotyczy to art. 5 ust. 6 oraz art. 18 ust. 4), gdyż wskazane przepisy regulują odmienne sytuacje i nie są ze sobą w żaden sposób powiązane. Odnośnie zaś uwagi dotyczącej niejasności w zakresie liczby wskazywanych kandydatów na członków przez organy samorządów zawodowych,

czy Minister Sprawiedliwości posiada możliwość wyboru członków ze wskazanych kandydatów, należy wyjaśnić, że takie rozwiązanie było celowe z uwagi na niemożność określenia z góry liczby zespołów egzaminacyjnych, gdyż są one uzależnione od liczby osób przystępujących do egzaminu I stopnia. Przepisy te zostaną doprecyzowane w aktach wykonawczych do ustawy.

Prokurator Apelacyjny w Gdańsku przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 1 października 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej zwiększenia udziału prokuratora w komisji I stopnia, gdyż zdaniem projektodawcy naruszyłoby to ustalony parytet członków w komisji

Prokurator Apelacyjny w Krakowie przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 3 października 2008 r. Nie można zgodzić się z uwagą dotyczącą zbyt dużej kazuistyki regulacji, zwłaszcza w odniesieniu do trybu przygotowania i przeprowadzania egzaminów, a także ustalania ich wyników punktowych, gdyż w opinii projektodawcy określenie ustawowe tego zakresu regulacji ma na celu zagwarantowanie obiektywizmu oraz pewności, że corocznie będą obowiązywały te same zasady naboru, niezależne od jakichkolwiek innych czynników. W podobnym zakresie uwagi zgłosił Prokurator Apelacyjny w Warszawie.

Prokuratura Okręgowa w Kielcach przedstawiła uwagi do projektu w piśmie z dnia 2 października 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej wydłużenia terminu do 21 dni w art. 26 ust. 2 projektu ustawy, gdyż termin ten jest zgodny z k.p.a. i nie ma uzasadnionej potrzeby do wydłużenia tego terminu. Ponadto nie uwzględniono uwagi dotyczącej zamiany kolokwium z prawa karnego materialnego na np. z prawa gospodarczego w nowelizowanym art. 32 ust. 2 ustawy o radcach prawnych oraz oddzielenia egzaminu specjalistycznego II stopnia radcowskiego od adwokackiego. Nie ma uzasadnienia do takiej zmiany, gdyż zawód radcy prawnego coraz bardziej zbliża się do zawodu adwokata, zaś w perspektywie jest połączenie tych dwóch zawodów. Nie można także podzielić uwagi odnośnie zmiany art. 5 poprzez dodanie ust. 11 w brzmieniu: „Wniosek o ponowny wpis na listę doradców prawnych można złożyć z chwilą zatarcia skazania”, gdyż nie ma potrzeby tak szczegółowego regulowania tej kwestii, ponieważ instytucja zatarcia skazania wynika z ogólnych przepisów prawa karnego, zaś żaden przepis nie zabrania składania wniosku o ponowny wpis na listę doradców. Nie uwzględniono również uwagi dotyczącej zmiany art. 18 ust. 2 poprzez dodanie: „lub wspólnego pożycia”, gdyż przesłanka ta byłaby trudna do zweryfikowania.

Prokurator Apelacyjny w Warszawie przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 30 września 2008 r. Nie można podzielić uwagi dotyczącej zbyt wysokiego

progu punktowego z pytań kazuśowych, gdyż w opinii projektodawcy próg ten jest na odpowiednim poziomie. Wskazać należy, iż w obowiązujących przepisach odnośnie naboru na aplikacje adwokacką, radcowską i notarialną próg punktowy wynosi 76% prawidłowych odpowiedzi. Niezrozumiała jest uwaga dotycząca rezygnacji z udziału w zespołach egzaminacyjnych sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku. Udział tych osób w komisji jest bardzo pożądanym, z uwagi na ich wiedzę i bogate doświadczenie. Ponadto niezasadna jest uwaga dotycząca niejasnych kryteriów kwalifikowania osób na poszczególne aplikacje po zdaniu egzaminu I stopnia. Kwestia ta w wyczerpujący sposób została wyjaśniona w uzasadnieniu do projektu. Po ogłoszeniu wyników egzaminu I stopnia oraz ogłoszeniu ostatecznych miejsc na poszczególne aplikacje, osoby, które złożyły deklarację o zamiarze ubiegania się na aplikację i zdały państwowy egzamin prawniczy I stopnia będą składały w elektronicznym systemie deklarację wyboru aplikacji, w terminie 5 dni od dnia ogłoszenia ostatecznej liczby miejsc na poszczególne aplikacje. Każdy będzie mógł wskazać trzy wybrane aplikacje (ze względu na ich rodzaj lub miejsce ich odbywania) ze wskazaniem preferencji. System będzie następnie kwalifikował osoby na poszczególne aplikacje biorąc pod uwagę wyniki egzaminu I stopnia i wskazane preferencje. Pozwoli to na pierwszeństwo w wyborze miejsca odbywania i rodzaju aplikacji osobom, które zdadzą najlepiej egzamin. Zgodnie z projektowanymi przepisami, dokonującymi stosownych zmian w ustawach samorządowych, zakłada się, że dla każdej osoby, która zdała państwowy egzamin I stopnia będzie zapewnione miejsce na aplikację samorządową, jednak pierwszeństwo będzie miała zawsze osoba, która lepiej zdała egzamin. W efekcie osoby, które egzamin zdają najslabiej, będą miały ograniczone możliwości wyboru aplikacji lub miejsca jej odbywania. Odnośnie zaś uwagi dotyczącej niewystarczającego uregulowania materii związanej z dostępem do egzaminów, zasadami i trybem ich zdawania, oceną, dostępem do poszczególnych aplikacji, jak również wszystkimi okolicznościami związanymi z procesem odwoławczym oraz określenia przewidywanego czasu przebiegu egzaminu II stopnia, zasady oceny i przyznawania punktów za sporządzane decyzji merytorycznej, należy wyjaśnić, iż dokładne doprecyzowanie tych wszystkich kwestii będzie określone w aktach wykonawczych. Podobnie niezasadna jest uwaga dotycząca nieokreślenia z jakich pomocy można korzystać na egzaminie II stopnia oraz formy dostępu uczestnika egzaminu do tekstów aktów prawnych, gdyż są to sprawy czysto organizacyjne i nie powinny być przedmiotem tej regulacji.

Krajowa Rada Radców Prawnych przedstawiła uwagi do projektu w piśmie z dnia 29 września 2008 r. Nie można podzielić uwagi dotyczącej zmiany tytułu doradcy prawnego i pokrywania się z tytułem radcy prawnego, gdyż nie są to tożsame nazwy, zaś projekt ustawy w sposób jasny określa uprawnienia doradcy prawnego, które znacznie odbiegają od uprawnień radcy prawnego. Potencjalny klient zatem nie powinien mieć trudności z rozróżnieniem tych dwóch tytułów. Nie można uwzględnić uwagi dotyczącej rozszerzenia regulacji ustawy o kwestię pomocy prawnej dla osób ubogich, gdyż wykracza to poza zakres regulacji, ustawa zaś dotyczy państwowych egzaminów prawniczych. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej rozszerzenia elektronicznego systemu wyboru aplikacji na wszystkie aplikacje, a nie tylko na aplikację adwokacką, radcowską i notarialną, gdyż system ten jest ściśle powiązany z ustalaniem miejsc na te aplikacje, na które corocznie ubiega się kilka tysięcy osób. Ponadto wskazać należy, iż w przypadku innych aplikacji odmienne uregulowane są zasady dotyczące ustalania miejsc oraz jest dużo mniejsze zainteresowanie tymi aplikacjami, co z ekonomicznego punktu widzenia objęcie ich elektronicznym systemem wyboru byłoby zbyt kosztowne. W podobnym zakresie uwagi zgłosiła Krajowa Rada Komornicza.

Krajowa Rada Notarialna przedstawiła uwagi do projektu w piśmie z dnia 21 października 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej zmiany formuły egzaminu I stopnia i podziału na trzy części: test preselekcyjny (wielokrotnego wyboru), egzamin pisemny i ustny oraz test psychologiczny. W opinii projektodawcy zaproponowana w projekcie ustawy o państwowych egzaminach prawniczych formuła egzaminu tj. test składający się z 220 pytań jednokrotnego wyboru, sprawdzających zarówno wiedzę prawniczą, jak i umiejętność stosowania prawa i zasad wykładni, a także kwalifikowania stanów faktycznych, w sposób rzetelny i wyczerpujący zweryfikuje wiedzę przyszłych aplikantów i doradców prawnych. W podobnym zakresie odnośnie zmiany formuły egzaminu I stopnia uwagi zgłosiła Krakowska Szkoła Wyższa im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Uniwersytet Gdański, Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II i Uniwersytet Rzeszowski. Niezrozumiała jest uwaga odnośnie zmiany w art. 8 ust. 3 i art. 32 ust. 2 poprzez dodanie pkt 4) w brzmieniu: „4) brak odpowiedzi - nieważność testu.”, gdyż Krajowa Rada Notarialna nie wyjaśniła, co należy rozumieć pod pojęciem „nieważność testu”. Także niezrozumiała jest uwaga dotycząca poddania egzaminowi II stopnia prokuratorów, gdyż żądana zmiana wykracza poza przedmiot regulacji. Ponadto należy wskazać, iż w obowiązującym systemie prawnym prokuratorzy posiadają uprawnienie do ubiegania się o stanowisko notariusza bez

obowiązku odbycia aplikacji notarialnej i złożenia egzaminu notarialnego. Całkowicie niezasadna jest natomiast uwaga dotycząca sposobu sprawdzenia przez komisję egzaminacyjną wymogu wynikającego z pkt 2 art. 11 ustawy - Prawo o notariacie, gdyż wymogi te sprawdzane są dopiero na etapie powołania kandydata na stanowisko notariusza. Ponadto nie uwzględniono uwagi dotyczącej zmiany zasad propozycji liczby miejsc na aplikację notarialną, gdyż zaproponowany przez Krajową Radę Notarialną sposób określania tych miejsc może doprowadzić do sytuacji, że w danym roku nie odbyłaby się aplikacja, z uwagi na brak możliwości objęcia patronatem aplikantów przez notariuszy. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej rozszerzenia regulacji ustawy poprzez określenie zakresu praw i obowiązków aplikantów i zmianę treści art. 40 ustawy - Prawo o notariacie, poprzez nadanie pkt 9 nowego brzmienia, gdyż wykracza to poza zakres regulacji. Ponadto należy wskazać, że specyfika zawodu notariusza, to że w zakresie swoich uprawnień działa on jako osoba zaufania publicznego, korzystając z ochrony przysługującej funkcjonariuszom publicznym, powoduje, że Minister Sprawiedliwości ma szersze uprawnienia odnośnie ustalania regulaminu aplikacji notarialnej oraz nadzoru nad szkoleniem tych aplikantów, niż w przypadku innych aplikacji.

Krajowa Rada Komornicza przedstawiła uwagi do projektu w piśmie z dnia 23 września 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej wyraźnego określenia liczby powołanych komisji. Powyższy zabieg był celowy, gdyż liczba zespołów egzaminacyjnych będzie zależna od liczby uczestników egzaminu, zatem przewodniczący komisji będzie powoływał zespoły, w liczbie zapewniającej właściwy przebieg egzaminu. Nie podzielono też uwagi dotyczącej wskazywania kandydatów spośród adwokatów, radców prawnych i notariuszy do komisji I stopnia przez terenowe organy samorządu zawodowego, gdyż takie jest obecnie rozwiązanie, że to naczelne organy samorządu zawodowego wskazują swoich przedstawicieli. W praktyce często naczelne organy samorządu zawodowego zwracają się do swoich organów terenowych o propozycje i następnie przekazują je Ministrowi Sprawiedliwości. Ponadto nie uwzględniono uwagi dotyczącej pominięcia w procesie uczestniczenia w przeprowadzeniu egzaminu i w zespole do przygotowania testu na egzamin I i II stopnia Krajowej Rady Komorniczej oraz osób wykonujących zawód komornika sądowego. W składzie komisji oraz zespołu nie przewiduje się obowiązkowego udziału komorników, gdyż wydaje się, że obligatoryjny udział przedstawicieli tej grupy zawodowej nie jest niezbędny, natomiast Minister Sprawiedliwości – jeśli dostrzeże taką konieczność – będzie mógł również spośród tego środowiska wskazać swoich przedstawicieli. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej

pozbawienia osób, które wykonują zawód komornika sądowego możliwości przechodzenia do innych zawodów prawniczych poprzez nieuwzględnienie w art. 30 pkt 1 osób, które ukończyły aplikację komorniczą. Takie rozwiązanie spowodowane jest zbyt wąskim zakresem aplikacji komorniczej, nieporównywalnym do innych aplikacji prawniczych, zatem nie ma uzasadnionych podstaw do dopuszczenia tego kręgu osób do egzaminu II stopnia. W podobnym zakresie uwagi zgłosiła Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego oraz Uniwersytet Gdański. Odnośnie uwagi dotyczącej rozdzielenia funkcji członka komisji I stopnia oraz członka komisji II stopnia, należy wyjaśnić, że projektodawca celowo nie wyklucza takiej możliwości, brak jest uzasadnionych przesłanek do wprowadzenia zakazu łączenia tych funkcji.

Akademia Leona Koźmińskiego przedstawiła uwagi do projektu w piśmie z dnia 2 października 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej rozszerzenia zakresu przedmiotowego egzaminu I stopnia o wykładnię i wnioskowanie prawnicze, zasady konstrukcji i systematyki aktów, zasady techniki prawodawczej, gdyż są to dziedziny zbyt szczegółowe i trudne do zweryfikowania w formie pytań testowych. W podobnym zakresie uwagi zgłosił Uniwersytet Rzeszowski.

Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego w Warszawie przedstawiła uwagi do projektu w piśmie z dnia 29 września 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej pominięcia w zakresie przedmiotowym egzaminu I stopnia prawa samorządu komorniczego, gdyż znajomość zasad etyki zawodowej powinna być przedmiotem szkolenia na aplikacji, a nie wyznacznikiem zaliczenia egzaminu I stopnia. Niezrozumiała jest uwaga dotycząca braku rozbudowanej argumentacji przemawiającej na rzecz konieczności „proporcjonalnego rozmieszczenia aplikantów w poszczególnych izbach”, gdyż w sposób szczegółowy wyjaśniono tę kwestię w uzasadnieniu do projektu ustawy. W podobnym zakresie uwagi zgłosił Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II. Ponadto niezasadna jest uwaga dotycząca ustosunkowania do kwestii obowiązku posiadania obywatelstwa polskiego przez osobę powoływaną na notariusza, gdyż wykracza to poza zakres regulacji.

Uniwersytet Wrocławski przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 6 października 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej braku określenia jakichkolwiek wymogów, jakie mieliby spełniać przedstawiciele Ministra Sprawiedliwości w komisji I stopnia, gdyż określenie takich dodatkowych warunków, jakie powinni spełniać przedstawiciele Ministra Sprawiedliwości, w sytuacji gdy do egzaminów przystąpi duża liczba kandydatów, może powodować trudności w

powołaniu zespołów egzaminacyjnych lub samych komisji. Odnośnie zaś uwagi dotyczącej przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości, którym, zdaniem Uniwersytetu Wrocławskiego, powinien być doktor habilitowany nauk prawnych w dyscyplinie prawo, co wykluczy habilitację z nauk administracyjnych i prawa kanonicznego, należy stwierdzić, że jest ona niezasadna, gdyż redakcja powyższego przepisu była zamierzona i ma na celu zapewnienie Ministrowi Sprawiedliwości swobody w doborze członków zespołu. Ponadto nie uwzględniono uwagi dotyczącej powołania jednego zespołu do przygotowania testu i zadań na egzamin I i II stopnia, gdyż zakresy tych egzaminów w znaczny sposób się różnią, zaś dodatkowo byłoby to zbyt duże obciążenie dla członków zespołu, których praca trwałaby prawie przez cały rok. Niezrozumiała jest również uwaga dotycząca pozbawienia Ministra Sprawiedliwości możliwości kierowania aplikantów do tych regionów, w których występuje niedostatek osób świadczących pomoc prawną, gdyż wprowadzony system naboru na aplikacje gwarantujący proporcjonalne rozmieszczenie aplikantów w poszczególnych izbach i opiera się na zasadzie dobrowolności, przymusowe kierowanie aplikantów do odbywania aplikacji wbrew ich woli naruszałoby ich konstytucyjne prawo wyboru miejsca zamieszkania i zatrudnienia.

Uniwersytet Rzeszowski przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 29 września 2008 r. Niezasadna jest uwaga dotycząca braku zagwarantowania udziału w Państwowej Komisji Odwoławczej przedstawicieli nauki, ponieważ przepisy nie wykluczają takiej możliwości. Ponadto, niezasadna jest również uwaga dotycząca propozycji, aby w teście na egzamin I stopnia kandydaci dokonywali wyboru prawidłowej odpowiedzi spośród czterech propozycji odpowiedzi, gdyż dodatkowo skomplikowałoby to test, zaś kandydaci na aplikantów są już przyzwyczajeni, że wprowadzony przed kilkoma latami system opiera się na trzech propozycjach odpowiedzi. Odnośnie zaś uwagi dotyczącej odmiennego uregulowania daty złożenia dokumentów w art. 20 ust. 5 i art. 44 ust. 4, należy wyjaśnić, że było to celowe zamierzenie projektodawcy. W podobnym zakresie uwagi zgłosiło Stowarzyszenie Doradców Prawnych. Nie uwzględniono natomiast uwagi dotyczącej art. 17, gdyż nie przewidziano skrótu dla nazwy członka komisji I stopnia. Całkowicie nie jest także zrozumiała uwaga dotycząca rozwiązań proponowanych w projekcie ustawy w zakresie znacznego ograniczenia uprawnień uczelni w zakresie sposobu i trybu weryfikowania wiedzy i umiejętności studentów. Również nie uwzględniono uwagi dotyczącej możliwości korzystania z elektronicznych systemów prawniczych baz danych oraz możliwość korzystania z komputerów przenośnych w trakcie egzaminu I i II stopnia, gdyż takie kwestie reguluje się w aktach wykonawczych do ustawy.

Oдноśnie zaś uwagi dotyczącej art. 18 ust. 4 w zakresie nieprecyzyjnego określenia, nie mającego żadnego znaczenia normatywnego, należy wyjaśnić, że projektodawca nie podziela tej opinii, gdyż przepis określa konsekwencje złożenia nieprawdziwego oświadczenia. Nie uwzględniono także uwagi dotyczącej art. 30 pkt 7, gdyż odniesienie tylko do aplikacji prokuratorskiej spowodowane jest tym, że asystentem prokuratora może być taka osoba, która ukończyła inne wyższe studia nie tylko prawnicze.

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II przedstawił uwagi do projektu w piśmie z dnia 17 października 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej niespójności art. 12 ust. 2 i art. 13 ust. 2 i 3 w zakresie braku odniesienia przy egzaminie II stopnia, gdyż w opinii projektodawcy nie ma potrzeby umieszczenia powtórnego odesłania w tym zakresie. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej art. 21 i art. 45 odnośnie wysokości opłaty za egzamin I i II stopnia. Należy wskazać, iż wysokość opłaty jest uzależniona od kosztów egzaminu i jej wysokość powinna te koszty pokrywać. Zdaniem projektodawcy, wysokość opłaty ustalona została zatem na odpowiednim poziomie. W podobnym zakresie uwagi zgłosiło Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA. Nie uwzględniono uwagi odnośnie art. 26 ust. 1, gdyż projektodawca celowo wskazał, że odwołanie przysługuje tylko od uchwały o wyniku egzaminu I stopnia w części dotyczącej wyniku egzaminu. Niezrozumiała jest też uwaga dotycząca systemu wyboru aplikacji, gdyż głównym celem tego systemu jest usprawnienie organizacyjne i zapewnienie równomiernego rozmieszczenia aplikantów w skali całego kraju. Odnośnie zaś uwagi dotyczącej art. 29 ust. 3 tj. braku sposobu profilowania egzaminu II stopnia, należy wskazać, iż sposób profilowania określony jest w art. 33, art. 34 i art. 35. Nie można także podzielić uwagi dotyczącej niesprecyzowania, czy w przypadku osób, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski, chodzi o osoby bez żadnej praktyki zawodowej, ponieważ z przepisu wprost wynika, że przepis ten dotyczy tylko osób bez jakiegokolwiek praktyki zawodowej. Odnośnie uwagi dotyczącej art. 10 ust. 2 i art. 36 ust. 1 i 2, należy wyjaśnić, że zróżnicowanie w zakresie posiadania urządzeń służących do przekazu, odbioru lub gromadzenia informacji oraz korzystania z tekstów aktów prawnych i komentarzy oraz orzecznictwa w przypadku egzaminu I i II stopnia było zamierzone i ma swoje uzasadnienie, zwłaszcza jeżeli chodzi o część testową egzaminu. Należy również wyjaśnić, odnośnie uwagi dotyczącej art. 53, że chodzi o listę wszystkich adwokatów, nie tylko wykonujących zawód.

Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA przedstawiło uwagi do projektu w piśmie z dnia 30 września 2008 r. Niezrozumiała jest uwaga dotycząca

elektronicznego systemu rejestracji, gdyż z projektu ustawy wynika wprost, że twórcą tego systemu będzie Ministerstwo Sprawiedliwości. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej publikowania danych osobowych w związku z ogłoszeniem listy osób, które uzyskały wynik pozytywny z egzaminu I stopnia przez Ministra Sprawiedliwości (zamiast podawania imienia i nazwiska uczestnika egzaminu – należałoby podawać kod tego uczestnika), gdyż naruszyłoby to zasadę jawności w zakresie informacji o osobach, które z pozytywnym wynikiem zdały egzamin I stopnia.

Stowarzyszenie Świadczenia Pomocy Prawnej dla Najuboższych przedstawiło uwagi do projektu w piśmie z dnia 3 października 2008 r. Niezrozumiała jest uwaga dotycząca braku w projekcie pozaaplikacyjnej drogi dostępu do wykonywania zawodu prawniczego, gdyż jednym z celów regulacji jest stworzenie absolwentom wyższych studiów prawniczych dwóch równoległych ścieżek dostępu do zawodów prawniczych: poprzez aplikacje prawnicze: po zdaniu egzaminu I stopnia, odbyciu aplikacji i zdaniu egzaminu II stopnia (odpowiadającego obecnym egzaminom zawodowym), z wyłączeniem egzaminu sędziowskiego, prokuratorskiego, komorniczego i referendarskiego, jak również z pominięciem aplikacji, poprzez świadczenie pomocy prawnej: po zdaniu egzaminu I stopnia i co najmniej 4-letnim wykonywaniu czynności prawniczych, a następnie zdaniu państwowego egzaminu prawniczego II stopnia bez konieczności odbycia aplikacji. Nie można zgodzić się z uwagą dotyczącą tytułu doradcy prawnego, który zdaniem Stowarzyszenia przynależny jest Stowarzyszeniu Doradców Prawnych, gdyż tytuł ten nie jest w żaden sposób zastrzeżony dla tego Stowarzyszenia. Dopiero w ustawie o państwowych egzaminach prawniczych zastrzeżony zostaje ten tytuł zawodowy, w związku z czym tytułem tym nie będą mogły posługiwać się np. osoby świadczące usługi prawnicze na podstawie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, Nr 127, poz. 880 i Nr 180, poz. 1280), które nie spełniły kryteriów wynikających z niniejszej ustawy. Zastrzeżenie tego tytułu ma na celu wyodrębnienie spośród osób świadczących usługi prawnicze tzw. „kwalifikowanych doradców”, tzn. takich, których wiedza została zweryfikowana. Nie można także zgodzić się z uwagą dotyczącą zmiany art. 87 § 1 kpc, gdyż zmiana tego przepisu spowodowana jest wprowadzeniem do systemu prawnego uprawnień doradcy prawnego. W podobnym zakresie uwagi zgłosiło Stowarzyszenie Doradców Prawnych. Niezasadna jest również uwaga dotycząca projektu ustawy w zakresie zamknięcia dostępu do wykonywania zawodu prawnika oraz świadczenia usług prawniczych, gdyż projekt stwarza absolwentom

wyższych studiów prawniczych dwie równoległe ścieżki dostępu do zawodów prawniczych. Zastosowanie powyższych rozwiązań powinno spowodować (w krótkiej perspektywie czasowej) ułatwienie dostępu społeczeństwa do pomocy prawnej i wzrost liczby osób świadczących usługi prawnicze. W podobnym zakresie uwagi zgłosił Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej. Nie można podzielić uwagi dotyczącej tego, że projekt poddaje w wątpliwość kompetencje zawodowe gwarantowane już raz przez Rzeczypospolitą Polską dyplomem - i tym samym - tytułem zawodowym magistra, gdyż założeniem projektu jest rzetelne i wyczerpujące zweryfikowanie wiedzy przyszłych aplikantów i doradców prawnych. W podobnym zakresie uwagi zgłosił Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej.

Stowarzyszenie Doradców Prawnych przedstawiło uwagi do projektu w piśmie z dnia 29 września 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej ograniczenia podstawowych czynności prawniczych do reprezentacji strony przed sądem jedynie w sprawach o charakterze majątkowym. W opinii projektodawcy dotychczasowe określenie uprawnień doradcy jest wystarczające i nie ma potrzeby zmiany tego katalogu. Ponadto, nie uwzględniono uwagi dotyczącej wprowadzenia zwolnień podmiotowych do rozpoczęcia aplikacji prawniczej i uzyskania wpisu na listę doradców prawnych - dla osób z art. 30 pkt 2, 4 - 7 i 9 - z uwagi na sprzeczność z podstawowymi założeniami projektu dotyczącymi ujednoczenia kryteriów naboru na wszystkie aplikacje i zapewnienie równych szans w dostępie do zawodów prawniczych. Nie uwzględniono także uwagi dotyczącej art. 20 ust. 3 w zakresie zmiany notarialnego poświadczenia na oświadczenie o zgodności kserokopii z oryginałem pod groźbą odpowiedzialności z art. 233 § 1 kk lub możliwość zamiennego złożenia takiego oświadczenia, gdyż dotyczy to dokumentów urzędowych. Natomiast całkowicie niezrozumiała jest uwaga dotycząca art. 20 ust. 6, gdyż przepis ten nie przewiduje żadnych limitów. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej zwolnienia z kosztów, gdyż opłata ta pokrywa koszty przygotowania i przeprowadzenia egzaminów oraz zwrotu opłaty w wysokości 100%, ponieważ osoba przystępująca do egzaminu w momencie złożenia wniosku o przystąpienie do egzaminu, inicjuje powstanie po stronie komisji wydatków finansowych (np. koszty korespondencji, zakładania akt osobowych, wydrukowania testu), co uzasadnia poniesienie przez niego wydatku w postaci dwóch trzecich uiszczonyj wysokości opłaty. Nie można także podzielić uwagi dotyczącej dookreślenia, że proporcja pytań z różnych aktów prawnych, kazuśców z różnych spraw powinna odpowiadać proporcji spraw rozpoznawanych przez sądy (wg statystyk Ministerstwa Sprawiedliwości) oraz że zakazane jest wskazywanie w pytaniach zbliżonych do

siebie odpowiedzi, które mogą wprowadzić w błąd, gdyż nie ma żadnego racjonalnego uzasadnienia do takiego powiązania zakresu przedmiotowego testu w stosunku do spraw rozpoznawanych przez sądy. Należy wskazać, że test ma na celu w sposób rzetelny i wyczerpujący sprawdzić wiedzę przyszłych aplikantów i doradców prawnych. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej art. 25 ust. 4 i art. 43 ust. 12, gdyż są to sprawy czysto organizacyjne i nie należą do materii ustawowej. Ponadto nie uwzględniono uwagi dotyczącej egzaminu uzupełniającego dla osób po innych aplikacjach, z uwagi na pisemną formę egzaminu II stopnia i trudności w określeniu w jakim zakresie osoby te byłyby zwolnione z tego egzaminu. Nie zasługuje na uwzględnienie uwaga dotycząca sposobu głosowania w komisji odwoławczej, ponieważ w jawny sposób dyskryminowałyby przedstawiciele samorządów zawodowych. Nie można także uwzględnić uwagi dotyczącej zmiany art. 53 pkt 3 oraz 54 pkt 2, gdyż wykracza to poza zakres regulacji, ustawa zaś dotyczy państwowych egzaminów prawniczych

Krajowa Rada Sądownictwa przedstawiła uwagi do projektu w piśmie z dnia 20 listopada 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej braku rozwiązań przewidujących instytucję sędziego grodzkiego jako pierwszego szczebla kariery sędziowskiej, gdyż nie jest to przedmiotem tej regulacji. Pozostałe zaś uwagi opisano wyżej.

Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego przedstawiła do projektu opinię zewnętrzną SSN Józefa Iwulskiego w piśmie z dnia 14 listopada 2008 r. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej jednoznacznego stwierdzenia, czy możliwe jest korzystanie z wzorów umów, pism oraz czynności procesowych, gdyż jest to zbyt szczegółowe określenie i nie powinno być przedmiotem regulacji ustawowej.

3. Wpływ na budżet państwa.

Obecnie koszty przeprowadzenia egzaminów zarówno na aplikacje prawnicze, jak i egzaminów zawodowych, ponoszone są z działu 755, rozdziału 75501 części budżetu państwa 37- Sprawiedliwość. W 2008 r. łączny koszt organizacji i

przeprowadzenia egzaminów konkursowych na aplikacje: adwokacką, radcowską, notarialną, komorniczą i egzaminu notarialnego wyniósł: **5 388 288,28 zł**. Przy czym należy wskazać, że w latach 2007-2008 nie przeprowadzano egzaminów zawodowych: adwokackiego i radcowskiego z powodu wyroków Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 kwietnia 2006 r. (sygn. akt K 6/06) oraz 8 listopada 2006 r. (sygn. akt K 30/06), który stwierdził niezgodność z Konstytucją przepisów ustaw: - Prawo o adwokaturze oraz o radcach prawnych, na podstawie których przeprowadzane były te egzaminy. Ponadto w 2008 r. nie przeprowadzono egzaminu komorniczego z uwagi na brak zgłoszeń kandydatów do tego egzaminu. Mimo wysokich kosztów przeprowadzania egzaminów wstępnych na aplikacje prawnicze oraz egzaminów zawodowych należy wyjaśnić, że z uwagi na wysokość opłat za te egzaminy do budżetu państwa wpłynęło dodatkowo w 2008 r. **1 910 913,17 zł**.

W 2009 r. w planie budżetu Departamentu odpowiedzialnego za przeprowadzenie tych egzaminów przewidziano, że łączne koszty przeprowadzenia egzaminów wstępnych i zawodowych oraz na aplikację ogólną wyniosą: **9 522 666,80 zł**. Powyższe koszty są szacunkowe i zależne od różnych czynników m. in. liczby osób przystępujących do egzaminów. Rzeczywiste koszty mogą być jeszcze wyższe.

Wydatki:

Wejście w życie ustawy o państwowych egzaminach prawniczych spowoduje skutki finansowe dla budżetu państwa. Łącznie szacowana kwota wydatków związanych z wejściem w życie ustawy wynosi około **9 166 667,38 zł**.

Wydatki te wiązać się będą w szczególności z następującymi zagadnieniami:

Państwowy egzamin prawniczy I stopnia (egzamin I stopnia).

I. Komisja I stopnia:

Założenia:

- zgodnie z projektem ustawy egzamin I stopnia przeprowadzają państwowe komisje egzaminów prawniczych I stopnia, powołane przy sądach apelacyjnych, zatem będzie powołanych **11 komisji I stopnia**. Komisja I stopnia będzie składać się z: przewodniczącego komisji, zastępcy przewodniczącego komisji i sekretarza komisji oraz członkowie komisji, którzy tworzą 9-osobowe zespoły egzaminacyjne.

Przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2009 r. ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z

dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.) – 3 081,48 zł.

Wynagrodzenie przewodniczącego komisji I stopnia:

$$4 \times 3\,081,48 \text{ zł.} = \mathbf{12\,325,92 \text{ zł.}}$$

Wynagrodzenie zastępcy przewodniczącego komisji I stopnia:

$$4 \times (3\,081,48 \text{ zł.} \times 80\% = 2\,465,18 \text{ zł.}) = \mathbf{9\,860,72 \text{ zł.}}$$

Wynagrodzenie sekretarza komisji I stopnia:

$$4 \times (3\,081,48 \text{ zł.} \times 80\% = 2\,465,18 \text{ zł.}) = \mathbf{9\,860,72 \text{ zł.}}$$

Łączne wynagrodzenie przewodniczącego komisji, zastępcy przewodniczącego komisji i sekretarza komisji z 1 komisji I stopnia –

$$12\,325,92 \text{ zł.} + 9\,860,72 \text{ zł.} + 9\,860,72 \text{ zł.} = \mathbf{32\,047,36 \text{ zł.}}$$

Łączne wynagrodzenie przewodniczącego komisji, zastępcy przewodniczącego komisji i sekretarza komisji z 11 komisji I stopnia:

$$32\,047,36 \text{ zł.} \times 11 = \mathbf{352\,520,96 \text{ zł.}}$$

Zespoły egzaminacyjne:

Założenia:

- przy obliczaniu wydatków związanych z egzaminem I stopnia przyjęto liczbę osób, które złożyły w 2008 r. wnioski o dopuszczenie do egzaminów konkursowych na aplikację adwokacką, radcowską, notarialną, czyli **ok. 13.000 osób**. Wszystkie zgłoszenia zostały przyporządkowane, zgodnie z miejscem złożenia, do 11 apelacji. Zgodnie z założeniem, że jeden zespół egzaminacyjny będzie egzaminował nie więcej niż 460 osób i nie mniej niż 250 osób, oszacowano, iż przy **ok. 13.000** zgłoszeń na terenie 11 apelacji powstanie łącznie **34** zespoły po 9 członków, w tym przewodniczący:

$$1 \text{ członek} - 3\,081,48 \text{ zł.} \times 200\% = 6\,162,96 \text{ zł.}$$

$$6\,162,96 \text{ zł.} \times 7 \text{ członków} = 43\,140,72 \text{ zł.} - \text{łączne wynagrodzenie 7 członków zespołu egzaminacyjnego}$$

$$\text{Przewodniczący} - 3\,081,48 \text{ zł.} \times 250\% = 7\,703,70 \text{ zł.}$$

$$\text{Sekretarz} - 3\,081,48 \text{ zł.} \times 225\% = 6\,933,33 \text{ zł.}$$

Łączne wynagrodzenie 1 zespołu egzaminacyjnego:

$$43\,140,72 \text{ zł.} + 7\,703,70 \text{ zł.} + 6\,933,33 \text{ zł.} = 57\,777,75 \text{ zł.}$$

Łączne wynagrodzenie 34 zespołów egzaminacyjnych:

$$57\,777,75 \text{ zł.} \times 34 = \mathbf{1\,964\,443,50 \text{ zł.}}$$

Łączne wynagrodzenie 11 komisji I stopnia:

352 520,96 zł. + 1 964 443,50 zł. = **2 316 964,46 zł.**

II. zespół do przygotowania testu na egzamin I stopnia:

Założenia:

zespół składać się będzie z 9 członków, w tym przewodniczącego zespołu.

Wynagrodzenie 1 członka zespołu:

3 081,48 zł. x 250% = 7 703,70 zł.

Wynagrodzenie 7 członków zespołu:

7 703,70 zł. x 7 = 53 925,90 zł

Wynagrodzenie przewodniczącego zespołu:

3 081,48 zł. x 350% = 10 785,18 zł.

Wynagrodzenie sekretarza zespołu:

3 081,48 zł. x 300% = 9 244,44 zł.

Łączne wynagrodzenie zespołu do przygotowania testu na egzamin I stopnia:

53 925,90 zł + 10 785,18 zł. + 9 244,44 zł. = **73 955,52 zł.**

Wydatki egzamin I stopnia:

- wynagrodzenie komisji I stopnia - 2 316 964,46 zł.
- wydatki związanych z obsługą administracyjną i techniczną działalności komisji I stopnia - 2 000 000 zł.
- wynagrodzenie zespołu - 73 955,52 zł.
- koszt obsługi administracyjnej zespołu - 15 000 zł
- koszt wydrukowania i doręczenia testu - 500 000 zł.

Łączne wydatki związane z egzaminem I stopnia: 4 905 919,98 zł.

Państwowy egzamin prawniczy II stopnia (egzamin II stopnia).

Założenia:

- przez pierwsze 2 lata od wejścia w życie ustawy o państwowych egzaminach prawniczych szacuje się, że do egzaminu II stopnia corocznie przystąpi około 500 osób. Powyższe szacunki oparto na danych z 2006 r., kiedy przeprowadzone zostały egzaminy zawodowe: adwokacki, radcowski i notarialny, zanim Trybunał

Konstytucyjny, w wyrokach z dnia 19 kwietnia 2006 r. (sygn. akt K 6/06), 8 listopada 2006 r. (sygn. akt K 30/06) oraz 26 marca 2008 r. (sygn. akt K 4/07), stwierdził niezgodność z Konstytucją niektórych przepisów ustaw - Prawo o adwokaturze, o radcach prawnych i Prawo o notariacie;

- przez następne lata szacuje się, że do egzaminu II stopnia corocznie przystąpi około 5000 osób. Powyższe szacunki oparto na danych z 2006 r., 2007 r. oraz 2008 r. biorąc pod uwagę liczbę aplikantów adwokackich, radcowskich i notarialnych oraz osoby, które z innego tytułu niż odbycie aplikacji będą mogły przystąpić do egzaminu II stopnia.

I. Komisja II stopnia:

Założenia:

- zgodnie z projektem ustawy egzamin II stopnia przeprowadzają państwowe komisje egzaminów prawniczych II stopnia, powołane przy prezesach sądów apelacyjnych, zatem będzie powołanych **11 komisji II stopnia**. Każda komisja II stopnia będzie składać się z: przewodniczącego komisji, zastępcy przewodniczącego komisji i sekretarza komisji oraz 6 członków komisji;

Przeciętne wynagrodzenie – 3 081,48 zł.

Wynagrodzenie członków komisji II stopnia:

$3\,081,48\text{ zł.} \times 400\% = 12\,325,92\text{ zł.}$

$12\,325,92\text{ zł.} \times 6\text{ członków} = \mathbf{73\,955,52\text{ zł.}}$

Wynagrodzenie przewodniczącego komisji II stopnia:

$3\,081,48\text{ zł.} \times 150\% = \mathbf{18\,488,88\text{ zł.}}$

Wynagrodzenie zastępcy przewodniczącego komisji II stopnia:

$3\,081,48\text{ zł.} \times 125\% = \mathbf{15\,407,40\text{ zł.}}$

Wynagrodzenie sekretarza komisji II stopnia:

$3\,081,48\text{ zł.} \times 125\% = \mathbf{15\,407,40\text{ zł.}}$

Łączne wynagrodzenie 1 komisji II stopnia:

$73\,955,52\text{ zł.} + 18\,488,88\text{ zł.} + (2 \times 15\,407,40\text{ zł.}) = \mathbf{123\,259,20\text{ zł.}}$

Łączne wynagrodzenie 11 komisji II stopnia:

$123\,259,20\text{ zł.} \times 11 = \mathbf{1\,355\,851,20\text{ zł.}}$

II. Zespół do przygotowania testu i zadań na egzamin II stopnia:

Założenia:

zespół składać się będzie z 9 członków, w tym przewodniczącego zespołu i sekretarza zespołu.

Wynagrodzenie 1 członka zespołu:

$3\,081,48 \text{ zł.} \times 250\% = 7\,703,70 \text{ zł.}$

Wynagrodzenie 13 członków zespołu:

$7\,703,70 \text{ zł.} \times 7 = 53\,925,90 \text{ zł}$

Wynagrodzenie przewodniczącego zespołu:

$3\,081,48 \text{ zł.} \times 350\% = 10\,785,18 \text{ zł.}$

Wynagrodzenie sekretarza zespołu:

$3\,081,48 \text{ zł.} \times 300\% = 9\,244,44 \text{ zł.}$

Łączne wynagrodzenie zespołu do przygotowania testu i zadań na egzamin II stopnia:

$53\,925,90 \text{ zł} + 10\,785,18 \text{ zł.} + 9\,244,44 \text{ zł.} = \mathbf{73\,955,52 \text{ zł.}}$

III. Państwowa Komisja Odwoławcza:

- komisja odwoławcza składa się z 13 członków, w tym przewodniczącego;
- wynagrodzenie członków komisji odwoławczej jest uzależnione od liczby rozpatrzonych odwołań. W poniższych szacunkach przyjęto maksymalne kwoty wynagrodzenia należnego członkom komisji odwoławczej przy rozpatrywaniu odwołań od wyników egzaminu II stopnia.

Wynagrodzenie przewodniczącego komisji odwoławczej:

$3\,081,48 \text{ zł.} \times 400\% = \mathbf{12\,325,92 \text{ zł.}}$

Wynagrodzenie zastępcy przewodniczącego oraz sekretarza komisji odwoławczej:

$3\,081,48 \text{ zł.} \times 350\% = 10\,785,18 \text{ zł.} \times 2 \text{os.} = \mathbf{21\,570,36 \text{ zł.}}$

Wynagrodzenie członków komisji odwoławczej:

$3\,081,48 \text{ zł.} \times 300\% = 9\,244,44 \text{ zł.}$

$9\,244,44 \text{ zł.} \times 10 \text{ członków komisji odwoławczej} = \mathbf{92\,444,40 \text{ zł.}}$

Łączne wynagrodzenie członków komisji odwoławczej za rozpatrzenie odwołań od wyników egzaminu II stopnia –

$12\,325,92 \text{ zł.} + 21\,570,36 \text{ zł.} + 92\,444,40 \text{ zł.} = \mathbf{126\,340,68 \text{ zł.}}$

Wydatki egzamin II stopnia:

- wynagrodzenie komisji II stopnia - 1 355 851,20 zł.
- wydatki związanych z obsługą administracyjną i techniczną

działalności komisji II stopnia	– 600 000 zł.
- wynagrodzenie zespołu	- 73 955,52 zł.
- koszt obsługi administracyjnej zespołu	- 15 000 zł
- wynagrodzenie komisji odwoławczej	- 126 340,68 zł.
- koszt wydrukowania i doręczenia testu	– 500 000 zł.

Łączne wydatki związane z egzaminem II stopnia: 2 671 147,40 zł.

Z tytułu wejścia w życie niniejszej ustawy konieczne będzie poniesienie wydatków z tytułu zaprojektowania i wdrożenia systemu informatycznego koniecznego do przeprowadzenia elektronicznego systemu rejestracji i wyboru aplikacji. Z przedstawionych szacunków dokonanych przez Departament Informatyzacji i Rejestrów Sądowych wynika, że koszt budowy i wdrożenia systemu (wytworzenie oprogramowania, zakup urządzeń, zabezpieczenie systemu, szkolenia) wyniesie **ok. 700 000 zł.**, natomiast koszt jego rocznej obsługi (obsługa informatyczna, utrzymanie łącz, aktualizacja systemu) powinien zamknąć się kwotą **ok. 100 000 zł.** Należy wskazać, że wdrożenie takiego systemu spowoduje ogromne korzyści, dotyczące usprawnienia i skrócenia procedury naboru na aplikacje. Podkreślić trzeba, iż analogiczne systemy stosowane są powszechnie na wyższych uczelniach.

Ponadto w związku z nowymi kompetencjami Ministra Sprawiedliwości koniecznym wydaje się zabezpieczenie środków na realizację tych zadań, którymi w dużej mierze będzie zajmować się dotychczasowy Departament Nadzoru nad Aplikacjami Prawniczymi Ministerstwa Sprawiedliwości. W związku z powyższym, będzie to wiązało się z utworzeniem **nowych etatów: 11 dla sądów apelacyjnych (po 1 dla każdego sądu) oraz 4 etaty w służbie cywilnej.**

Etaty dla sądów apelacyjnych:

3 800,00 zł. x 11os. x 12 miesięcy = **501 600,00 zł.**

Etaty dla służby cywilnej:

Etaty te będą przeznaczone dla wysoko wykwalifikowanych pracowników – głównych specjalistów, które w imieniu Ministra Sprawiedliwości będą uprawnione do wydawania decyzji.

Przyjmuje się na jeden etat średnio 6000 zł. x 4os. x 12 miesięcy, co daje kwotę roczną ok. **288 000,00 zł.**

PODZIAŁ WYDATKÓW NA POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI Z BUDŻETU PAŃSTWA:

I. Część 37 „Sprawiedliwość”:

A. Egzamin I stopnia:

- wynagrodzenie zespołu do przygotowania testu - 73 955,52 zł.
- koszt obsługi administracyjnej zespołu - 15 000 zł.
- koszt wydrukowania i doręczenia testu - 500 000 zł.

Łączne wydatki: 588 955,52 zł.

B. Egzamin II stopnia:

- wynagrodzenie zespołu do przygotowania testu i zadań - 73 955,52 zł.
- koszt obsługi administracyjnej zespołu - 15 000 zł.
- koszt wydrukowania i doręczenia testu - 500 000 zł.

Łączne wydatki: 588 955,52 zł.

C. Elektroniczny system rejestracji i wyboru aplikacji:

- koszt budowy i wdrożenia systemu (wytworzenie oprogramowania, zakup urządzeń, zabezpieczenie systemu, szkolenia)- ok. 700 000,00 zł.
- koszt rocznej obsługi tego systemu (obsługa informatyczna, utrzymanie łącz, aktualizacja systemu) - ok. 100 000,00 zł.

Łączne wydatki: ok. 800 000,00 zł.

D. Nowe etaty (4) w służbie cywilnej: 288 000,00 zł.

Koszt utworzenia nowych stanowisk w służbie cywilnej: 60 000,00 zł.

Skutki finansowe dla budżetu państwa, które zostaną pokryte z budżetu państwa z części 37 „Sprawiedliwość” wyniosą: 2 325 911,04 zł.

II. Część 15 „Sądy powszechne”:

A. Egzamin I stopnia:

- wynagrodzenie komisji I stopnia - 2 316 964,46 zł.
- wydatki związanych

z obsługą administracyjną i techniczną
działalności komisji I stopnia – 2 000 000 zł.

Łączne wydatki: 4 316 964,46 zł.

B. Egzamin II stopnia:

- wynagrodzenie komisji II stopnia – 1 355 851,20 zł.
- wydatki związanych
z obsługą administracyjną i techniczną
działalności komisji II stopnia – 600 000 zł.
- wynagrodzenie komisji odwoławczej – 126 340,68 zł.

Łączne wydatki: 2 082 191,88 zł.

C. Nowe etaty (11) dla sądów apelacyjnych: 501 600,00 zł.

Skutki finansowe dla budżetu państwa, które zostaną pokryte z budżetu państwa z części 15 „Sądy powszechne” wyniosą 6 900 756,43 zł.

Porównanie kosztów przeprowadzenia egzaminów na aplikacje prawnicze, egzaminów zawodowych:

2008 r.	2009 r.	PEP
5 388 288,28 zł.	9 522 666,80 zł.	9 166 667,38 zł.

Porównując powyższe, należy zatem wskazać, że wprowadzenie ustawy o państwowych egzaminach prawniczych obniży koszty związane z organizacją i przeprowadzeniem egzaminów na aplikacje oraz egzaminów zawodowych. Oszczędności spowoduje również usunięcie dublujących się podmiotów, bowiem poprzez reformę systemu np. test i zadania na egzamin II stopnia będzie układał tylko jeden zespół, a nie trzy zespoły, jak dotychczas.

Wpływy:

Regulacja spowoduje także wzrost dochodów budżetu państwa.

Szacowana kwota dochodów będzie wynosiła około 11 741 550,00 zł., a po 2 latach od wejścia w życie ustawy o państwowych egzaminach prawniczych około 18 674 880,00 zł. Na te kwoty będą składały się dochody z tytułu:

- egzaminu I stopnia:

Założenia:

- szacuje się, że do egzaminu I stopnia przystąpi łącznie ok. 14 000 osób. Powyższe szacunki oparto na danych z 2008 r., tj. liczba osób, które złożyły w 2008 r. wnioski o dopuszczenie do egzaminów konkursowych na aplikację adwokacką, radcowską, notarialną, czyli ok. 13.000 osób. oraz osoby, które dotychczas przystępowały do egzaminu na aplikacje: sądową, prokuratorską, referendarską i komorniczą, tj. ok. 1000 osób.

Oplata za egzamin I stopnia – 3 081,48 zł. x 25% = 770,37 zł. za 1 osobę.

14 000 osób x 770,37 zł. = **10 785 180,00 zł.**

- egzaminu II stopnia:

Oplata za egzamin II stopnia – 3 081,48 zł. x 50% = 1 540,74 zł.

a) przez pierwsze 2 lata od wejścia w życie ustawy o państwowych egzaminach prawniczych – **ok. 500** uczestników egzaminu.

500 osób x 1 540,74 zł. = **770 370,00 zł.**

b) po 2 latach od wejścia w życie ustawy o państwowych egzaminach prawniczych – **ok. 5000** uczestników egzaminu.

5000 osób x 1 540,74 zł. = **7 703 700,00 zł.**

Ponadto wskazana wyżej roczna kwota dochodów budżetu państwa zostanie zwiększona o **wpływ z tytułu opłaty za wniesienie odwołania od egzaminu – maksymalna wysokość 10% przeciętnego wynagrodzenia**. Przyjmując liczbę odwołań z 2008 r. z egzaminów na aplikacje samorządowe – ok. 880, dochód z budżetu za odwołania od egzaminu I stopnia wzrósłby o ok. **271,170 zł.**, dochód z budżetu państwa za odwołania od egzaminu II stopnia przy określeniu maksymalnej wysokości opłaty - ok. 50 osób po 308.148 zł, co daje sumę **15.407,4 zł.**

4. Wpływ regulacji na konkurencyjność, rynek pracy.

Ustawa wpłynie również na rynek pracy i konkurencyjność gospodarki, albowiem poprzez poszerzenie dostępu do zawodów prawniczych zmniejszy bezrobocie oraz zwiększy konkurencyjność na rynku usług prawniczych.

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie wpłynie na przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, a także na sytuację i rozwój regionalny.

Warszawa, 4 czerwca 2010 r.

BAS – WAPEiM – 889/10

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu
ustawy o państwowych egzaminach prawniczych (przedstawiciel
wnioskodawców: poseł Witold Pahl)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2009 r. Nr 5, poz. 47, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projektowana ustawa ma regulować warunki przystępowania do państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia, zasady przeprowadzania tych egzaminów, uprawnienia przysługujące po ich zdaniu oraz zasady wykonywania podstawowych czynności prawniczych przez doradców prawnych (art. 1 ust. 1 projektu). Zgodnie z projektem wprowadza się państwowe egzaminy prawnicze I i II stopnia. Zdanie egzaminu I stopnia jest warunkiem przyjęcia na aplikacje prawnicze oraz daje uprawnienie do wykonywania podstawowych czynności prawniczych (tj. udzielania porad prawnych, sporządzania opinii prawnych, pism procesowych i umów oraz występowania przed organami administracji publicznej i zastępstwa procesowego przed sądami powszechnymi w sprawach należących do właściwości sądów rejonowych, z wyłączeniem spraw z zakresu prawa karnego, karnego skarbowego, wykroczeń, rodzinnego i opiekuńczego). Uzyskanie pozytywnego wyniku egzaminu II stopnia uprawnia do wpisu na listę adwokatów lub radców prawnych albo powołania na stanowisko asesora notarialnego bądź powołania na stanowisko asesora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury. Ustawa ma ponadto regulować:

- 1) tryb i zasady prowadzenia elektronicznego systemu rejestracji kandydatów przystępujących do państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia;
- 2) zasady powoływania i działania komisji i zespołów właściwych w sprawach państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia;
- 3) zasady przeprowadzania państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia;

4) zasady finansowania wydatków związanych z przeprowadzaniem państwowych egzaminów prawniczych;

5) zasady wykonywania podstawowych czynności prawniczych.

Projekt zawiera ponadto przepisy zmieniające obowiązujące ustawy oraz przepis karny.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Projekt reguluje materie objęte zakresem obowiązywania:

1) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/123/WE z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006 r., str. 36; dalej: dyrektywa 2006/123/WE);

2) dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz. Urz. WE L 281 z 23.11.1995 r., str. 31, ze zmianami; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne: rozdz. 13, t. 15 str. 355; dalej dyrektywa 95/46/WE).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

3.1. Projekt ustawy wprowadza obowiązek uzyskania wpisu na listę doradców prawnych dla osób, które zamierzają świadczyć usługi w zakresie podstawowych czynności prawnych (art. 48 ust. 1 projektu). Ustawa określa warunki, jakie musi spełnić osoba, która występuje z wnioskiem o wpis na listę, w tym obowiązek zdania państwowego egzaminu prawniczego I stopnia. Usługi prawnicze nie są wyłączone z zakresu zastosowania dyrektywy 2006/123/WE. Zgodnie z art. 9 dyrektywy 2006/123/WE państwa członkowskie nie uzależniają możliwości podejmowania lub prowadzenia działalności usługowej od jakiegokolwiek systemu zezwoleń, chyba że spełnione są następujące warunki:

a) system zezwoleń nie dyskryminuje danego usługodawcy;

b) potrzeba wprowadzenia systemu zezwoleń jest uzasadniona nadrzędnym interesem publicznym;

c) wyznaczonego celu nie można osiągnąć za pomocą mniej restrykcyjnych środków, w szczególności z uwagi na fakt, iż kontrola następcza miałaby miejsce zbyt późno, by odnieść rzeczywisty skutek.

Charakter usługi jaką jest świadczenie usług prawnych, a szczególnie występowanie przed sądem w imieniu klienta, spełnia przesłankę nadrzędnego interesu publicznego jako uzasadnienia dla wprowadzenia wymogu zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie świadczenia usług prawniczych oraz przesłankę adekwatnej restrykcyjności środków, jakimi są wprowadzenie wymogu zdania państwowego egzaminu prawniczego i wpis na listę doradców prawnych. Warunki, które muszą spełnić osoby przystępujące do państwowego egzaminu prawniczego, określone w artykułach 18 i 30 projektu ustawy, nie

mają charakteru dyskryminującego dla obywateli innych niż Polska państw członkowskich Unii Europejskiej. Również wymogi, które musi spełnić osoba aby uzyskać wpis na listę doradców prawnych (art. 48 ust. 2 projektu) nie mają charakteru dyskryminacyjnego. Projekt spełnia również wymóg oparcia systemu zezwoleń na kryteriach, które wykluczają możliwość korzystania przez właściwe organy z przyznanego im uznania w sposób arbitralny (art. 10 dyrektywy 2006/123/WE).

Wprowadzony w art. 50 projektu obowiązek ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej doradcy prawnego jest zgodny z art. 24 dyrektywy 2006/123/WE.

3.2. Projekt przewiduje utworzenie i prowadzenie przez Ministra Sprawiedliwości powszechnego, jednolitego, elektronicznego systemu rejestracji kandydatów przystępujących do państwowych egzaminów prawniczych (dalej: system). Oznacza to przetwarzanie danych osobowych w rozumieniu dyrektywy 95/46/WE. Dyrektywa ta została wdrożona do polskiego systemu prawnego ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, ze zmianami). Projekt ustawy nie zawiera przepisów wyłączających stosowanie ustawy o ochronie danych osobowych. Będzie ona więc miała zastosowanie do przewidzianego w projekcie utworzenia i prowadzenia systemu. Należy zwrócić uwagę, że przewidziane w art. 7 ust. 1 pkt 1 projektu rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości będzie musiało uwzględnić wymogi dyrektywy 95/46/WE.

4. Konkluzje

Projekt ustawy o państwowych egzaminach prawniczych jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Warszawa, 4 czerwca 2010 r.

BAS – WAPEiM – 890/10

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o państwowych
egzaminach prawniczych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Witold
Pahl) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w
rozumieniu art. 95a Regulaminu Sejmu

Projektowana ustawa ma regulować warunki przystępowania do państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia, zasady przeprowadzania tych egzaminów, uprawnienia przysługujące po ich zdaniu oraz zasady wykonywania podstawowych czynności prawniczych przez doradców prawnych (art. 1 ust. 1 projektu). Zgodnie z projektem wprowadza się państwowe egzaminy prawnicze I i II stopnia. Zdanie egzaminu I stopnia jest warunkiem przyjęcia na aplikacje prawnicze oraz daje uprawnienie do wykonywania podstawowych czynności prawniczych (tj. udzielania porad prawnych, sporządzania opinii prawnych, pism procesowych i umów oraz występowania przed organami administracji publicznej i zastępstwa procesowego przed sądami powszechnymi w sprawach należących do właściwości sądów rejonowych, z wyłączeniem spraw z zakresu prawa karnego, karnego skarbowego, wykroczeń, rodzinnego i opiekuńczego). Uzyskanie pozytywnego wyniku egzaminu II stopnia uprawnia do wpisu na listę adwokatów lub radców prawnych albo powołania na stanowisko asesora notarialnego bądź powołania na stanowisko asesora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury. Ustawa ma ponadto regulować:

- 1) tryb i zasady prowadzenia elektronicznego systemu rejestracji kandydatów przystępujących do państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia ;
- 2) zasady powoływania i działania komisji i zespołów właściwych w sprawach państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia;
- 3) zasady przeprowadzania państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia;

4) zasady finansowania wydatków związanych z przeprowadzaniem państwowych egzaminów prawniczych;

5) zasady wykonywania podstawowych czynności prawniczych.

Projekt zawiera ponadto przepisy zmieniające obowiązujące ustawy oraz przepis karny.

Projekt ustawy o państwowych egzaminach prawniczych jest zgodny z prawem Unii Europejskiej i nie wykonuje żadnego przepisu tego prawa, a zatem nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a Regulaminu Sejmu.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

PROKURATORIA GENERALNA SKARBU PAŃSTWA (podpis)

Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

ul. Hoża 76/78, 00-682 Warszawa
tel.: (+48) 022 392-31-17; fax: (+48) 022 392-31-20

www.prokuratoria.gov.pl
e-mail: kancelaria@prokuratoria.gov.pl

KR-023-337/10/MRY
W/ 15885 /10

Warszawa, dnia 25.06.2010 r.

Pan
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze!

W odpowiedzi na pismo z dnia 11 czerwca 2010 r. (znak GMS-WP-183-93/10) dotyczące zaopiniowania projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych w załączeniu przekazuję uprzejmie uwagi Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa do przedłożonego dokumentu.

z wyrazami szacunku

WICEPREZES
Prokuraturii Generalnej
Skarbu Państwa

Iwona Gintowt-Juchniewicz

Otrzymują:

- 1) adresat – 1 egz.
- 2) a/a – 1 egz.

Uwagi do projektu ustawy projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych

1. W przepisach dotyczących przygotowywania testów egzaminacyjnych brak jest regulacji dotyczących jawności i udostępniania pytań testowych i odpowiedzi po ich przeprowadzeniu. Nie jest zatem jasne, czy mogą one zostać opublikowane.

2. W projekcie reguluje się zakres tematyki będącej przedmiotem pytań egzaminacyjnych. Wydaje się zasadnym dodanie w tej tematyce zagadnień dotyczących organizacji i zasad działania Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa.

3. Projektodawca wprowadził zróżnicowane procedury dotyczące wydania decyzji o wyniku egzaminu.

Egzamin I stopnia kończy się wydaniem zaświadczenia o pozytywnym wyniku egzaminu albo decyzji w przypadku negatywnego wyniku egzaminu. Zarówno zaświadczenie jak i decyzja zawierają informację o liczbie uzyskanych punktów. Zaświadczenie i decyzja są wydawane przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej. Od decyzji można się odwołać do Ministra Sprawiedliwości.

W przypadku egzaminu II stopnia jego wynik jest przedmiotem uchwały komisji egzaminacyjnej. Odwołanie służy do komisji odwoławczej.

Należy podkreślić, że zarówno w przypadku egzaminu I i II stopnia odwołanie można oprzeć na tych samych podstawach.

Jednocześnie w uzasadnieniu stwierdza się, że procedury odwoławcze związane z egzaminem I i II stopnia zostały uregulowane na takich samych zasadach.

Powyższe rozróżnienie nie znajduje uzasadnienia. Biorąc pod uwagę, że zarówno egzamin I stopnia jak i egzamin II stopnia są egzaminami państwowymi przeprowadzonymi przez komisje egzaminacyjne, to wynik egzaminu powinien zawsze stanowić uchwałę danej komisji.

Ponadto odwołanie powinno następować do komisji odwoławczej, a nie do Ministra Sprawiedliwości jak to zostało zaproponowane. Wątpliwości budzi również brak możliwości odwołania się od ilości zdobytych punktów przy egzaminie I stopnia.

Jednocześnie projektodawcy w uzasadnieniu wykluczają stosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego do procedury odwoławczej stwierdzając, że tryb postępowania w sprawach odwołania został wyczerpująco określony w przedmiotowym projekcie. Powstaje wątpliwość co do takiego stanowiska z uwagi na to, że wykluczenie stosowania kpa powinno być wyraźne, a nawet w przypadku wprowadzenia takiego wykluczenia projekt powinien regulować całość zagadnień, które są uregulowane w tym zakresie w kodeksie postępowania administracyjnego (kwestią nieuregulowaną w przepisach projektu są np. sposób i skutki uwzględnienia odwołania).

Reasumując zasadnym wydaje się zaproponowanie takich samych reguł dotyczących podania wyników i możliwości odwołania bez względu na typ egzaminu oraz ocena zupełności przyjętych reguł postępowania.

4. W projekcie nie przewiduje się możliwości uchylenia przez komisję egzaminacyjną pytania w przypadku, gdy zostanie ono przedstawione zdającym w sposób wadliwy merytorycznie lub technicznie.
5. Poważne wątpliwości budzi wprowadzenie opłaty za odwołanie od wyniku egzaminu. Co więcej nie przewiduje się możliwości zwolnienia od takiej opłaty, ani też jej zwrotu w przypadku gdy odwołanie skutkować będzie uchyleniem bądź zmianą decyzji (uchwały).
6. W art. 30 w ust. 1 w pkt 9 proponuje się zastąpienie wyrazów „które zajmują” wyrazami „które zajmują lub zajmowały”.
7. W art. 48 w ust. 3 proponuje się rozszerzyć o osoby, które zajmowały stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.
8. W art. 50 i 51 wprowadzono procedurę dotyczącą wpisu na listę doradców prawnych i wydawania karty doradcy prawnego. Zaproponowane rozwiązania powinny zostać zmienione i uzupełnione. Po pierwsze obowiązek ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej dotyczy doradcy prawnego, a więc osoby będącej wpisana na listę takich doradców. A zatem nie jest możliwe dołączenie do wniosku o wpis na list dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia. Taki dokument powinien dostarczyć doradca wpisany na listę przed wydaniem karty doradcy prawnego. Po drugie karta doradcy ma być wydana na czas obowiązywania umowy ubezpieczenia, przy czym nie jest jasne dlaczego ten przepis nie będzie miał zastosowania przy wydawaniu kolejnej karty doradcy prawnego..
9. W przepisach karnych zaproponowano karę za brak zawiadomienia sądu o zaprzestaniu spełniania warunków koniecznych do wpisu na listę doradców prawnych. Jednocześnie projektodawcy nie zaproponowali sankcji za prowadzenie podstawowych czynności prawniczych bez posiadania uprawnień.
10. Zaproponowana w art. 60 projektu nowelizacja k.p.c. jest niepełna. Nie obejmuje bowiem szeregu przepisów, które zwalniają sąd z pewnych obowiązków w przypadku stron reprezentowanych przez tzw. profesjonalnych pełnomocników, bądź też nakładają na strony reprezentowane w ten sposób dodatkowe obowiązki (np. art. 5 k.p.c., 94 par. 2 k.p.c., 98 par. 4 k.p.c., 109 par. 1 k.p.c., 130(2) par. 1 k.p.c., 207 par. 3 k.p.c., 212 k.p.c., 357 par. 2 k.p.c., 466 k.p.c., 479(9) par. 1 k.p.c.). W tych wszystkich przepisach należy uwzględnić również doradcę prawnego. Jednocześnie w projekcie należy uwzględnić obowiązujące brzmienie nowelizowanych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, które uległo zmianie od dnia przedstawienia rozwiązań zaproponowanych w art. 60.

11. Niezrozumiałe jest także dlaczego wynagrodzenie doradcy prawnego ma być takie same jak adwokata czy radcy prawnego, skoro kompetencje w założeniu ustawodawcy są niższe.

12. W przepisach zmieniających niektóre ustawy wprowadzono rozwiązania dotyczące uprawnień pracowniczych związanych z przygotowaniem się do egzaminów I i II stopnia i przeprowadzaniem takich egzaminów. Wydaje się, że takie rozwiązania powinny zostać przeniesione z ustaw szczególnych do ustawy o państwowych egzaminach prawniczych.

RADCA
Prokuratori Generalnej
Skłonu Państwa

Micheł Ryba

**PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Warszawa, dnia 8 lipca 2010 r.

BSA I - 021 - 89/10

**Pan
Lech CZAPLA
p.o. Szefa Kancelarii Sejmu**

W odpowiedzi na pismo z dnia 11 czerwca 2010 r., GMS-WP-183-93/10 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *poselskiego projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych*.

Z poważaniem

WZ.

**Janusz GODYN
Prezes Sądu Najwyższego**

WYDZIAŁ PREZYDENTA

L.dz.

Data wpływu 08.07.2010

SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW I ANALIZ
Pl. Krasieńskich 2/4/6, 00-951 Warszawa

Warszawa, dnia 8 lipca 2010 r.

BSA I – 021 – 89/10

UWAGI

do poselskiego projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych

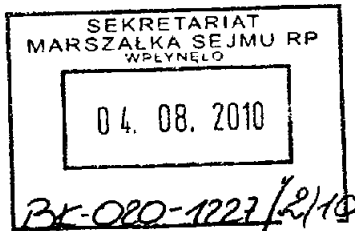
W myśl założeń ujętych w przepisach ogólnych projektowanej ustawy państwowe egzaminy prawnicze, w razie ich zdania, stanowią podstawę określenia uprawnień natury zawodowej. Zasady powoływania komisji i zespołów właściwych w sprawach państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia jednoznacznie wskazują na krąg podmiotów legitymowanych do zgłaszania kandydatów do wymienionych komisji i zespołów. Krąg tych podmiotów nie odzwierciedla naboru osób, którym powierzone zostaje uczestnictwo w kształceniu zawodowym, w tym zwłaszcza aplikantów różnych specjalności. Tymczasem nie jest zjawiskiem odosobnionym powierzanie obowiązków dydaktycznych w procesie kształcenia aplikantów osobom spoza sędziów sądów powszechnych np. pracownikom naukowym, sędziom Sądu Najwyższego, administratywistom i innym. Jeżeli zatem tego rodzaju praktyka ma niekwestionowane uzasadnienie i za celowe uznać należy jej kontynuowanie, to wydaje się niezrozumiałe ograniczenie naboru osób do komisji i zespołów wyłącznie wedle wskazań art. 8 ust. 5, art. 10 ust. 4 i art. 11 ust. 2 i 4 projektowanej ustawy.

Jest dobrym zwyczajem poddawanie sprawdzianowi osiągnięcia sprawności zawodowej tym, którzy tę zdolność kształtują, a projekt stroni od takiego rozwiązania wyraźnie eliminując np. sędziów nie będących sędziami sądów powszechnych.

Warszawa, 4 sierpnia 2010

Witold Pahl
POSEŁ RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Pan

Grzegorz Schetyna

Marszałek Sejmu RP

W związku z pismem Pana Marszałka GHS-WP-03-63/10 z dnia 21 czerwca 2010 r. w sprawie uzupełnienia uzasadnienia projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych, przesyłam niniejszym właściwe uzupełnienie w/w projektu z przedstawieniem założeń projektów podstawowych aktów wykonawczych

z poważaniem

Posel na Sejm RP
Witold Pahl

Warszawa, dnia 27 lipca 2010 r.

UZUPEŁNIENIE
uzasadnienia projektu ustawy o państwowych
egzaminach prawniczych

I. Informacje ogólne

Projekt ustawy o państwowych egzaminach prawniczych przewiduje wydanie aktów wykonawczych (rozporządzeń) przez Ministra Sprawiedliwości.

Materia, która będzie uregulowana w aktach wykonawczych wydanych na podstawie ustawy o państwowych egzaminach prawniczych, obejmować będzie szczegółowe kwestie organizacyjno-techniczne, związane z przeprowadzeniem państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia oraz z funkcjonowaniem doradców prawnych. Kwestie te nie mają charakteru zasadniczego, a ich unormowanie na poziomie rozporządzeń służyć będzie zapewnieniu organizacyjnych mechanizmów funkcjonowania instytucji określonych w ustawie.

Zagadnienia, przekazane do uregulowania w aktach wykonawczych wydanych na podstawie projektowanej ustawy, można pogrupować wedle rodzaju normowanej materii:

- 1) kwestie związane z rejestracją w powszechnym jednolitym elektronicznym systemie rejestracji kandydatów przystępujących do państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia (delegacja zawarta w art. 7 projektu ustawy),
- 2) kwestie związane z organizacją i funkcjonowaniem komisji i zespołów przygotowujących i przeprowadzających państwowe egzaminy prawnicze (delegacje zawarte w art. 8 ust. 10, art. 10 ust. 8, art. 11 ust. 9, art. 13 ust. 8, art. 14 ust. 9, art. 44 ust. 7 projektu ustawy),
- 3) kwestie związane z wysokością opłat za państwowe egzaminy prawnicze oraz za odwołania od ich wyników (art. 21 ust. 5, art. 26 ust. 2, art. 36 ust. 5, art. 40 ust. 12 projektu ustawy),

- 4) kwestie dotyczące organizacji państwowych egzaminów prawniczych (art. 27, art. 42, art. 46 ust. 2 projektu ustawy),
- 5) kwestie związane z funkcjonowaniem doradców prawnych (art. 52 projektu ustawy).

II. Zwięzła charakterystyka projektowanych aktów wykonawczych

1. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu rejestracji w powszechnym jednolitym elektronicznym systemie rejestracji.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 7 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało sposób rejestracji w powszechnym, jednolitym, elektronicznym systemie rejestracji oraz wzory wniosków o dopuszczenie do państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia, kwestionariusza osobowego wypełnianego przy rejestracji do egzaminów I i II stopnia i deklaracji wyboru aplikacji. Rejestracja w elektronicznym systemie rejestracji będzie polegała na zalogowaniu się oraz wypełnieniu i zatwierdzeniu przez kandydata wymaganych przez elektroniczny system rejestracji informacji na stronie internetowej wskazanej przez Ministra Sprawiedliwości w ogłoszeniu o egzaminie I i II stopnia. Podczas rejestracji kandydatowi zostanie nadany cyfrowy, indywidualny numer identyfikacyjny, który będzie niezbędny podczas kolejnych rejestracji. Kandydaci ubiegający się o dopuszczenie do egzaminu I stopnia, po zarejestrowaniu się w elektronicznym systemie rejestracji, będą zobowiązani do wypełnienia i zatwierdzenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu I stopnia oraz kwestionariusza osobowego, natomiast kandydaci ubiegający się o dopuszczenie do egzaminu II stopnia będą zobowiązani do złożenia i zatwierdzenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu w zakresie pełnym lub profilowanym oraz kwestionariusza osobowego. Składanie wniosków o dopuszczenie do egzaminów I i II stopnia, kwestionariusza osobowego oraz deklaracji wyboru aplikacji, będzie odbywało się wyłącznie za pomocą elektronicznego systemu rejestracji. Rejestrację w elektronicznym systemie rejestracji będzie uznawało się za

wiążącą po wypełnieniu przez kandydata wszystkich niezbędnych formularzy, uiszczeniu opłaty za egzamin oraz złożeniu przez kandydata wszystkich wymaganych dokumentów.

2. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie komisji państwowych egzaminów prawniczych I stopnia i zespołów egzaminacyjnych.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 8 ust. 10 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało tryb, sposób i termin zgłaszania kandydatów na członków komisji państwowych egzaminów prawniczych I stopnia, tryb i sposób działania komisji I stopnia oraz zespołów egzaminacyjnych. Minister Sprawiedliwości będzie powoływał członków komisji I stopnia w terminie do dnia 1 kwietnia danego roku. Minister Sprawiedliwości będzie zwracał się na 3 miesiące przed końcem kadencji komisji I stopnia, do kolegium sądów apelacyjnych o wskazanie kandydatów na członków komisji I stopnia następnej kadencji – przedstawiciele Ministra Sprawiedliwości - spośród sędziów orzekających w sądach na obszarze właściwości sądu apelacyjnego oraz sędziów w stanie spoczynku z tego samego obszaru, po wyrażeniu przez nich zgody. Naczelna Rada Adwokacka, Krajowa Rada Radców Prawnych oraz Krajowa Rada Notarialna będą zgłaszały swojego przedstawiciela w terminie do dnia 15 lutego. Ponadto Minister Sprawiedliwości będzie zwracał się do dziekanów wydziałów prawa w szkołach wyższych w Rzeczypospolitej Polskiej oraz Prezesa Polskiej Akademii Nauk o wskazanie osób będących pracownikami naukowymi, naukowo-dydaktycznymi lub dydaktycznymi i posiadających co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego z zakresu nauk prawnych, jako kandydatów na członków komisji I stopnia. Minister Sprawiedliwości będzie zwracał się także do kolegium prokuratury apelacyjnej o wskazanie kandydatów na członków komisji I stopnia następnej kadencji, spośród prokuratorów prokuratury apelacyjnej lub podległych prokuratur okręgowych oraz prokuratorów w stanie spoczynku, co najmniej na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej. Siedzibą komisji I stopnia będzie siedziba właściwego sądu apelacyjnego, natomiast prace komisji będą

odbywały się na posiedzeniach. Nadzór nad prawidłowym przebiegiem egzaminu I stopnia będą sprawowali członkowie zespołu egzaminacyjnego. Obsługę administracyjno-biurową komisji I stopnia będzie zapewniał prezes właściwego sądu apelacyjnego.

3. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie zespołu do przygotowania testu na państwowy egzamin prawniczy I stopnia.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 10 ust. 8 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało tryb pracy zespołu do przygotowania testu na państwowy egzamin prawniczy I stopnia oraz sposób zapewnienia obsługi administracyjno - biurowej zespołu. Minister Sprawiedliwości będzie powoływał członków zespołu w terminie do dnia 1 kwietnia każdego roku. Prace zespołu będą odbywały się na posiedzeniach. Przewodniczący zespołu będzie dokonywał podziału prac między członków zespołu, uwzględniając ich wiedzę i doświadczenie. W ramach obsługi administracyjno - biurowej zespołu Minister Sprawiedliwości będzie uzgadniał z przewodniczącym zespołu lub jego zastępcą terminarz pracy zespołu oraz zapewniał zespołowi miejsce i odpowiednie warunki pracy.

4. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie komisji państwowych egzaminów prawniczych II stopnia.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 11 ust. 9 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało tryb, sposób i termin zgłaszania kandydatów na członków komisji państwowych egzaminów prawniczych II stopnia oraz tryb i sposób działania komisji II stopnia. Minister Sprawiedliwości będzie powoływał członków komisji II stopnia w terminie do dnia 1 kwietnia danego roku. Minister Sprawiedliwości również będzie zwracał się na 3 miesiące przed końcem kadencji komisji II stopnia, do kolegium sądów apelacyjnych o wskazanie, w terminie do 15 lutego, kandydatów na członków komisji II stopnia następnej kadencji - przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości -

spośród sędziów orzekających w sądach na obszarze właściwości sądu apelacyjnego oraz sędziów w stanie spoczynku z tego samego obszaru, po wyrażeniu przez nich zgody. Naczelna Rada Adwokacka, Krajowa Rada Radców Prawnych oraz Krajowa Rada Notarialna będą zgłaszały swoich przedstawicieli również we wskazanym wyżej terminie. Ponadto, Minister Sprawiedliwości będzie zwracał się do dziekanów wydziałów prawa w szkołach wyższych w Rzeczypospolitej Polskiej oraz Prezesa Polskiej Akademii Nauk o wskazanie osób będących pracownikami naukowymi, naukowo-dydaktycznymi lub dydaktycznymi i posiadających co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego z zakresu nauk prawnych, jako kandydatów na członków komisji II stopnia. Minister Sprawiedliwości będzie zwracał się także do kolegium prokuratury apelacyjnej o wskazanie kandydatów na członków komisji II stopnia następnej kadencji, spośród prokuratorów prokuratury apelacyjnej lub podległych prokuratur okręgowych oraz prokuratorów w stanie spoczynku, co najmniej na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej. Siedzibą komisji II stopnia będzie siedziba właściwego sądu apelacyjnego, natomiast prace komisji będą odbywały się na posiedzeniach. Komisja II stopnia będzie czuwała nad prawidłowym przebiegiem egzaminu II stopnia. Obsługę administracyjno-biurową komisji II stopnia będzie zapewniał prezes właściwego sądu apelacyjnego.

5. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie zespołu do przygotowania testu i zadań na państwowy egzamin prawniczy II stopnia.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 13 ust. 8 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało tryb i sposób pracy zespołu do przygotowania testu i zadań na państwowy egzamin prawniczy II stopnia, termin powołania jego członków oraz sposób zapewnienia obsługi administracyjno-biurowej tego zespołu. Minister Sprawiedliwości będzie powoływał członków zespołu w terminie do dnia 1 kwietnia każdego roku. Prace zespołu będą się odbywały na posiedzeniach. Podziału prac między członków zespołu będzie dokonywał przewodniczący zespołu, uwzględniając ich wiedzę i doświadczenie. Protokół z posiedzeń zespołu będzie sporządzany przez sekretarza zespołu. W ramach obsługi administracyjno – biurowej zespołu Minister

Sprawiedliwości będzie uzgadniał z przewodniczącym zespołu lub jego zastępcą terminarz pracy zespołu oraz będzie zapewniał zespołowi miejsce i odpowiednie warunki pracy.

6. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie Państwowej Komisji Odwoławczej.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 14 ust. 9 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało tryb i termin zgłaszania kandydatów na członków Państwowej Komisji Odwoławczej, tryb i sposób działania tej komisji oraz sposób zapewnienia obsługi administracyjno – biurowej komisji odwoławczej przez Ministra Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości będzie powoływał członków komisji odwoławczej nie później niż 3 dni przed dniem rozpoczęcia egzaminu II stopnia. Minister Sprawiedliwości będzie zwracał się na 3 miesiące przed końcem kadencji komisji odwoławczej, do kolegium sądów apelacyjnych o wskazanie kandydatów na członków komisji odwoławczej następnej kadencji – przedstawiciele Ministra Sprawiedliwości - spośród sędziów orzekających w sądach na obszarze właściwości sądu apelacyjnego oraz sędziów w stanie spoczynku z tego samego obszaru, po wyrażeniu przez nich zgody. Również Naczelna Rada Adwokacka, Krajowa Rada Radców Prawnych oraz Krajowa Rada Notarialna będą zgłaszały swoich przedstawicieli w wyznaczonym terminie. Ponadto, Minister Sprawiedliwości będzie zwracał się do dziekanów wydziałów prawa w szkołach wyższych w Rzeczypospolitej Polskiej oraz Prezesa Polskiej Akademii Nauk o wskazanie, w wyznaczonym terminie, osób będących pracownikami naukowymi, naukowo-dydaktycznymi lub dydaktycznymi i posiadających co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego z zakresu nauk prawnych, jako kandydatów na członków komisji odwoławczej. Minister Sprawiedliwości będzie zwracał się także do kolegium prokuratury apelacyjnej o wskazanie kandydatów na członków komisji odwoławczej następnej kadencji, spośród prokuratorów prokuratury apelacyjnej lub podległych prokuratur okręgowych oraz prokuratorów w stanie spoczynku, co najmniej na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej. Siedzibą komisji odwoławczej będzie siedziba

właściwego sądu apelacyjnego, natomiast prace komisji będą odbywały się na posiedzeniach. Prezes danego sądu apelacyjnego zapewni obsługę organizacyjną i administracyjno – biurową, przygotuje właściwe warunki pracy komisji, zapewni przechowanie dokumentów z prac komisji odwoławczej.

7. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości opłaty za państwowy egzamin prawniczy I stopnia.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 21 ust. 5 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało wysokość opłaty za państwowy egzamin prawniczy I stopnia, która nie może przekroczyć 25% przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 224).

8. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości opłaty za rozpatrzenie odwołania od decyzji o negatywnym wyniku państwowego egzaminu prawniczego I stopnia oraz sposobu jej uiszczenia.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 26 ust. 2 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało wysokość opłaty za rozpatrzenie odwołania od decyzji o negatywnym wyniku państwowego egzaminu prawniczego I stopnia oraz sposób uiszczenia opłaty za rozpatrzenie odwołania od decyzji o negatywnym wyniku egzaminu I stopnia. Wysokość opłaty za rozpatrzenie odwołania od uchwały o wyniku egzaminu I stopnia będzie kształtować się na poziomie 10% przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr

153, poz. 1227 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 224). Opłatę za rozpatrzenie odwołania od decyzji o negatywnym wyniku egzaminu I stopnia będzie się wносиło za pośrednictwem elektronicznego systemu rejestracji na wygenerowany przez system numer konta.

9. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ogólnych warunków organizacji państwowego egzaminu prawniczego I stopnia.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 27 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało tryb i sposób ustalania wykazu tytułów aktów prawnych, z których wybrane będą stanowiły podstawę opracowania testu na egzamin I stopnia, przygotowywania, przechowywania i przekazywania testu oraz sposób jego konstruowania. Ponadto rozporządzenie będzie regulowało tryb i sposób przeprowadzenia oraz czas trwania egzaminu I stopnia. Egzamin I stopnia będzie trwał 280 minut, w trakcie których zdający będzie rozwiązywał test składający się z zestawu 220 pytań. Rozporządzenie będzie regulowało również sposób rozwiązywania testu oraz sposób jego sprawdzenia. Zestawy pytań testowych i karty odpowiedzi będą oznaczane indywidualnym kodem. Wybór odpowiedzi polegał zaś będzie na zakreśleniu na karcie odpowiedzi jednej z trzech propozycji. Zmiana zakreślonej odpowiedzi będzie niedopuszczalna. Test będzie sprawdzany przez dwóch członków zespołu egzaminacyjnego, a w przypadku rozbieżnych wyników przez trzeciego członka zespołu egzaminacyjnego. W projekcie przewidziano, że zwrot dwóch trzecich uiszczonej opłaty za egzamin I stopnia w przypadkach, o których mowa w art. 23 ust. 5 ustawy, następuje na numer konta bankowego wskazany przez kandydata ubiegającego się o dopuszczenie do egzaminu I stopnia lub przekazem pocztowym na adres przez niego wskazany. Projekt rozporządzenia będzie określał wzór zaświadczenia o wyniku egzaminu I stopnia. Dodatkowo rozporządzenie to będzie określało, że odwołanie od decyzji o negatywnym wyniku egzaminu I stopnia będzie wносиło się za pośrednictwem elektronicznego systemu rejestracji przy użyciu indywidualnego numeru identyfikacyjnego.

10. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości opłaty za państwowy egzamin prawniczy II stopnia.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 36 ust. 5 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało wysokość opłaty za państwowy egzamin prawniczy II stopnia, która nie może przekroczyć 50% przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 224).

11. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości opłaty za rozpatrzenie odwołania od uchwały o wyniku egzaminu II stopnia oraz sposobu jej uiszczenia.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 40 ust. 12 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało wysokość opłaty za rozpatrzenie odwołania od uchwały o negatywnym wyniku państwowego egzaminu prawniczego II stopnia oraz sposób uiszczenia opłaty za rozpatrzenie odwołania od uchwały o negatywnym wyniku egzaminu II stopnia. Wysokość opłaty za rozpatrzenie odwołania od uchwały o wyniku egzaminu II stopnia będzie kształtować się na poziomie 10% przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 224). Opłatę za rozpatrzenie odwołania od uchwały o negatywnym wyniku egzaminu II stopnia będzie się wносиło za pośrednictwem elektronicznego systemu rejestracji na wygenerowany przez system numer konta.

12. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ogólnych warunków organizacji państwowego egzaminu prawniczego II stopnia.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 42 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało tryb i sposób ustalania wykazu tytułów aktów prawnych, z których wybrane będą stanowiły podstawę opracowania testu na egzamin II stopnia. Wykaz tytułów aktów prawnych będzie opracowywał zespół do spraw przygotowania testu na egzamin II stopnia. Projekt rozporządzenia będzie określał również tryb i sposób przygotowywania, przechowywania i przekazywania testu i zadań oraz sposób ich konstruowania. Test na egzamin II stopnia oraz zadania będzie opracowywał zespół do spraw przygotowania testu na egzamin II stopnia. Projektowane rozporządzenie reguluje także tryb i sposób przeprowadzenia oraz czas trwania egzaminu II stopnia oraz sposób rozwiązywania testu, a także sposób jego sprawdzenia. Testy i karty odpowiedzi będą oznaczane indywidualnym kodem. Wybór odpowiedzi będzie polegał zaś na zakreśleniu na karcie odpowiedzi jednej z trzech propozycji, zmiana zakreślonej odpowiedzi jest niedopuszczalna. Test będzie sprawdzany przez dwóch członków komisji II stopnia, a w przypadku rozbieżnych wyników przez trzeciego członka komisji II stopnia. W projekcie będzie uregulowany również sposób oceniania rozwiązania zadania z części specjalistycznej egzaminu II stopnia. Oceny rozwiązania każdego z zadań części specjalistycznej egzaminu II stopnia będą dokonywali niezależnie od siebie dwaj członkowie komisji II stopnia z dziedzin prawa, których dotyczy praca pisemna, jeden spośród wskazanych przez Ministra Sprawiedliwości, drugi spośród adwokatów, radców prawnych i notariuszy, biorąc pod uwagę w szczególności zachowanie wymogów formalnych, właściwość zastosowanych przepisów prawa i umiejętność ich interpretacji, poprawność zaproponowanego przez zdającego sposobu rozstrzygnięcia problemu z uwzględnieniem interesu strony, którą zgodnie z zadaniem reprezentuje. Ponadto projekt rozporządzenia będzie określał wykaz dokumentów, o których mowa w art. 38 ust. 1 pkt 3 ustawy oraz wzór zaświadczenia o wyniku egzaminu II stopnia. Dodatkowo rozporządzenie to będzie

określało, że odwołanie od uchwały o wyniku egzaminu II stopnia wnosi się wyłącznie za pośrednictwem elektronicznego systemu rejestracji przy użyciu indywidualnego numeru identyfikacyjnego.

13. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wynagrodzeń komisji i zespołów właściwych w sprawach państwowych egzaminów prawniczych I i II stopnia.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 44 ust. 7 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało tryb i sposób wypłaty oraz wysokość miesięcznego wynagrodzenia przysługującego przewodniczącemu, zastępcy przewodniczącego i sekretarzowi komisji I stopnia, tryb i sposób wypłaty oraz wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego, sekretarza i innych członków zespołów egzaminacyjnych za przeprowadzenie egzaminu I stopnia, tryb i sposób wypłaty oraz wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i sekretarza oraz członków komisji II stopnia, tryb i sposób wypłaty oraz wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i sekretarza oraz członków komisji odwoławczej, uwzględniając nakład ich pracy, zakres obowiązków oraz liczbę uczestników egzaminu, a także tryb i sposób wypłaty oraz wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, sekretarza i członków zespołu do przygotowania testu na egzamin I stopnia, tryb i sposób wypłaty oraz wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, sekretarza i członków zespołu do przygotowania testu i zadań na egzamin II stopnia, uwzględniając nakład ich pracy, zakres obowiązków, jak również zapewnienie właściwego poziomu egzaminów. Projektowane wysokości wynagrodzeń będą mieściły się w ramach wynagrodzeń określonych ustawą, przy czym będą odpowiadały wysokością wynagrodzeniom otrzymywanym obecnie przez członków komisji egzaminacyjnych przeprowadzających egzaminy wstępne na aplikacje, egzaminy zawodowe, członków komisji II stopnia do rozpoznawania odwołań od wyników egzaminów zawodowych oraz członków zespołów do przygotowywania, na podstawie obecnie obowiązujących przepisów, pytań i zadań na egzaminy wstępne na aplikacje, jak i egzaminy

zawodowe. Wynagrodzenia te wypłacane będą po zakończeniu prac zespołów do przygotowania pytań na egzamin I i II stopnia i komisji odwoławczej, a także po zakończeniu egzaminów w przypadku komisji I i II stopnia.

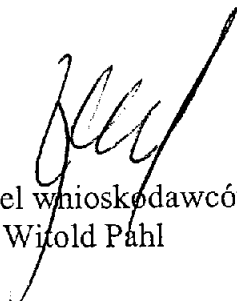
14. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie trybu i sposobu udzielenia zamówienia na wydrukowanie i doręczenie testów na państwowy egzamin prawniczy I stopnia oraz testów i zadań na państwowy egzamin prawniczy II stopnia.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 46 ust. 2 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało szczególnie tryb i sposób udzielenia zamówienia na wydrukowanie i doręczenie zestawów pytań testowych na egzamin prawniczy I stopnia oraz zestawów pytań testowych i zadań na państwowy egzamin prawniczy II stopnia. Projekt ten będzie odnosił się wyłącznie do zamówień, które z uwagi na wyłączenie zawarte w art. 46 ust. 1 ustawy o państwowych egzaminach prawniczych nie są udzielane na zasadach określonych w ustawie - Prawo zamówień publicznych. W związku z powyższym do przedmiotowego rozporządzenia nie będą miały zastosowania przepisy ustawy - Prawo zamówień publicznych oraz dyrektywy 2004/19/WE w sprawie koordynacji procedur udzielenia zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi.

15. Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wzoru wniosku o wpis na listę doradców prawnych oraz wzoru karty doradcy prawnego.

Projekt ten będzie stanowił wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 52 projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Rozporządzenie to będzie określało wzory wniosku o wpis na listę doradców prawnych, karty doradcy prawnego oraz wniosku o wydanie kolejnej karty doradcy prawnego. Ponadto projekt ten będzie określał rodzaje dokumentów potwierdzających spełnianie warunków, o których mowa w art. 48 ust. 3 ustawy o państwowych egzaminach prawniczych, czyli posiadanie pełnej zdolności do czynności prawnych, korzystanie z pełni praw

publicznych, niekaralność oraz spełnienie przesłanek uprawniających do wpisu na listę adwokatów, radców prawnych lub powołania na stanowisko asesora notarialnego.

Przedstawiciel wnioskodawców
poseł Witold Pahl

